

Plenaire 34

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

9 april 2008

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	1
BERICHTEN VAN VERHINDERING	1
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	1
MOTIE VAN ORDE	
Voorstel tot spoedbehandeling	1
ACTUALITEITSDEBAT over jongerengeweld, naar aanleiding van de recente incidenten op het openbaar vervoer	1
Actualiteitsmotie	28
ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de nieuwe voordracht van kandidaat-burgemeesters voor de faciliteitengemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem	
ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaecker tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de voordracht van de drie burgemeesters uit de faciliteitengemeenten	29
ACTUELE VRAAG van de heer Flor Koninckx tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het fietspadenbeleid	
ACTUELE VRAAG van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de veiligheid van fietsers in het verkeer	34
ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vervanging van registratierechten op gronden bij nieuwbouw door een btw-heffing van 21 percent	
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Loones tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande federale verhoging van de btw op gronden voor nieuwbouw en de gevolgen voor de inkomsten uit registratierechten	
ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande federale verhoging van de btw op gronden voor nieuwbouw en de gevolgen voor de inkomsten uit registratierechten	38
VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Laurence Libert, de heren Tom Dehaene en Dirk De Cock, mevrouw Else De Wachter en de heren Kris Van Dijck en Johan Sauwens houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging	
– 1444 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	44
Artikelsgewijze bespreking	44
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Frans Peeters, Jos De Meyer en Flor Koninckx, mevrouw Annick De Ridder en de heren Joris Vandenbroucke en Jan Peumans betreffende het structureel onderhoud van de gewestwegen	
– 1479 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	45

SELECTIEVOORWAARDEN EN SELECTIEPROCEDURE VOOR DE BENOEMING VAN DE VLAAMSE OMBUDSMAN	
Bespreking en stemming	46
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Sven Gatz, Ludwig Caluwé, Ludo Sannen en Jan Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden	
– 1638 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	46
Bespreking	46
VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Laurence Libert, de heren Tom Dehaene en Dirk De Cock, mevrouw Else De Wachter en de heren Kris Van Dijck en Johan Sauwens houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging	
– 1444 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	49
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Frans Peeters, Jos De Meyer en Flor Koninckx, mevrouw Annick De Ridder en de heren Joris Vandenbroucke en Jan Peumans betreffende het structureel onderhoud van de gewestwegen	
– 1479 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	49
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Sven Gatz, Ludwig Caluwé, Ludo Sannen en Jan Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden	
– 1638 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2	
Stemming over het amendement	49
Hoofdelijke stemming	49
MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Jan Roegiers, Ludwig Caluwé en Jan Loones en mevrouw Anne Marie Hoebeke tot besluit van de op 11 maart 2008 door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herziening van het Beneluxverdrag en de betrokkenheid van Vlaanderen hierbij	
– 1604 (2007-2008) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	50
MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Christian Verougstraete, Karim Van Overmeire, Luk Van Nieuwenhuysen, Stefaan Sintobin en Roland Van Goethem tot besluit van de op 11 maart 2008 door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herziening van het Beneluxverdrag en de betrokkenheid van Vlaanderen hierbij	
– 1602 (2007-2008) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	50
ACTUALITEITSMOTIE van de heren Filip Dewinter en Jan Penris tot besluit van het op 9 april 2008 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over jongerengeweld, naar aanleiding van de recente incidenten op het openbaar vervoer	
– 1640 (2007-2008) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	55
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	55

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er berichten van verhindering zijn ingekomen van de volgende leden:

Sabine Poleyn, Stefaan Sintobin: gezondheidsredenen;

Carl Decaluwe, Sven Gatz, Anne Marie Hoebeke, Jacky Maes, Luc Van den Brande, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire: buitenslands;

Martine Fournier, Christian Van Eyken: ambtsverplichtingen.

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 60/23*)

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Lachaert bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw de voorzitter, ik vraag de spoedbehandeling van het voorstel van resolutie van de heren Gatz, Caluwé, Sannen en Peumans met betrekking tot de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over jongerengeweld, naar aanleiding van de recente incidenten op het openbaar vervoer

De voorzitter: Dames en heren, het debat is geopend.

De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Mevrouw de voorzitter, leden van de regering, dames en heren, na het trieste overlijden van Guido Demoor hebben we hier amper twee jaar geleden gedebatteerd over de problematiek van jongerenagressie op het openbaar vervoer. Met de MIVB als voorbeeld hebben we toen gepleit voor veiligheidsmaatregelen specifiek voor het openbaar vervoer. Dat heeft geleid tot een aantal ingrepen. Over de wijze en de mate van uitvoering ervan zal de heer Sauwens dadelijk het woord nemen. Hij diende over deze problematiek vorige week al een interpellatie in.

Dat een specifiek veiligheidsbeleid voor De Lijn hard nodig was en is, bewijzen de vele berichten van de voorbije maanden over agressie en overlast op De Lijn, en niet alleen in Antwerpen. Uiteraard gaat het over een ruimere problematiek. Niemand betwist dat het openbaar vervoer moeilijk verantwoordelijk kan worden gesteld voor alles wat misloopt in de samenleving. Anderzijds kan niet worden ontkend dat agressie op De Lijn en op het openbaar vervoer een veiligheidsfenomeen is waarvan de bestrijding ook mee de verantwoordelijkheid is van de inrichters van het openbaar vervoer. Minstens moeten ze mee stimulator zijn van een beleid om het tij te keren, want dat kan.

Kijk naar andere fenomenen. Jarenlang waren onze voetbalstadions belegerde burchten. Vandaag is in vele gevallen voetbal opnieuw een feest. De hekken zijn weg en men kan opnieuw zonder vrees met kleine kinderen naar een wedstrijd. Wat heeft daar gewerkt? De stewards? De boetes? De vrees voor een stadionverbod? Wie zal het zeggen? Dat is studiewerk voor veiligheidsdeskundigen. Het illustreert wel dat men niet moedeloos moet worden, dat men de strijd kan winnen, dat men het publieke domein kan heroveren.

Ik zie nog andere positieve dingen. In de eerste plaats dat mensen burgerzin vertonen. Mijnheer Van Tichelen is een voorbeeld voor heel velen. Er zal maar een samenleving zijn als ieder daar zijn steentje toe bijdraagt. Begrijp me niet verkeerd: uiteraard is de overheid verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid van haar burgers. Het is een van haar voornaamste

kerntaken. Het kan niet de bedoeling zijn dat iedereen zijn eigen politieman wordt, maar al te vaak zijn we in een situatie terechtgekomen dat we van de overheid alles eisen zonder zelf ons steentje bij te dragen.

Ik zie ook dat ‘het reactief systeem’ heeft gewerkt. De daders waren snel opgepakt en geplaast. Dat is nodig. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat we geen geweld in de samenleving tolereren en dat men daar niet zomaar mee weg kan. Alle begrip voor alle mogelijke situaties waarin jongeren opgroeien en opgegroeid zijn: ik kom er nog op terug. Maar er zijn grenzen. Geweld is er ver over. En men mag niet wachten tot er zware feiten gebeuren. Elk incident moet worden aangepakt. Liever meteen een snelle en correcte reactie bij een eerste vergrijp dan een mokerslag als het helemaal uit de hand is gelopen. Zonder misplaatste stoerheid, zonder ‘naming and shaming’.

Het is dus schitterend dat De Lijn wil meewerken aan de organisatie van taakstraffen. Ideaal zou zijn dat wie een bus afbreekt, hem enkele dagen later mee komt herstellen. Ook de federale overheid draagt een verantwoordelijkheid. In het nieuwe nationaal veiligheidsplan is jeugd-delinquentie een prioriteit. De nieuwe minister van Justitie was al gestart met overleg over aanpassingen aan de wet op het jeugdsanctierecht. Hij zei gisteren in de Kamer te willen komen tot een coherent systeem, dat toelaat om adequaat te reageren op alle situaties. Zoals de minister stelde, vereist de aanpak van geweld in het openbaar vervoer en van jongerengeweld in het algemeen een globale en geïntegreerde, op preventie, begeleiding, bestraffing en resocialisatie gestoelde aanpak.

Mogelijk is er nood aan een benadering op maat van jongeren die uit een oorlogsgebied komen. Maar laten we oppassen voor te snelle veralgemeningen inzake kindsoldaten. Ja, wie als kind dergelijke traumatische ervaringen heeft opgelopen, verdient zonder enige twijfel een specifieke begeleiding. Maar laat ons toch niet iedereen die uit een oorlogsgebied komt als een loslopende tijdbom beschouwen. Jongeren zijn vaak de spiegel van hun ouders. Ik zie in mijn eigen omgeving kinderen en jongeren die uit oorlogsgebied komen, uit families met zeer trieste, onmenselijke ervaringen, maar die vandaag in onze samenleving toch een schitterend parcours afleggen.

Dat wil niet zeggen dat er zich geen problemen kunnen stellen die aandacht verdienen. Men zegt mij dat het bij problemen met jongeren van Oost-Europese afkomst vaak veel moeilijker is om de ouders erbij te betrekken dan bij jongeren van andere allochtone of autochtone origine. Dat geldt zeker voor gezinnen die niet het geluk hebben gehad om hier terecht te komen in een dorpsmilieu waar ze worden opgevangen door een hecht netwerk van families en verenigingen. “It takes a village to raise a child”, parafraseerde Hillary Clinton ooit een

Afrikaans spreekwoord. Bob Dole antwoordde met “It takes a family”. Beiden hebben gelijk. Kinderen opvoeden is de verantwoordelijkheid van ouders, maar het is gemakkelijker als de gemeenschap ondersteuning verleent.

Daarom ook hebben wij hier, op initiatief van onze collega’s Tom Dehaene en Vera Jans het decreet op de opvoedingsondersteuning goedgekeurd. Uiteraard kan een gemeenschap maar verantwoordelijkheid opnemen als er een gemeenschap is. Het meest verontrustende uit de berichten van de incidenten was voor mij dat mensen op het openbaar vervoer uit begrijpelijke angst elkaar niet meer durven aan te kijken en elkaars blik mijden. Zo wordt het openbaar vervoer – de plek waar we het gemakkelijkst een tijd samenzijn met mensen waarvoor we zelf niet gekozen hebben – de plek waar het minst wordt samengeleefd. Dit illustreert voor ons des te meer dat we er alles moeten aan doen om agressie in het openbaar vervoer te bestrijden. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Mevrouw de voorzitter, collega’s, op 24 juni 2006 werd treinbestuurder Guido Demoor doodgetrapt door allochtone jongeren op een bus van De Lijn op het Astridplein in Antwerpen. Wellicht is het toeval, maar enkele dagen geleden, bijna twee jaar later, werd op exact dezelfde plaats een politieagent in burger, die wou ingrijpen toen jonge asielzoekers een gezin belaagden, door die Oost-Europese reischoppers in mekaar geslagen.

De politieman werd zwaar toegetakeld, maar heeft zijn moedige optreden niet met zijn leven hoeven te bekopen. Vlak na de dood van Guido Demoor kondigde minister Van Brempt na alweer een debat in dit parlement een aantal maatregelen aan. De uitvoering van het veiligheidsplan laat echter meer dan te wensen over. Van de 750 toegewezen camera’s is er op dit moment nog geen enkele echt operationeel. Het aantal bijkomende controleurs voor de risicolijnen, namelijk 150.000, is ontoereikend. Dat zegt men nu al. En de toepassing van een tweede persoon op het voertuig is blijven steken in een proefproject. De conclusie van de evaluatie van de uitvoering van het veiligheidsplan is dan ook duidelijk: te weinig en te laat.

Voor minister Van Brempt en voor de directie van De Lijn is het werk maken van een efficiënte en kordate aanpak van het geweld op het openbaar vervoer niet echt prioritair. De redenering van de minister en van De Lijn en van nogal wat openbare besturen is simpel: het geweld in het algemeen, en in dit geval op het openbaar vervoer, maximaal minimaliseren. Communiceer er niet of zo weinig mogelijk over, en verbied desnoods uw personeelsleden, in dit geval van De Lijn, om erover te

praten met de pers. Neem slechts maatregelen als het niet anders kan, namelijk in crisissituaties, en stel ze zo lang mogelijk uit want iedere maatregel betekent toegeven dat de onveiligheid op het openbaar vervoer en in het algemeen wel degelijk een probleem zijn.

Mevrouw de minister, het valt me op dat voor bepaalde projecten van De Lijn die wel prioritair zijn, zoals het Brabo I-project of het doortrekken van bepaalde tramlijnen tot ver buiten de Antwerpse agglomeratie, er wel snel kan worden gehandeld. Op minder dan drie maanden was de nochtans veel ingewikkelder aanbestedingsprocedure dan die van het toekennen van de bewakingscamera's op de trams en de bussen van De Lijn, rond. Het contrast met de uitvoering van het veiligheidsplan is dan ook opvallend. Het veiligheidsplan werd voorgesteld medio 2006 na de moord op Guido Demoor. Het duurde tot de tweede helft van 2007 vooraleer de raad van bestuur de opdracht voor de plaatsing van de 750 camera's heeft toegewezen. Pas begin maart 2008 is men met de effectieve plaatsing van de camera's begonnen. Het zal pas na de zomer 2008 zijn dat het systeem eindelijk operationeel zal zijn. Men zal er uiteindelijk twee jaar en zes maanden over hebben gedaan om 750 camera's in evenveel bussen en trams te installeren en ook operationeel te maken.

Nogal wat slachtoffers van geweldpleging op het openbaar vervoer hadden inderdaad geen slachtoffer moeten zijn of worden. Nogal wat geweldpleging had vermeden kunnen worden als men het op een snelle en efficiënte manier had gerealiseerd. Prestigeprojecten bij De Lijn en op uw departement hebben blijkbaar voorrang op het veiligheidsbeleid terwijl het eigenlijk omgekeerd had moeten zijn.

De uitvoering van uw veiligheidsplan duurt niet alleen veel te lang, maar de genomen maatregelen zijn onvoldoende. Het Vlaams Belang blijft pleiten voor camera-toezicht op alle bussen van De Lijn, en niet alleen op de risicolijnen. Het was trouwens geen risicolijn waar het incident zich enkele dagen geleden heeft voorgedaan. Er moeten ook afgesloten cabines voor de buschauffeurs komen en een noodknop voor een rechtstreekse verbinding met een noodhulpcentrale 101, een BTM-brigade of bus- tram- en metrobrigade zoals we ze in Brussel met succes kennen, en een bus-, tram- en metroverbod voor personen die recidiveren en het al te bont maken op het openbaar vervoer, in analogie met het straatverbod zoals we dat in een aantal steden al kennen.

Vooraf van de oprichting van een BTM-brigade, een politionele brigade naar Brussels model, verwacht onze fractie ontzettend veel. Het patrouilleren, de aanwezigheid van gewapende politiemensen op en in de omgeving van risicolijnen is samen met een aantal preventieve maatregelen misschien het beste middel om het jongerenbendegeweld op en om het openbaar vervoer een

halt toe te roepen. De oprichting van een BTM-brigade moet aan zwaardere straffen worden gekoppeld, conform de aanpak van misdrijven die gepleegd worden met racistische motieven voor wie een gewelddelict pleegt op het openbaar vervoer.

In de praktijk gebeurt echter net het omgekeerde. Ik verwijs naar de moordenaar van Guido Demoor, die van het beruchte Antwerpse hof van beroep uiteindelijk twee jaar gevangenisstraf met uitstel kreeg, waardoor de betrokkene zelfs niet één dag in de cel zal moeten doorbrengen. De minderjarige mededader die Guido Demoor vermoordde, kwam ervan af met een werkstraf – u hoort het goed – van 150 uur.

Deze gerechtelijke uitspraak was niet alleen een maatschappelijk volkomen verkeerd signaal, maar betekent eveneens in de praktijk een vrijgeleide voor allochtoon en ander bendegeweld gepleegd op de bus, de tram, de metro of waar dan ook in ons land.

De uitspraak van het hof van beroep naar aanleiding van de moord op Guido Demoor is helaas geen alleenstaand feit. Uw beleid bezondigt zich aan dezelfde fouten. Vanuit uw socialistische visie minimaliseert u het geweld op het openbaar vervoer. Net zoals u het geweld en de criminaliteit in onze maatschappij onder de mat veegt omdat u op die manier het zogenaamde onveiligheidsgevoel wilt terugdringen. Een beetje zoals Patrick Janssens dat doet in Antwerpen: door niet te praten over het probleem van de onveiligheid, zal het probleem wel vanzelf verdwijnen of zal op zijn minst het onveiligheidsgevoel op die manier verdwijnen. Denkt men.

Een moord gepleegd in bende, het publiekelijk lynchen van een chauffeur of van een toegesnelde politiemans in burger of het in elkaar stampen van toevallige passagiers wordt steevast ook in de media – het mag en het moet gezegd worden – afgedaan als een incident. In dit geval spreekt men permanent over 'busincident'. Ik heb het woord incident nog eens opgezocht. Een incident is een marginaal gegeven, een incident is een fait divers, een feit in de marge. Een incident waarbij iemand dood wordt gestampt, waarbij iemand wordt gelyncht en net niet komt te overlijden, is geen incident maar een moordaanslag.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Ik ben een bijzonder grote voorstander van de volledige vrijheid van meningsuiting. Ik vind dus dat u volledig recht van spreken hebt.

Maar ik zou toch, in ons democratisch systeem, respect willen vragen voor de scheiding der machten. Dat u het beleid aanvalt, is uw recht. Wij hebben met onze fractie ook grote vragen bij het beleid. Wij zullen die straks

stellen. Maar uitspraken van rechtbanken of hoven van beroep...

Ik heb zelf het geluk gehad om tien jaar strafpleiter te zijn voor de rechtbank. Er is het recht op verdediging. Er zijn een aantal elementen die in het onderzoek aan bod komen en die men niet in de korte artikelen en de grote foto's in de kranten kan samenvatten. Ik vraag heel grote behoedzaamheid van alle leden van dit parlement bij het leveren van kritiek vanuit de wetgevende kamer op uitspraken van de rechtbanken en hoven. Ik vraag respect voor het principe van de scheiding der machten. (*Rumoer bij het Vlaams Belang*) (*Applaus bij Open Vld en sp.a*)

De heer Filip Dewinter: Ik respecteer het principe van de scheiding der machten. Maar het respecteren van dit principe betekent niet dat ik geen kritiek mag hebben op een uitspraak. Respecteren betekent dat men zich ondergeschikt maakt aan de uitspraak, wat ik altijd zal doen. Laat daar geen onduidelijkheid over bestaan. Maar dat ontnemt me niet het recht om kritiek te hebben op die uitspraak, zeker niet wanneer die uitspraak model staat voor het beleid. Daarom dien ik, samen met de heer Penris, een voorstel van resolutie in. Ik kan niet meer doen in dit parlement. Wij vragen dat er verzwarende omstandigheden in acht zouden worden genomen wanneer het gaat over geweldpleging op het openbaar vervoer, zoals dat nu al het geval is wanneer er racistische motieven in het spel zijn. Ik heb mijn verantwoordelijkheid genomen als parlementslid. Meer kan ik niet doen.

Ik wil het hebben over het beleid van de minister. Ze schreef een vrije tribune in De Morgen met als titel 'Zorgen voor zorgzame jongens'. De tribune bulkt overigens van de klassieke clichés die we allemaal kennen. Het is een analyse die mij volledig bekend is en die past in het progressieve jargon dat het uwe is. U zegt dat het allemaal de schuld is van de kansarmoede, van de achterstand en de discriminatie die deze jongeren ervaren. Ik kan uw verhaal samenvatten in één demagogische zin uit uw tribune. U zegt: "Terwijl sommige leeftijdgenootjes op tenniskamp zitten, lummelen dergelijke jongeren wat rond op straat en pesten zij die het beter hebben dan zichzelf."

Ik begrijp, mevrouw de minister, dat u over de krullenbollen van uw electoraat wilt aaien, maar van dergelijke uitspraken word ik bepaald nerveus. De jongeren waar u het over hebt, zitten inderdaad niet in de tennisclub, ze zitten in de kickboksclub. Ze pesten niet wie het beter heeft dan hen, maar ze pesten wel, om redenen van anti-Vlaams racisme, al degenen die autochtoon of Vlaming zijn en zich niet willen schikken naar hun manier van leven of hun geloofsovertuiging. Ze lummelen rond op straat, om er te luisteren naar de verhalen van uw straathoekwerkers en uw pleinbegeleiders, die hun vertellen dat hun zogenaamde achterstand alles met racisme en discriminatie en niets met het gebrek aan inzet, discipline en volharding te maken heeft.

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Ik stel voor dat ik straks op een aantal vragen reageer, maar hier wil ik toch op reageren, want ik vermoed dat veel mensen de tribune niet gelezen hebben. Mijnheer Dewinter, u geeft toch een zeer selectieve lezing.

De tribune is opgebouwd met aan de ene kant het heel sterk veroordelen van wat gebeurd is en het zeggen dat we bijkomende inspanningen moeten doen voor het sanctioneren van dat soort jongeren. Het is een gedrag dat ver over de schreef gaat. Dat was het eerste onderdeel.

Wat er ook instaat, en dat is inderdaad een progressieve visie op de zaken, is dat we niet willen dat die groep van jongeren die ver over de schreef gaat, groter wordt. Vandaag geven die jongeren, die effectief soms in een uitzichtloze situatie zitten, een slecht voorbeeld. We moeten er vooral voor zorgen dat die jongeren in een betere situatie terecht komen. Dat heeft effectief te maken met armoedebestrijding, juiste en goede schoolkeuzes, onderwijsondersteuning en dergelijke.

Het is inderdaad een en-enbeleid, en dat is het verschil tussen u en mij.

De heer Filip Dewinter: Mevrouw de minister, u sluit de ogen voor de realiteit. U moet toch eens de analyse durven maken die men ondertussen al lang heeft gemaakt in landen als Duitsland, Nederland en Frankrijk, en die stelt dat het probleem van jongerengeweld in het algemeen, maar ook van een belangrijk deel van het probleem van agressie op het openbaar vervoer, voornamelijk het gevolg is van de ontsporing van de multiculturele samenleving. Ik zeg niet dat alle vreemdelingenjongeren gewelddadig zijn, maar ik zeg wel dat het merendeel van het jongerengeweld op het openbaar vervoer, maar ook elders, door vreemdelingen en allochtonen wordt gepleegd.

In plaats van het jongerengeweld, zoals u dat doet, altijd maar weer te vergoelijken en te zoeken naar halfzachte oplossingen die meer kwaad dan goed doen, moeten we de normvervaging, die het gevolg is van een totaal gebrek aan een duidelijk cultureel en maatschappelijk referentiekader, dat op zijn beurt weer een gevolg is van die fameuze multiculturele samenleving, aanpakken. Mevrouw de minister, dat doen we niet door jongeren te pampieren en naar de mond te praten, omdat u er electorale belangen bij hebt, maar door grote kuis te durven houden en de bokken van de geiten te durven scheiden.

Dat betekent de illegalen en uitgeprocedeerde asielzoekers naar huis sturen, het zich aanpassen van vreemdelingen en allochtonen die een dubbele nationaliteit

hebben en indien ze dat niet doen ze terug laten keren naar hun land van herkomst, en een kordaat uitgestoken hand naar degenen van de derde en vierde generatie die bereid zijn om Vlaming onder de Vlamingen te worden en zich te gedragen naar onze rechtsregels en manier van leven. Orde, discipline, respect voor gezag en verantwoordelijkheidszin worden niet afgekocht, mevrouw de minister, met multiculturele, progressieve halfzachte praatjes, maar met een moedig beleid, waarbij men aan deze voornamelijk allochtone jongeren duidelijk durft zeggen: pas u aan, gedraag u, schik u naar onze rechtsregels, pas u aan aan onze manier van leven. Zo niet, dan pakken wij u keihard aan. Past u zich dan nog niet aan, dan gaat u eruit, uit onze samenleving en uit ons land. Dat is de enige taal die deze jongeren verstaan. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, geachte leden van de Vlaamse Regering, collega's, op dinsdag 1 april deed zich een zwaar geval van agressie voor op buslijn 410, die van Antwerpen naar Turnhout gaat. Enkele jongeren begonnen ruzie te zoeken met een koppel, waarop een agent in burger getracht heeft tussenbeide te komen, wat hem prompt in het ziekenhuis deed belanden. De feiten zijn door iedereen voldoende gekend.

De buslijn waarvan sprake, is inmiddels berucht als een van de gevaarlijke lijnen in Antwerpen. Verschillende buschauffeurs hebben naar aanleiding van het incident getuigd dat ze liever 's avonds niet met die bus rijden. Ik wil onze waardering uitdrukken voor de agent die tussenbeide kwam en zijn plicht vervulde, want dat getuigt van een grote verantwoordelijkheidszin.

Dit is geen alleenstaand geval. Ik denk aan een ander incident, dat zich voordeed op 31 maart in Ekeren. Daar werd ook een buschauffeur van De Lijn ineengeslagen en bespuwd door een passagier. Recent was er ook een incident in het Oost-Vlaamse Denderleeuw. Het is dus niet enkel een Antwerps fenomeen.

Dit alles maakt duidelijk dat daden van agressie, niet enkel verbale maar ook lichamelijke, nog lang niet van de baan zijn. Er zullen altijd mensen met minder goede bedoelingen zijn, en dan druk ik me zacht uit. We zullen dergelijke voorvallen jammer genoeg nooit volledig kunnen uitsluiten. Een samenleving zonder incidenten bestaat niet, hoe jammer dat ook is. Het is uiteraard wel aan de politiek om maatregelen te treffen, zodat dergelijke voorvallen zo veel mogelijk kunnen worden vermeden.

Na het overlijden van Guido Demoor op een bus in Antwerpen in 2006, heeft de minister een veiligheidsplan opgestart met de klinkende naam 'Veilig op Weg'.

We hebben dat volledig gesteund omdat we de veiligheid op het openbaar vervoer een prioriteit vinden. De voorbije jaren werden er in het kader van de uitvoering van dat plan al heel wat maatregelen getroffen om de veiligheid van het openbaar vervoer structureel te verbeteren. Ik denk ondermeer aan extra camerabewaking, inzet van extra mensen, opleiding en investeringen in infrastructuur. Naast een preventieve aanpak, is er ook aandacht voor het repressieve aspect. Mijnheer Dewinter, dat is meteen de reden dat we uw resolutie niet hebben goedgekeurd. Op basis van een Open Vld-wetsvoorstel werd er in 2006 specifiek in de wet een artikel ingeschreven dat geweld tegen bepaalde categorieën van personen, zoals bestuurders, begeleiders en reizigers van het openbaar vervoer, net strenger bestraft. We hebben dat op het federale niveau goedgekeurd om net de daders van dergelijke feiten wel degelijk te laten straffen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mevrouw De Ridder, ik vind het spijtig dat u die redenering weer naar voren brengt. Die maatregel beschermt wel de chauffeurs en de 'wattmannen' en de 'wattvrouwen', maar niet de passagiers. Onze bedoeling is om ook de passagiers onder die beschermende maatregel te plaatsen. Als we willen inzetten op de veiligheid van het openbaar vervoer, en ik ga ervan uit dat dat toch ook uw ambitie is, dan moeten we niet alleen de chauffeurs in bescherming nemen, maar zeker en vooral de passagiers.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer Penris, ik stap niet mee in uw redenering. Het zou onaanvaardbaar zijn om bepaalde categorieën van burgers anders te gaan beschermen, alleen omdat ze op een bus zitten. Ten aanzien van chauffeurs worden plegers van feiten bestraft heel duidelijk op een strenge manier, maar we gaan geen verschillende benaderingen invoeren voor verschillende mensen.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Dat is een heel interessante redenering. U zegt dat we bepaalde categorieën van burgers niet extra beschermen omdat ze op een bus zitten. Mag ik dan de redenering doortrekken naar de racismewetgeving? Wanneer er racistische motieven in het spel zijn, dan moeten er zelfs verzwarende strafmaatregelen genomen worden. Zijn voor deze categorie van burgers, die toevallig allochtoon zijn, dan wel extra maatregelen mogelijk? Ik snap uw redenering niet, leg me eens uit waarom voor de ene wel en de andere geen extra beschermende maatregelen moeten gelden.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer Dewinter, ik begrijp uw redenering heel goed. U wilt naar een politie-

staat waar u de mensen in vakjes wilt verdelen en zeggen: u hoort in dat vakje thuis, u zit in een bus en we gaan die mensen strenger bestraffen dan andere. Daar gaan we niet in mee. Ten aanzien van chauffeurs willen we dat wel. We hebben dat in de strafwet ingeschreven omdat die mensen nu eenmaal een openbare functie hebben. Dat geldt ook ten aanzien van artsen. We gaan niet mee in uw vakjesmentaliteit en het opdelen van de maatschappij. Wij willen geen twee maten en twee gewichten.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw De Ridder, ik vind het wat vreemd wat u daarnet zei over de politiestaat en het in hokjes indelen. Ik meen me te herinneren dat uw voorzitter, de heer Somers, gisteren in Mechelen heeft aangekondigd de gekende criminele jongeren elke dag te willen treiteren, vijf maal te willen controleren en achtervolgen. Als dat geen politiestaat is, dan weet ik het ook niet.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik keer terug naar het Vlaamse veiligheidsplan, anders heb ik geen tijd meer. Ik houd me graag aan mijn tekst. (*Rumoer. Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Dat plan voorziet in maar liefst 750 camera's op bussen van De Lijn, en ook extra mensen om de veiligheid te garanderen. Mevrouw de minister, momenteel zijn volgens mijn informatie echter nog maar een 150-tal camera's daadwerkelijk geïnstalleerd. Ik spreek me dan niet uit over de vraag of die momenteel al operationeel zijn.

Er zijn heel wat zaken aangekondigd door de Vlaamse overheid, maar we merken dat de uitvoering ervan enigszins op zich laat wachten. Na de begrotingscontrole van 2008 beschikt VVM De Lijn over een jaarlijks bedrag van 1,253 miljard euro of bijna 50 miljard frank. Moeten we ons dan niet de vraag stellen of er niet meer aandacht moet gaan naar een aantal prioriteiten, zoals de veiligheid op het openbaar vervoer, waarover we hier vandaag debatteren? Open Vld stelt dan ook heel nadrukkelijk de vraag, zoals we dat in het verleden al meermaals hebben gedaan, of het niet mogelijk is om binnen de eigen middelen de uitvoering van het veiligheidsplan te versnellen, als men zich werkelijk toespitst op de kerntaken van een veilig openbaar vervoer.

Mevrouw de minister, daarom wil ik namens mijn fractie een aantal bedenkingen formuleren en u een aantal vragen stellen. Een eerste vraag betreft de actuele stand van zaken van het plan 'Veilig op weg'. Blijkbaar is dat, ondanks de forse kredieten die ervoor werden gereserveerd, nog altijd niet in volle uitvoering. Er werden 750 camera's toegezegd, waarvan tot op heden slechts 150 zijn geplaatst. Corrigeer me als ik het bij het verkeerde eind heb. Wat gebeurt er dan met de installatie van de resterende 600 camera's op voertuigen? U voorziet dat

dit tegen midden 2008 zou zijn verwezenlijkt. Dat lijkt me steeds meer onhaalbaar.

Dezelfde vragen kunnen uiteraard worden gesteld met betrekking tot het installeren van de gps- en radiosystemen of de afsluitbare stuurposten. Welke middelen werden in de meerjarenbegroting gereserveerd voor de volledige uitvoering van het veiligheidsplan van De Lijn 'Veilig op weg'?

Een tweede opmerking betreft het vaststellen van de hotspots van onveiligheid. Die onveilige plaatsen zouden worden vastgelegd na een nauwkeurige monitoring en enquêtering van alle betrokkenen. Op die lijnen die als hotspot zouden worden beschouwd, zouden veiligheidsmensen worden geplaatst, en eventueel een tweede man. Is die veiligheidsmonitoring al gebeurd? Zijn die gevaarlijke lijnen al aangeduid? Na anderhalf jaar zou dat toch wel mogen. Zal die veiligheidsmonitoring ook worden gebruikt voor het voortdurend evalueren en eventueel bijsturen van die onveilige plekken? Het is immers toch wel opmerkelijk dat lijn 410 niet werd beschouwd als een risicolijn, terwijl alle chauffeurs na het incident wel verklaarden dat ze liever niet 's avonds werden toegewezen aan die lijn. Op welke basis worden die toezichters toegewezen? We hopen dat dit niet gebeurt op nutteloze of willekeurige ogenblikken en plaatsen, maar wel op probleempunten.

Een ander punt is dat van de evaluatie. Ondanks de genomen maatregelen vinden er nog altijd ernstige incidenten plaats. Naar aanleiding daarvan moet u misschien overwegen nieuwe maatregelen te nemen of eventueel de bestaande maatregelen, voor zover die al zouden zijn uitgevoerd, bij te sturen. Heeft een dergelijke evaluatie al plaatsgevonden, of plant u die? Ik haal graag het voorbeeld aan van het voorstel van een Antwerps partijgenoot om allochtone ouderen mee op die bus te zetten. Ik besef ten volle dat de veiligheid in de handen van de politie en van erkende veiligheidsdiensten moet blijven, maar bij moeilijk handelbare jongeren uit bepaalde allochtonengroepen kan de autoriteit vanuit de eigen gemeenschap zeker geen kwaad, zou ik zo denken.

Als conclusie, mevrouw de minister, wil ik u de aanbeveling meegeven u grondig te bezinnen over de noodzakelijke beleidskeuzes voor de uitbouw van een comfortabel maar vooral veilig openbaarvervoersnet. Hiermee bereik ik de kern van mijn betoog.

Zoals bekend is de visie van onze fractie op de rol die De Lijn moet vervullen niet steeds gelijklopend met die van u. Voor onze fractie moet De Lijn in eerste instantie haar rol van exploitant waarmaken. Zij is exploitant van het openbaar vervoer. Iedere euro die uitgegeven wordt voor de rol die De Lijn volgens u moet vervullen als "regulator of manager van duur-

zame mobiliteit” kan immers niet worden besteed aan de veiligheid en kwaliteit van de exploitatie. Onze liberale visie op openbaar vervoer, namelijk het invoeren van een striktere scheiding tussen regulator en exploitant, zal dus niet alleen de efficiëntie maar ook de veiligheid van het openbaar vervoer ten goede komen.

Ik geef twee voorbeelden. Voor het project van de witte fietsen werd ruim 2 miljoen euro gereserveerd op de begroting 2008. Gelukkig zal er enkel gefaciliteerd worden, en wordt voor de exploitatie naar private partners gezocht. Maar toch, de heer Decaluwe heeft er zich ook al aan geërgerd: er is nog niet echt afgelijnd waaraan dit bedrag zal worden besteed. U blijft daar zeer vaag over.

Een tweede voorbeeld vormen de provinciale mobiliteitsknooppunten door De Lijn. We lezen dat u deze vanaf 2008 naar alle Vlaamse provincies wilt uitbreiden. Dat is geen kerntaak voor De Lijn als exploitant van openbaar vervoer. Dit alles zadelt De Lijn op met gigantische uitgaven voor overheadkosten zoals beleidsondersteuning, ondersteuning, centrale diensten, huur van gebouwen enzovoort, die niet voor essentiële verbeteringen op het vlak van veiligheid en kwaliteit ingezet kunnen worden. En zo zijn er nog tal van zaken waarover men de vraag kan stellen of het een kerntaak is van een collectieve door de samenleving gefinancierde vervoersmaatschappij.

Dit alles toont voor ons aan dat er dringend een debat nodig is over de werkelijke kerntaken van De Lijn, met inbegrip van een snelle uitvoering van het veiligheidsplan. Waar liggen de prioriteiten van De Lijn, rekening houdend met de dotaties die ze momenteel toegestopt krijgt van de overheid? Men kan namelijk zoveel bussen laten rijden als men wil, als die bussen niet rijden op de plaatsen en tijdstippen waar mensen ze nodig hebben, en als het vervoer niet kwaliteitsvol en bovenal veilig is, zult u echt geen mensen de overstap doen maken naar openbaar vervoer. Dus daarom nogmaals de vraag namens onze fractie, naar een evaluatie van het aanbod van De Lijn. Investeer in wat werkelijk nodig is. Ook binnen uw eigen budgetten. Met andere woorden stop met de ‘leuke dingen voor de mensen’ en zet in op wat mensen werkelijk verwachten: een vraaggericht, kwaliteitsvol, maar bovenal veilig openbaarvervoersnet. Want daar liggen voor ons voor alle duidelijkheid de werkelijke prioriteiten. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw en mijnheer de minister, collega’s, geweld en gewelddadig gedrag op het openbaar vervoer zijn onaanvaardbaar. Het wordt door de bevolking ervaren als een fenomeen dat krachtdadig moet worden bestreden. Zij verwacht dat het openbaar vervoer een veilige en rustige manier is om

zich te verplaatsen van thuis naar het werk, voor ontspanning,.... Het is een bijzondere publieke plaats. De mensen zijn elkaar nabij en toch anoniem. De ervaring van onveiligheid wordt daar nog sterker en meer fysiek gevoeld.

Mevrouw de minister, het is ontzettend belangrijk dat u inzet op veiligheid op het openbaar vervoer. De rapportering van 18 maart geeft aan hoe en welke initiatieven er sinds vorig jaar genomen zijn. Sommige zijn nog niet volledig uitgevoerd. Ik ben mij ervan bewust dat er nog bijkomende initiatieven moeten worden genomen.

Mevrouw de minister, met de vele camera’s en begeleiding kunnen we misschien wel het geweld, het gewelddadige gedrag en de agressie op het openbaar vervoer voor een stuk terugdringen, maar we zullen de agressie, het geweld en het toenemend gewelddadig gedrag van jongeren in onze samenleving niet terugdringen. Het doet me denken aan het bijkomend beveiligen van een woning nadat werd ingebroken: met een bijkomende alarminstallatie vermijdt men misschien een nieuwe inbraak in de eigen woning, maar het probleem zal verschuiven naar de burens of naar een andere omgeving.

Toch moet volop worden ingezet op alle mogelijke veiligheidsinitiatieven opdat deze publieke plaats, want dat is het openbaar vervoer, een veilige plaats is, maar daarover gaat het debat vandaag niet alleen. Het debat gaat ook over de toename van het jongerengeweld dat zich de laatste dagen sterk gekristalliseerd heeft in het openbaar vervoer, maar dat duidelijk ook aanwezig is op andere publieke plaatsen. Daar wil ik vandaag bij blijven stilstaan, want het probleem baart me zorgen. Als samenleving beschikken we over een onvoldoende kordaat en efficiënt antwoord op het fenomeen van toenemende brutaliteit – zo formuleerde een jeugdrechter het onlangs in een krant –, ook bij jongeren, en trouwens bij almaar jongere jongeren.

Mijnheer de minister, ik weet dat er heel wat initiatieven worden genomen. Ik weet dat het personeel keihard aan het werken is op deze terreinen om problemen aan te pakken. Ik weet dat dit een succes heeft – gelukkig maar. We kunnen echter niet ontkennen dat het brutale en gewelddadige gedrag toeneemt. Het neemt zeker niet af, en met de middelen en de omkadering waarover we momenteel beschikken, stuiten we blijkbaar op onze grenzen.

Het aantal draaideurjongeren neemt zeker niet af. Het tekort in de opvang en de begeleiding blijft bestaan. Nog steeds wordt te weinig een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders. Het wordt almaar moeilijker om bepaalde ouders te bereiken en te responsabiliseren inzake de opvoeding van hun kinderen. Daarnaast is er ook het probleem van de grotere

mobilititeit van jongeren en gezinnen, waardoor we ook andere typen van jongeren in onze samenleving krijgen.

Voor een groot deel van dat gedrag kunnen we verklaringen vinden. Het is belangrijk dat we ze kennen, maar ze kunnen enkel en alleen dienen om tot een betere, efficiënte en kordate aanpak te komen. Ze mogen nooit gebruikt worden om het probleem te minimaliseren en het op de een of andere manier te aanvaarden. Een veroordeling moet sterk overeind blijven staan. En wat ons beleid betreft, moeten we wellicht een tandje bij steken.

Nog te veel jongeren krijgen bijvoorbeeld te weinig opvolging. Jongeren worden in een gesloten instelling geplaatst voor een bepaalde tijd en komen daarna opnieuw in een thuissituatie terecht. In de thuissituatie is natuurlijk gezinsbegeleiding, familieondersteuning en buurtwerking nodig, maar wegens een personeelstekort laten die op zich wachten en is er geen directe opvolging. Ik begrijp niet dat jongeren die een ernstige daad gepleegd hebben, na enkele maanden in een gesloten instelling, terug in een thuisomgeving worden geplaatst en enkele maanden moeten wachten op de nodige gezins- en thuisbegeleiding. Zo realiseren we een nieuw probleem. Bovendien is de thuissituatie vaak een omstandigheid die zonder opvolging opnieuw aanleiding kan geven tot bijkomend crimineel gedrag.

Mijnheer de minister, we moeten ons meer richten op het opvoeden en heropvoeden, en daarbij zijn ook sancties nodig. Sancties vormen een essentieel onderdeel van een opvoedingsproces en zijn dus nodig. Jongeren moeten soms, op basis van hun daden, in een gesloten instelling worden geplaatst en daar moet een duidelijk regime heersen zodat de sanctie ook als sanctie wordt ervaren.

Dat veronderstelt voldoende personeel, maar ook een duidelijk afgelijnde populatie in die instellingen. Een te gemengde populatie zorgt immers voor een minder duidelijk regime, waardoor een verblijf in een gesloten instelling niet als een sanctie wordt ervaren.

Sanctie kan ook zijn: taakstraffen. Ik ben blij dat de nieuwe Jeugdbeschermingswet dat mogelijk maakt. Taakstraffen moeten ook duidelijk ervaren worden als een straf en onmiddellijk na een crimineel feit gerealiseerd worden. Ook daar moet er sprake zijn van een directe aansluiting.

Elke sanctie moet gekaderd worden in een herstelbeleid. Jongeren uit een samenleving halen om alleen de samenleving te beschermen en niet meer geloven in die jongeren, dat is het abdiceren van een samenleving. Een samenleving kan en mag niet abdiceren en moet blijven geloven in jongeren. Wanneer jongeren een dergelijk crimineel gedrag vertonen, moeten we sanctioneren, maar wel in het kader van een herstel en van directe opvolging.

Wanneer blijkt dat het terugplaatsen in een misschien te precare gezinssituatie of leefomgeving, die te risicovol is, moeten we meer investeren in instellingen en internaten waar een duidelijke opvoedingsstructuur aanwezig is voor deze jongeren. Op die manier kunnen ze opnieuw kansen krijgen en hervallen ze niet in verkeerd gedrag.

Mijnheer de minister, ik pleit voor een kordaat beleid, niet alleen in het sanctioneren, maar vooral in het opvolgen en heropvoeden.

Om Pim Fortuyn te parafraseren: “Deze rotkinderen zijn wel ónze rotkinderen.” Het is onze verantwoordelijkheid om deze jongeren opnieuw op te voeden en kansen te geven en ze niet verloren te laten gaan in een uitzichtloze situatie.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Mijnheer Sannen, u blijft het licht van de zon ontkennen. U blijft ontkennen dat het overgrote deel van de jongeren waar het hier over gaat, van allochtone origine zijn. Ik zeg niet dat alle vreemdelingenjongeren gewelddadig zijn, maar wel dat een groot deel van de gewelddadigheden veroorzaakt worden door allochtonen. Dat kunnen we niet ontkennen.

U citeert Pim Fortuyn en stelt dat we de plicht hebben om die jongeren herop te voeden. Tot op een zeker niveau hebben we inderdaad die plicht, maar als die heropvoeding, die mijns inziens kordater moet zijn dan wat u voorstelt, niet lukt, hebben we ook het recht om die mensen die zich niet willen schikken naar onze manier van leven en onze rechtsregels, te wijzen op het feit dat ze allemaal beschikken over een dubbele nationaliteit. Als zij zich niet aanpassen en schikken naar onze rechtsregels, hebben wij het recht om hen terug te zenden naar hun land van herkomst, of desnoods naar het land van herkomst van hun ouders of grootouders. Zij hebben immers die dubbele nationaliteit en dus blijft het mogelijk om dat als ultiem middel te gebruiken om druk op de ketel te zetten.

Zolang u dat niet aanvaardt, zult u nog veel problemen hebben met uw rotjongens.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Dewinter, door dergelijke jongeren terug te sturen, heb je ze geen nieuwe kansen gegeven. Ik wil mensen normen en normenbesef bijbrengen. Door ze terug te sturen, neem je je verantwoordelijkheid niet, maar zeg je dat het andermans probleem is. Ik wil dat onze samenleving die verantwoordelijkheid blijft opnemen en de problemen niet doorschuift naar een andere samenleving. (*Applaus*)

De heer Filip Dewinter: Mijnheer Sannen, ik begrijp ten volle dat u zich persoonlijk verantwoordelijk voelt omdat het uw socialistisch beleid is dat ons al die mise-

rie heeft bezorgd. Ik heb daar alle begrip voor. Indien ik in uw plaats was, zou ik hetzelfde doen. Het merendeel van onze bevolking heeft dat echter nooit gewild en voelt zich niet verantwoordelijk. Zijn wij verantwoordelijk voor de Redouan Siti's, de moordenaar van Guido Demoor, die er van af is gekomen met een straf van twee jaar met uitstel? Zijn wij verantwoordelijk voor de Khalid Aissati's, de minderjarige mededader van de moord op Guido Demoor, die er van af is gekomen met 150 uur werkstraf? Neen, wij zijn daar niet voor verantwoordelijk. Zij zijn het slachtoffer, misschien van uw multicultureel model, van de ontsporing van dat model, van het feit dat ze geen duidelijk cultureel referentiepatroon hebben en daardoor volkomen losgeslagen zijn. Ik voel me daar niet verantwoordelijk voor. Indien dit soort van jongeren zich niet wil gedragen, zich niet wil schikken naar onze rechtsregels, dan is er maar een oplossing, namelijk ze terugsturen naar hun land van herkomst. En dan zal de rest wel luisteren. Het probleem is nu dat u dit allemaal gedooft en dat u alleen maar aan een krullenbollenaijenpolitiek doet. U pampert alleen maar en u geeft ze de indruk dat alles kan en mag. Er is nooit een stok achter de deur. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Ludo Sannen: Ik dacht dat ik hier duidelijk stelling had genomen voor een ferm en kordaat beleid. Ik heb het hier helemaal niet over het pampere van jongeren. We moeten het in onze samenleving blijven opnemen voor jongeren. De verantwoordelijkheid voor die daden ligt niet bij de samenleving maar bij die jongeren. Het is echter onze verantwoordelijkheid dat die jongeren niet in een stramen blijven waarin ze nog meer criminaliteit veroorzaken. Het is onze verantwoordelijkheid opvoedingsstructuren aan te bieden, in de hoop dat deze jongeren zich, wanneer ze volwassen zijn, weten te gedragen zoals dat hoort. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Filip Dewinter: Mijnheer Sannen, ik hoor dat nu al 25 à 30 jaar zeggen vanop deze tribune, en het wordt alleen maar erger. Men zei me dat het probleem na de eerste generatie opgelost zou zijn. Maar intussen hebben we het over jongeren van 15 à 16 jaar wier ouders en grootouders hier geboren zijn en die zich nog altijd niet hebben ingeburgerd en die zich nog altijd niet schikken naar onze rechtsregels. Hoe lang blijven we dit nog tolereren?

U hoeft trouwens de verantwoordelijkheid niet overal te gaan zoeken. U moet die zoeken bij uw eigen partij, bij het progressieve socialistische multiculturele model dat dit allemaal heeft laten gebeuren en verantwoordelijk is voor het gedoogbeleid, dat heeft geleid tot steeds meer multicultureel en etnisch geweld in onze samenleving.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Als de heer Dewinter uitge-raasd is, dan is er misschien tijd om de situatie eens rustig

en objectief te bekijken. Mijnheer Dewinter, we zijn van u gewoon dat u alles altijd op een hoop gooit. Onze samenleving zit met een aantal serieuze problemen maar dat zijn niet alleen problemen van de tweede, de derde en de vierde generatie allochtonen in ons land. Dat zijn problemen die onder andere te maken hebben met een wereld die een dorp wordt en globaliseert.

Voor zover ik weet, was het incident naar aanleiding waarvan het debat hier wordt gevoerd, geen incident veroorzaakt door iemand van de tweede, derde of vierde generatie maar door jongeren die uit een oorlogsgebied komen en die een aantal problemen meebrengen. Bij mijn weten zijn mensen als Michel Fourniret of Hans Van Temsche opgevoed met de waarden van onze samenleving. Ook die mensen zijn echter ontspoord. Ik ben het absoluut zat, mijnheer Dewinter, om steeds opnieuw in hokjes te denken. Zit onze samenleving met een probleem van jongeren en ouderen die normen en waarden niet duidelijk meer zien? Ja! Los je dat op door dat toe te wijzen aan één groep mensen? Neen, integendeel. Dat hadden we misschien kunnen doen 200 jaar geleden. We leven in de 21e eeuw en, of u dat nu graag hebt of niet, we leven in een multiculturele samenleving en dat is niet gemakkelijk. Die problemen los je echter niet op door te stigmatiseren maar wel door duidelijke kaders aan te geven voor alle jongeren die hier rechtmatig verblijven en opgroeien. Dat is een probleem dat ons moet bezighouden en niet uw oude verhaal van terugsturen. Terugsturen naar waar? Naar Joegoslavië, naar Spanje? Houd daar toch mee op. Dat is een oplossing van de vorige eeuw. Laat ons vooruit kijken en zoeken naar oplossingen die eigentijds zijn en onze samenleving voorbereiden op de 21^e eeuw. *(Applaus bij de meerderheid en bij Groen!)*

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik denk dat er een versnelling nodig is, dat er bijkomende initiatieven moeten worden genomen. Ik verwijs naar bijkomende plaatsen in gesloten instellingen. We wachten nog steeds op de concrete realisatie ervan.

Voor jongeren is vier jaar een eeuwigheid. We kunnen het ons niet permitteren om een beleid langer uit te stellen en de middelen niet dadelijk in te zetten om een kordater en duidelijker opvoedingsproject voor deze jongeren op het getouw te zetten. De sanctie moet daarvan een duidelijk onderdeel zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de voorzitter, geachte leden van de regering, beste collega's, ook namens onze fractie wil ik onze diepste verontwaardiging uitspreken over het zoveelste zinloos geweld in Antwerpen. Laat het duidelijk zijn, deze vorm van blind en dikwijls onverklaarbaar geweld moet kordaat aangepakt worden.

Soms helpen blijkbaar enkel nog forse zaken zoals vrijheidsontneming, zelfs bij heel jonge mensen.

Maar laten we ons niks wijsmaken. Enkel harde repressie, collega Dewinter, of het plaatsen van cameraatjes op elke verdachte straathoek of in elke bus of tram zal ons op termijn niet vooruithelpen. In die zin ben ik blij met verschillende analyses die de afgelopen week zijn gemaakt door diverse ervaringsdeskundigen. Daarnet werd al gealludeerd op de tekorten in de bijzondere jeugdzorg, de verloedering van onze publieke en openbare ruimte. Zelfs mevrouw Kiebooms van de Egidiusgemeenschap verwees naar de afbouw van ontwikkelingssamenwerking als een belangrijk pijnpunt.

Ook u, mevrouw de minister, brak een lans voor een bredere kijk op de opvang van probleemjongeren. Want nu komt het over alsof er zich enkel op bussen en trams van De Lijn problemen van agressie voordoen. En dat is duidelijk niet zo. Toch zal ik even stilstaan bij het incident. Ik zal trachten een korte evaluatie te maken van een aantal maatregelen die u sinds het spijtige voorval met de heer Demoor hebt genomen. U zult wel kunnen voorspellen waar wij de nadruk op willen leggen. Net zoals vorig jaar vragen we u met aandrang om de conducteur of de kaartjesknipper op tram of bus opnieuw in te schakelen.

Ik ben blij met het, weliswaar zeer langzaam, voortschrijdende inzicht ter zake. Twee jaar geleden – in de politiek een eeuwigheid – antwoordde u op een vraag van de heer Glorieux dat “het introduceren van kaartjesknippers misschien sympathiek oogt, maar haaks staat op het beleid dat we vandaag voeren”. En, mevrouw de minister, ongetwijfeld herinnert u zich nog een goed jaar later de toespraak van mevrouw Vogels op deze plek toen zij eenzelfde pleidooi hield. U hebt dat voorstel toen evenmin enthousiast onthaald. Uiteindelijk is er wel een proefproject opgestart met een tweede persoon op het voertuig. Het gaat om tien personen in Antwerpen en tien in Gent. Onlangs hebt u nog tegen de heer Peumans gezegd dat het experiment als geslaagd mag worden beschouwd.

We kunnen zelfs leentjebuurt spelen bij onze Nederlandse collega's, meer bepaald bij het stadsbestuur van Rotterdam. Daar loopt al jaren een initiatief waarbij de kaartjesknipper weer is ingevoerd. Eerst is dat enkel op een aantal kritieke tramlijnen gebeurd. Gezien het grote succes, is het stadsbestuur tot een veralgemening op alle tramlijnen overgegaan. Daarnaast is er nog een vliegende controleploeg. Hoewel de problemen ginds nog niet helemaal van de baan zijn, zijn de resultaten, zoals vorige week nog op televisie te zien was, spectaculair.

De minister heeft vorig jaar verklaard dat ze het proefproject zeer genegen was. Wat me toen enorm heeft verrast, is dat zelfs een verhoging van de middelen voor

De Lijn niet tot een uitbreiding van het proefproject met een tweede persoon op het voertuig zou leiden. Dat heeft ze toen in dit parlement verklaard. Nu, een jaar later, volharden we in de boosheid. We herhalen nogmaals ons voorstel. We geloven hier nu meer dan ooit in.

Onze analyse is duidelijk. Hoe meer we onze maatschappij met camera's anonimiseren, hoe meer, onder meer ingevolge de liberalisering, het vertrouwde gezicht van de postbode uit bepaalde wijken verdwijnt, hoe meer we mensen kaartjes laten trekken uit automaten, die overigens regelmatig niet werken, hoe meer we de dienstverlening, die tegelijkertijd een maatschappelijke verbondenheid en cohesie teweegbrengt, afbouwen, hoe minder morele referentiepunten er voor de mensen zullen zijn.

Een uitbreiding van het proefproject in Gent en Antwerpen naar tweemaal tien personen zal niet veel opleveren. Dit blijft morrelen in de marge. Dit is geen maatschappelijke keuze. Het ontbreken van geld mag niet de reden zijn om het project met een tweede persoon op het voertuig, de kaartjesknipper, niet sterk te verruimen. Hoewel haar begroting noodlijdend is, is de federale regering er gisteren in geslaagd 10 miljoen euro vrij te maken voor bijkomende veiligheidsmaatregelen op de treinen van de NMBS. Die beslissing is, nota bene, naar aanleiding van de incidenten op de bussen van De Lijn genomen. Een financieel flink boerende Vlaamse Regering kan dat ook.

Het gaat hier niet om een of-of-verhaal. Het gaat hier niet om de keuze tussen meer openbaar vervoer of meer kaartjesknippers. Het probleem van het zinloos geweld bestaat niet enkel in de bus of op de tram. Het bestaat ook op en naast het voetbalveld en in elke publieke ruimte. Indien de minister bijkomende middelen voor dit project wil vrijmaken, zal ze in ons een bondgenoot vinden. Gezien de voorstellen van resolutie die ze in het verleden heeft ingediend, hoop ik dat CD&V ditmaal consequent zal zijn en onze vraag zal steunen.

Mevrouw de minister, bent u bereid de fase van het proefproject te overstijgen en de figuur van de kaartjesknipper weer als centrale persoon in te voeren? Dat zou eerst op de meest risicovolle lijnen en nadien op alle drukbezochte bus- en tramlijnen moeten gebeuren. Dat lijkt ons beter en professioneler dan een beroep op het morele gezag van een goedbedoelende, vrijwillige buurtvader.

Ik wil met een hoopvolle noot eindigen. Ik richt me in het bijzonder tot de aanwezige pers. Ik vind het heel hoopvol dat een veeleer toevallig aanwezige politiemans in burger tijdens het incident op de bus niet de andere kant heeft uitgekeken. Ik vind het hoopvol dat een derde dader een dag later in de buurt van Antwerpen

pen is herkend en bij de politie is aangegeven. Een dergelijk opnemen van individuele en maatschappelijke verantwoordelijkheid doet deugd. We roepen heel Vlaanderen op tot assertiviteit tegen elke vorm van zinloos geweld. Burgemeester Janssens heeft vorig weekend immers verklaard dat verantwoordelijkheid en respect niet in gemeentelijke reglementen of in nationale wetten kunnen worden gegoten.

Mijnheer Dewinter, telkens weer over het faillissement van de multiculturele samenleving fulmineren, zal het wederzijds respect ook niet doen groeien. (*Applaus bij de meerderheid en bij Groen!*)

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de voorzitter, leden van de regering, dames en heren, er zullen helaas altijd mensen, jongeren én volwassenen, zijn die over de schreef gaan en die daarbij hun eigen verleden, een opgelopen trauma of hun schrijnende sociale situatie als excuus of als verzachtende omstandigheid zullen aanhalen. Dit kunnen en mogen we als maatschappij niet aanvaarden. Laat dat duidelijk zijn.

Wat we als maatschappij evenmin mogen aanvaarden, is dat sommigen van de onaanvaardbare incidenten gebruiken om hele groepen in de samenleving te stigmatiseren en met de vinger te wijzen. Evenmin mogen we aanvaarden dat incidenten op De Lijn worden gebruikt om een angstpsychose te creëren met betrekking tot het gebruik van het openbaar vervoer. Elk incident is er een te veel en elk incident moet adequaat worden aangepakt. We moeten dus duidelijk meer doen dan enkel inzetten op het beheersen of beheersbaar houden van het probleem. We moeten blijven zoeken naar en investeren in manieren om het aantal incidenten te laten afnemen en ons daarbij niet enkel focussen op de zwaarste incidenten. Voor wie er het slachtoffer van wordt, doet het er niet toe of iets wordt gecatalogiseerd als kleine of zware criminaliteit. We mogen niet de indruk wekken dat er minder en meer aanvaardbare vormen van geweld en criminaliteit zouden zijn.

Dat reizigers, chauffeurs en een dienstbare agent recent opnieuw het slachtoffer werden van agressie en geweld is in de eerste plaats bijzonder ingrijpend voor de betrokkenen zelf. Mensen moeten in alle vertrouwen op de bus kunnen staan wachten, chauffeurs moeten in alle vertrouwen aan hun taak kunnen beginnen, en agenten of burgers die verantwoordelijkheidszin tonen, moeten dat kunnen zonder dat ze geschopt en geslagen worden.

De negatieve gevolgen van dit incident en van andere incidenten overstijgen de particulariteit. Mede door de bijzonder grote media-aandacht dreigt het onveiligheidsgevoel nog toe te nemen, waardoor mogelijk weer minder mensen het openbaar vervoer durven of willen nemen. Op die manier blijven we gevangen in een nega-

tieve spiraal van onveiligheid op het openbaar vervoer. In dat opzicht zou het interessant zijn de eerste resultaten te kennen van de veiligheidsbarometer die door De Lijn in het vooruitzicht is gesteld. Het doorbreken van de negatieve spiraal moet onze doelstelling zijn. Het minimaliseren van de problemen is daarbij geen optie, integendeel. Ik stel dan ook tevreden vast dat De Lijn dat niet doet. Mede als gevolg van eerdere discussies in dit parlement voerde De Lijn haar inspanningen aanzienlijk op. Collega's hebben ernaar verwezen en de opsomming is de voorbije dagen uitgebreid in de pers aan bod gekomen: camera's, lijnspotters, een tweede meerijsende persoon enzovoort. Het spreekt echter voor zich dat we niet automatisch mogen aannemen dat deze inspanningen voldoende zijn. Sommige projecten blijven wel erg lang in een testfase zitten en niet elke implementatie wordt snel genoeg doorgevoerd.

Jongerengeweld is helaas geen zaak van het openbaar vervoer alleen. Agressie en geweld stoppen niet bij het afstappen van de bus of bij het verlaten van de trein. We komen het tegen op straat, op school, in het uitgaansleven, op en naast sportterreinen. Het debat heeft dus nood aan een bredere invalshoek dan enkel het openbaar vervoer. Dat is ook logisch. Het gaat immers om een zeer complex probleem dat vraagt om een rationeel debat en om een volgehouden, gecoördineerde en gedifferentieerde aanpak. Het heeft dan ook geen enkele zin om te proberen een robotfoto te maken van dé criminele jongere. Die bestaat niet. Die is niet allochtoon of autochtoon, Vlaams of Oost-Europees, drugverslaafd of niet. Er is dus ook niet iets als dé oplossing voor het probleemgedrag van sommige jongeren.

Ook moeten we ophouden met te denken dat we als politici in ons eentje het probleem kunnen oplossen. Het is uiteraard onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat er een kader is waarbinnen probleemgedrag kan worden opgespoord en aangepakt, maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid en de gemeenschap, ouders, onderwijs, religieuze leiders, hulpverleners enzovoort. Een adequaat beleid veronderstelt dat men zelf over alle mogelijkheden en bevoegdheden kan beschikken. Dat is helaas nog niet het geval. Vlaanderen, dat tegelijkertijd wil inzetten op preventieve, curatieve en repressieve maatregelen mist een aantal instrumenten om deze drievoudige benadering optimaal te coördineren.

Daarom hebben mijn fractie en mijn partij steeds gepleit voor de overheveling van het jeugdsanctierecht naar Vlaanderen. Nu zitten we opgezaald met een zoveelste Belgisch compromis dat weliswaar een stap vooruit is, maar dat niet tegemoet komt aan de brede consensus die hierover in Vlaanderen leeft.

Ik vat de visie van mijn partij samen in twee Vlaamse spreekwoorden. Een eerste is 'voorkomen is beter dan

genezen'. Dit betekent dat het beleid er maximaal – en dat is niet hetzelfde als exclusief – op gericht moet zijn om preventief en curatief op te treden. Preventief optreden begint met het ernstig nemen van de gevoelens van onveiligheid van de burgers, waarbij niet generaliserend wordt opgetreden maar men wel degelijk een onderscheid maakt tussen de verschillende vormen van onveiligheid. Het ene onveiligheidsfenomeen is immers het andere niet. Hoe banaal het sommigen ook in de oren mag klinken, luisteren en dialogeren is de basis van elke succesvolle preventieve aanpak. Maar dat volstaat niet. Niet elk probleemgedrag kan men oplossen door preventief te werk te gaan: er is meer nodig.

Het is onze overtuiging dat maatwerk in het zorgaanbod en de begeleiding een essentieel onderdeel moet zijn in het bekampen van jongerengeweld. Ik verduidelijk graag wat dit concreet kan betekenen. De media wezen er terecht op dat Vlaanderen, zoals de rest van Europa, de voorbije jaren een sterke instroom kende van jongeren uit oorlogsgebieden. Men moet niet echt een psycholoog of psychiater zijn om in te zien dat opgroeien in oorlogsgebied niet zonder gevolgen blijft. Als elke duidelijke opvoedingsstructuur ontbreekt, als traumatische gebeurtenissen deel uitmaken van het dagelijkse leven, als een gedwongen verhuis naar een ander land en een andere cultuur daar bovenop komen, dan krijg je te maken met jongeren die op zijn minst kwetsbaar zijn. Moeten we ons dus niet afvragen of de Vlaamse overheid niet de taak heeft om die jongeren, op het ogenblik dat ze zich hier aanbieden, te (moeten) confronteren met hun problemen en hen een begeleidingstraject aan te bieden om hun traumatische ervaringen aan te pakken? Dit kan volgens ons best worden geïntegreerd in het inburgeringstraject dat thans al bestaat.

Maar we zijn niet naïef. Preventief en curatief optreden zullen nooit alle ongewenst gedrag kunnen voorkomen of bijsturen. Wie dat beweert, sluit de ogen voor de realiteit van elke dag. Ik heb aangekondigd dat ik de visie van mijn partij zou samenvatten in twee spreekwoorden. Het eerste kent u al. Het tweede laat zich vermoeden: 'Wie niet horen wil, moet voelen.' Wie niet vatbaar is voor preventief en curatief optreden, wie bij herhaling ver buiten de lijnen kleurt, moet weten en voelen dat dit niet kan. Dat wil niet zeggen dat de maatschappij de dader finaal afschrijft als repressief wordt opgetreden. Dat mag nooit gebeuren. Maar we moeten wel duidelijk maken dat het overschrijden van grenzen niet zonder gevolgen kan blijven. Dat mag niet straffeloos blijven. Repressie blijft dus een wezenlijk deel uitmaken van het brede instrumentarium dat de overheid moet kunnen inzetten om ongewenst gedrag aan te pakken en bij te sturen.

Ik rond af. Als we over jongerengeweld en geweld in het algemeen spreken, zijn er twee dingen die we zeker niet mogen doen. Het eerste is de indruk wekken dat we als politici dat varkentje wel even zullen wassen door het

nemen van nog meer en nog fermere maatregelen. De aanpak van geweld is een bijzonder complex probleem dat een veelheid aan instrumenten en maatwerk vereist. Preventief werk, een breed curatief aanbod en een juiste dosis repressie moeten daarbij hand in hand gaan. Het is misschien gemakkelijker om de hardste roepers voor meer repressie zonder meer gelijk te geven, het brengt een oplossing echter geen millimeter dichterbij. Het tweede dat we niet mogen doen is jongerengeweld minimaliseren en onze ogen sluiten voor de gevolgen. Want ook dat brengt een oplossing geen millimeter dichterbij.

Als we ervan overtuigd zijn dat veiligheid ieders zaak en ieders taak is, dan mogen we ons nooit laten leiden door onverschilligheid, moedeloosheid en politieke profileringsdrang. Politici hebben de taak om het kader te creëren waarin veiligheid als grondrecht kan worden gevrijwaard en verzekerd. Om die veiligheid te beschermen zijn preventie, curatief optreden en repressie in de juiste verhouding noodzakelijk. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er heerst onrust in het land, er worden probleemjongeren gesignaleerd, er zijn incidenten, er vallen klappen en gewonden, er vallen zelfs doden. Dat stelt, samengevat, de pers. Twee jaar geleden stierf Guido Demoor in wat later, cynisch genoeg, een 'incident' heette te zijn. De politieke wereld beloofde onmiddellijke actie en dat is het hier al fel geroemde veiligheidsplan van De Lijn geworden. Dat plan laat op zich wachten, zagezegt vanwege offertes, reglementen en procedures of budgetten. Ik ga er nu niet dieper op in. Ik heb het al genoeg gedaan. Intussen gebeurt een vergelijkbaar feit op een bus. We wachten al twee jaar op krachtdadige actie, op de oplossing om het criminele, jonge tuig op bussen en trams tegen te houden. Nu zijn er dan plotseling de camera's, het ultieme middel. Laat ze eerst maar iemand doodkloppen. We kunnen het nadien nog eens bekijken in digitale kwaliteit en dan moeten we ze nog eens pakken ook.

Het is geen nieuw fenomeen. CD&V wilde dergelijk crapuul fluovestjes aanbinden, Open Vld wilde enkele jaren geleden hun ouders beboeten en, zoals daarnet is aangehaald, willen ze nu in Mechelen, zoals de Stasi, elke dag de jongeren op straat meerdere keren controleren en treiteren. Eigenlijk is het poets wederom poets. Het zijn voorstellen van onmacht en kortzichtigheid. Men kan ze, denk ik, beter van de straat afhalen. Feiten en cijfers nu. Er zijn al onderzoeken uitgevoerd.

Mevrouw Annick De Ridder: Het gaat om jongeren die zijn opgepakt en feiten hebben gepleegd. En het gaat

om minderjarige jongeren. Ik aanvaard het niet dat u het voorstel hier afdoet als een gestapo die op straat jongeren screent. Het gaat om jongeren die al feiten hebben gepleegd. Ik noteer dat u zich hiertegen verzet. Ik dacht nochtans dat u een andere mening was toegedaan.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik verzet me tegen het feit dat sommige mensen een ster krijgen opgenaaid voor iets wat ze gedaan hebben. U wilt er de politie achterjagen. Daar heb ik een probleem mee. U niet, dat noteer ik dan ook. We hebben andere en humanere oplossingen. Er zijn onderzoeken gevoerd over de link tussen crimineel gedrag bij jongeren en hun nationaliteit. Dat geeft verontrustende cijfers. Van 12 tot 17 jaar begaan allochtone jongeren drie keer zoveel strafbare feiten, bij 18- tot 24-jarigen is dat zelfs 4,5 maal zoveel. Dat zijn de cijfers uit het onderzoek van Marion Van San, u allen welbekend. Dan heb ik het nog niet eens over asociaal gedrag, maar gewoon over strafbare feiten. Jongeren met een gedragsprobleem zorgen voor heel wat gedoe. Laten we het daarover eens zijn. Uit onze lessen sociologie, wellicht gecombineerd met de lessen godsdienst, onthouden we dat ledigheid het oorkussen van de duivel is. Wie niets om handen heeft, doet gemakkelijker iets verkeerd. Laten we meteen man en paard benoemen: vooral jongeren van allochtone afkomst, die minder kansen krijgen in onze maatschappij, lopen langs straten en pleinen, stelen al eens een handtas, kloppen al eens een mens op het gezicht in een bus. Dat discours heb ik al vaker gehoord. Vooral dan vanuit een welbepaalde hoek, die de verdediging op zich neemt van de jongeren. Ik heb weinig sympathie voor, ik excuseer me voor het woord, kutallochtonen en evenmin voor kutautochtonen. Ik zou me, als kansarme, ferm in mijn gat gebeten voelen omdat ik dan in de categorie potentiële crimineel zou worden gegooid. Leuk voor alle anderen die even kansarm zijn, evenmin gemakkelijk aan werk geraken of hebben kunnen studeren, maar niets verkeerd uitspoken. Gooi ze allemaal maar op één hoopje. Het probleem is dat er onverbeterbare relschoppers zijn die zich niet willen aanpassen, geen van onze normen en waarden willen aanvaarden en er alleen maar op uit zijn om ambras te maken. Het geweld van deze jongeren is zinloos. We zijn het daarover eens: het is geweld om het geweld, geweld om de fun.

Het is echter nog altijd een grondrecht van de andere mensen in onze samenleving om daarvan gespaard te blijven, om niet lastig te worden gevallen. Dat heet dan zo mooi: recht op veiligheid, een van de basisfundamenten, dacht ik, van deze samenleving. Laten we dus oppassen dat we de mensen die met angst in het hart de bus nemen of de tram omdat ze net niet genoeg geld hebben om zich een ander vervoermiddel te permitteren of om welke reden dan ook, niet de indruk geven een machteloze staat te zijn.

Struisvogelpolitiek, pamperpolitiek en positieve discriminatie, een lakse houding en een softe bestraffing van

jong minderjarig crimineel tuig heeft een zwaarwegend effect op onze samenleving.

De gegevens van het parket tonen trouwens aan dat onder minderjarigen geweld sterker is toegenomen dan eender welke andere vorm van criminaliteit. Dat zijn de cijfers.

Voor Lijst Dedecker is de uiterste grens van tolerantie bereikt. Wie niet horen wil, moet maar voelen. Het is nu nodig – en ik vind het fijn te horen dat er zo'n brede meerderheid voor is – om krachtig te laten zien en te laten horen dat onze samenleving dit gratuite geweld niet meer tolereert. Dat betekent dat naast alle veiligheidsmaatregelen en preventie, ook een strenge repressieaanpak moet worden getoond. Waarom repressie? Een citaat: "Tegen de meest notoire rotzakken helpt alleen repressie. Die moeten we in de bak steken. Linksom of rechtsom. Als ze wat uithalen, direct de bak in." Dat is een citaat van Johan Remkes, tot 2006 minister van Binnenlandse Zaken in Nederland, een gidslid op vele gebieden, zo verneem ik toch altijd in de pers.

Wij vragen onmiddellijke actie. Repressie betekent optreden. Te beginnen daar waar het schoentje wringt, op bussen en trams, met een nultolerantie als norm op de probleemlijnen. De procureur in Antwerpen loopt warm voor dergelijke ingrepen, heb ik begrepen. Als hij dat vindt, zal er toch iets van aan zijn.

De voorstellen. Laat politiepatrouilles meerijden op risicolijnen. Laat noodknoppen in de bussen installeren om rechtstreeks verbonden te zijn met de politie. Zorg dat elke bus en elke tram kan communiceren met een dispatching in geval van nood – ik hoor hier en daar verontrustende verhalen dat niet iedereen kan communiceren. Vang probleemjongeren en criminele allochtonen op in gesloten opvoedingskazernes, boot camps. Geef ze eerst een opvoeding in normen en waarden – dat staat trouwens in het Vlaams regeerakkoord – respect, democratie en normaal gedrag. Beloon de leerwilligen met een jobopleiding. Zorg dat ze iets kunnen. Maak er voor mijn part buschauffeurs van.

De voorzitter: Mevrouw Van Weert heeft het woord.

Mevrouw Els Van Weert: Ik ben blij dat u eindelijk zegt wat u wel zou doen. Ik heb er op zitten wachten. Ik heb u de laatste dagen verschillende keren horen refereren naar de boot camps. U zei dat u onderzoekswerk hebt gedaan. Maar ik denk dat u één ding bent vergeten, namelijk op te zoeken wat die boot camps eigenlijk zijn. Bij ons bestaan ze gelukkig nog niet. In de Verenigde Staten en Groot-Brittannië wel. Ik heb er al reportages over gezien. Ik heb zelfs een rapport gevonden van de Government Accountability Office, dat werd voorgelegd aan het Amerikaanse Congres.

In dat rapport werden heel wat stuitende dingen vastgesteld. De praktijken die in zo'n heropvoedingskampen worden toegepast, hebben – voor zover het bekend is – geleid tot niet minder dan minstens tien doden. Er zijn verschillende klachten over misbruiken, zoals jongeren die geen voedsel of water krijgen, geschopt worden, modder moeten eten enzovoort. Ik mag toch hopen dat dit niet datgene is wat u voor ogen hebt met die jongeren. Het lijkt me mensonwaardig.

Bovendien is uit heel veel studies gebleken dat deze kampen niets uithalen, integendeel. De jongeren leren er alleen maar dat geweld blijkbaar geoorloofd is. Ze leren er hoe ze nog agressiever in de samenleving moeten staan.

Dit is dus wat u voorstaat. Ik neem aan dat het aan de toog heel interessant en heel populair klinkt. Maar als je echt iets wil doen aan de problemen, dan wijzen tal van studies uit dat dit geen resultaat oplevert. Zelfs de broer van de Amerikaanse president – zeker geen zacht eitje – heeft besloten om die kampen wijselijk te sluiten.

De heer Jurgen Verstrepen: Fijn dat u dat opzoekt, dat hoort zo als goed volksvertegenwoordiger.

De boot camps die u aanhaalt, liggen in het buitenland. Als u vindt dat we daar een kopie van moeten maken, dan heeft u het bij het verkeerde eind. Ik was net aan het zeggen hoe wij het zagen.

Het gaat over een gesloten instelling. U zegt dat we als een sitting duck de verschillende rapporten moeten bekijken om te zien waar iets is fout gelopen. Ik hoop dat u dat op dezelfde manier doet bij probleemjongeren in de samenleving – met criminele feiten, doodslag, moord en dergelijke – en met wat gebeurt met dezelfde jongeren die na zes maanden opnieuw op straat lopen.

Misschien moeten we er nog het idee aan toevoegen dat in Duitsland wordt toegepast. Daar nemen ze een aantal opvoeders, die met een aantal probleemjongeren naar een kamp in Siberië worden gestuurd. Geef toe dat een boot camp in Vlaanderen, een oude kazerne van het leger waar ik nog heb ingezet, een zonnig reisje is, vergeleken met ze naar Siberië sturen zoals in Duitsland. Ik wil ze niet naar Siberië sturen, want dat zou ook nogal iets kosten, maar er staan kazernes leeg.

Ik neem akte van uw bekommernis en ben heel bij, want ik vermoed dat u dan meegaat in het verhaal dat wat harder moet worden opgetreden en dat u daarop democratisch zult toekijken. Maar we zijn niet van plan om hier als een sitting duck te zeggen dat onderzoek a, b, c, d, e en f het tegendeel bewijzen en er wel wat zaken fout zijn gelopen.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer Verstrepen, kunt u mij het nu eens heel kort en duidelijk uitleggen. U verzet zich ertegen dat de burgemeester van Mechelen

jongeren die criminele feiten hebben gepleegd, opbelt, naar hem laat komen, controleert, begeleidt, een opleiding geeft en opvolgt. Maar u wilt ze wel in boot camps steken? Heb ik u goed begrepen?

De heer Jurgen Verstrepen: Ik zal het nog eens uitleggen. Ik ben tegen het ideeetje van uw voorzitter, waarbij hij iemand die iets gedaan heeft, bestraft is geweest en rondloopt op straat, bestempelt als crimineel en iedereen dat moet weten. Dat is een moderne schandpaal.

Mevrouw Annick De Ridder: U slaat de bal volledig mis. Het gaat om de opvolging en begeleiding van jongeren die criminele feiten hebben gepleegd. Ik hoor dat u zich daartegen verzet. Dat is genoteerd.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik verzet mij tegen een dergelijke heksenjacht.

De voorzitter: De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: Mijnheer Verstrepen, u hebt klaarblijkelijk het artikel op een andere manier gelezen dan ik. De terminologie die u gebruikt, heb ik absoluut niet gehoord. Het is uw interpretatie.

Het is me bijzonder opgevallen tijdens dit debat dat iedereen zegt dat we er echt iets aan moeten doen. De wijze waarop we er iets aan moeten doen, verschilt. Naar mijn bescheiden mening moeten we er de vijandigheid uithalen. De vijandigheid die ik aantref in dit debat, is zeker niet het typische voorbeeld van de manier waarop we jongeren en groepen van mensen opnieuw nader tot elkaar moeten brengen.

Van een spreker van een partij die de jongeren in kazernes steekt of ze wegstuurt, zou ik graag willen horen wat hij wil doen om de mensen nader tot elkaar te brengen en de vijandigheid uit onze maatschappij te halen en wil ik een ander voorbeeld horen dan op dit moment gegeven wordt.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw de voorzitter, ik wou even ingaan op het betoog van mevrouw De Ridder. Mevrouw De Ridder, ik denk dat u gelijk hebt, als u stelt dat het fout is om jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd en een tijd in een gesloten instelling of een gemeenschapsinstelling hebben verbleven, zomaar onmiddellijk terug in de samenleving te zetten. We moeten ze begeleiden.

Het klinkt alleen een beetje raar uit uw mond, mevrouw De Ridder. In 2002 was het de bedoeling om een extra gemeenschapsinstelling in de buurt van Antwerpen te bouwen, waarin jongeren hun straf zouden uitzitten en bijvoorbeeld na drie maanden in een soort

halve vrijheid opnieuw naar school zouden kunnen gaan, maar met een strikte opvolging vanuit de gemeenschapsinstelling. Op die manier begeleiden we de jongeren om op het juiste pad te blijven en sturen we ze niet onmiddellijk terug naar de criminaliteit. Een jongere die in een gemeenschapsinstelling verbleven heeft, vindt weinig animositeit in zijn school van herkomst om opnieuw opgevangen te worden.

Mevrouw De Ridder, het is verschrikkelijk spijtig dat het dossier over de gemeenschapsinstelling, dat helemaal rond was, in 2005 onder druk van de VLD van tafel is verdwenen. Vandaag is er nog altijd geen gemeenschapsinstelling in het Antwerpse om die jongeren nauwgezet op te volgen.

Dat u nu hiermee afkomt, vind ik een beetje flauw. U begint opnieuw met het warm water uit te vinden. Dit had al lang georganiseerd kunnen zijn, niet op de manier waarop de burgemeester van Mechelen het doet, door mensen permanent te gaan controleren, maar wel op een gestructureerde manier, vanuit de bijzondere jeugdzorg.

De heer Jurgen Verstrepen: Daarnet heb ik gezegd dat we de jongeren in een opvoedingskamp kunnen steken en ze daar normen en waarden leren. Als ze terug in de samenleving willen komen, met de normen en waarden die trouwens in het Vlaams regeerakkoord staan, dan leren we ze ook nog een job. Dat is hun beloning en zo activeren we ze in de samenleving;

Ik heb toch een bedenking. Er wordt veel gepraat over onze verantwoordelijkheid, maar zoals in alles, of het nu gaat over geweld of over andere zaken, dragen ook de ouders een verantwoordelijkheid. Ik denk dat ouders, en ook niet-ouders, dat kunnen onderschrijven. Ik hoor hier dat de jongeren terug thuis moeten worden opgevangen, maar als ze geen thuis hebben, waar moeten ze dan opgevangen worden? Men gaat altijd uit van de optimale situatie. Ouders moeten hun verantwoordelijkheid dragen, autochtoon of allochtoon, voor het gedrag van hun kinderen. Kindergeld is geld om kinderen op te voeden. Als die ouders hun kinderen niet opvoeden, wat doe je dan met hun kindergeld?

Mevrouw de voorzitter, weet u wat ze bij het parket zeggen op dit ogenblik? Nultolerantie bij geweldfeiten, zonder onderscheid tussen minderjarigen en meerderjarigen, met maximale bestraffing. Het onveiligheidsgevoel bij de burger is een reëel gevoel. Mensen die een bus en een tram nemen, willen thuis geraken, ze willen niet de snelste weg naar het ziekenhuis, de spoedafdeling of het kerkhof.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de voorzitter, leden van de regering, collega's, nadat de heer Caluwé het heeft gehad over de algemene maatschappelijke proble-

matiek, wil ik me beperken tot wat mij de kern van de zaak lijkt. De toenemende agressiviteit is een algemeen maatschappelijk gegeven. We moeten ons daar als politici bijzonder bescheiden in opstellen. Voor de rest kunnen we debatten voeren, maar die mogen niet te vrijblijvend zijn. Het parlement moet decreten en begrotingen goedkeuren en de regering controleren. Daarom wil ik me richten tot minister Van Brempt. De kernvraag voor onze fractie is: hoe komt het dat Vlaanderen, lang na Brussel en veel langer na Nederland, start met een echt veiligheidsbeleid inzake het stads- en streekvervoer?

We kunnen er niet omheen dat het fenomeen van geweld en agressiviteit op ons openbaar vervoer toeneemt. Dat blijkt uit het aantal meldingen van agressie ten opzichte van bestuurders en andere personeelsleden van De Lijn. Vakbonden hebben regelmatig spontane stakingen zien uitbreken. Dat is niet zomaar. Dat gebeurt omdat personeelsleden van De Lijn zich bedreigd voelen in hun job, dagelijks. Meldingen van agressie ten opzichte van medereizigers nemen ook toe. Globaal genomen kan dit maatschappelijk fenomeen worden bijgestuurd. Uit voorbeelden in Nederland, Duitsland en Groot-Brittannië blijkt dat het fenomeen kan worden teruggedrongen door een aantal harde materiële maatregelen.

Gisteren was hier een grote groep hogeschoolstudenten uit Limburg op bezoek. Ik had het onder meer over het debat dat we vandaag zouden voeren. Wat gebeurd is in Antwerpen, is geen eenmalig feit. Zelfs in de landelijke gebieden is de dreiging van geweld een realiteit. Ik vroeg aan die groep van een honderdtal studenten wie vond dat dat feit te fel wordt uitgegroot door de media, te veel aandacht krijgt en een onterechte sfeer creëert.

Van die jongeren vond 10 à 15 percent dat, maar 80 percent vond het wel belangrijk, omdat ze dagelijks bedreigende ervaringen kennen. Toen ik die honderd jongeren de vraag stelde of ze al daadwerkelijk rechtstreeks te maken hadden gekregen met een bepaalde vorm van geweld, bleek dat bij een derde zo te zijn. Mevrouw de minister, ik wil dit helemaal niet verheffen tot een wetenschappelijke studie, maar men kan er niet omheen dat momenteel ons succesverhaal van De Lijn voor een deel wordt bedreigd door een toenemende vorm van onveiligheid op onze bussen en trams.

Het is niet het ontbreken van de camera's of van politiemensen op iedere bus die het geweld veroorzaakt. We vinden dat de individuele daders moeten boeten voor hun daden. Het is dan ook goed dat in dit individuele geval de daders niet straffeloos zijn gebleven en dat ze zeer snel konden worden gevonden.

Ik wil komen tot de kern van het verhaal. Mijnheer Sannen, mevrouw Vogels, zelf met een verdubbeling

van het aantal bedden in de gesloten instellingen zullen deze vormen van agressie niet helemaal kunnen worden teruggedrongen. De Lijn is opgericht in 1991. Een van de eerste beslissingen die toen werden genomen, was om duizend voertuigen te voorzien van radioverbindingen. De Lijn liep toen voorop wat het veiligheidsbeleid betrof, in België en zelf in Europa. Vandaag lees ik in de kranten dat bijvoorbeeld in Antwerpen een aantal voertuigen niet uitgerust zijn met zelfs een minimale radioverbinding. Hoe komt dat? Ik lees wat in het ontwerp van Mobiliteitsplan Vlaanderen staat, dat al dateert van 2001: “Om te voorkomen dat het gebruik van het openbaar vervoer in bepaalde gebieden en op bepaalde momenten van de dag wordt ontmoedigd door een gevoel van onveiligheid, zijn er maatregelen nodig die zowel de veiligheid van het personeel als van de passagiers verhogen. Het gaat hier om investeringen in stuurcabines, camera’s, noodcommunicatie, de inzet van extra personeel en het voorzien in de nodige opleiding, sensibiliseringscampagnes tram en veiligheid.” Vandaag zijn we zeven jaar later. Mevrouw de minister, waarom is vandaag zo weinig uitgevoerd van die plannen van toen, ondanks het vele geld dat aan De Lijn ter beschikking wordt gesteld? Ik vraag u dat namens onze fractie, omdat wij heel sterk geloven in een veilig en comfortabel openbaar vervoer.

Ik stel vast dat Nederland in 2002 een – toepasselijk genaamd – Aanvalsplan Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer heeft gelanceerd, gericht op het verbeteren van het veiligheidsgevoel en het verminderen van het aantal incidenten op tram en bus. Dat waren 22 maatregelen. Die zijn nog niet allemaal uitgevoerd, maar de resultaten zijn er al: op het terrein heeft men inderdaad een beduidende vermindering van het aantal incidenten kunnen verkrijgen. Ik vond het wat jammer dat in het debat van daarnet werd gesproken in termen van de goeden en de slechten, over mensen die bijna totaal verloren zijn voor onze samenleving, dat er meteen werd gesproken over de gesloten instellingen. U moet weten: in het uitgaansleven, en ook wat voetbalhooliganisme betreft, is het zo dat bepaalde omstandigheden een sfeer creëren waarin vlug geweld kan ontstaan. Uit voorbeelden blijkt dat harde maatregelen met betrekking tot het inrichten van de bussen zelf – de wijze waarop moet worden opgestapt, de wijze waarop er communicatie en camera-bewaking is – het aantal feiten terugdringt, zodat een aantal daders geen dader zullen worden. Daar pleiten we heel sterk voor.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Sauwens, u hebt gelijk als u stelt dat dergelijke ingrepen ervoor zorgen dat daders geen dader zullen worden. Ik denk echter dat het hier niet gaat over een of-ofbeleid, maar over een en-beleid. Sommige jongeren, die in dergelijke omstandigheden gemakkelijker tot daden overgaan, zijn wel probleemjongeren. Daar moeten we wel iets aan doen. In die zin is het ene niet los te koppelen van het andere.

Daarom is het debat vandaag er ook een waarbij die twee elementen ter sprake worden gebracht.

De heer Johan Sauwens: Ik wil echt komen tot de kern van de zaak. Wat kunnen wij doen? U mag niet vergeten dat we momenteel een exploitatiebudget van 770 miljoen euro ter beschikking stellen van De Lijn. Op tien jaar tijd is dat meer dan een verdubbeling. Dat geld moet goed worden besteed.

Ik kom bij het veiligheidsplan. Ik heb het debat van 2006 nog eens doorgenomen. U beloofde om een werkgroep op te richten. Ik zou graag de stand van zaken kennen betreffende een viertal zaken.

In het veiligheidsplan is ervoor gekozen om 750 voertuigen uit te rusten met camera’s, meer bepaald 350 trams, 300 bussen in de regie en 100 bussen van exploitanten. Dat onderscheid is belangrijk. Heel vaak verwijst men naar trams en bussen in eigen regie, maar men heeft veel te weinig greep gekregen op de pachters. “Om het voertuig zo volledig mogelijk in beeld te kunnen brengen, dienen er op een gewone bus vier camera’s geïnstalleerd te worden, op een gelede bus zes camera’s en op een tram acht camera’s. (...) Naar aanleiding van specifieke agressie-incidenten in Vlaams-Brabant, Limburg en Antwerpen werd afgesproken om in deze entiteiten vervroegd voertuigen uit te rusten met camerabewaking. In Vlaams-Brabant werden in januari dit jaar vijftien bussen uitgerust, eind maart, begin april is er gestart met de uitrusting van tien bussen in Limburg en vijf bussen met camerabewaking.” Waar worden die bussen ingezet? Op welke lijnen? Heeft men een duidelijk beeld van de probleemlijnen? Op welke wijze zal men de resterende 720 voertuigen uitrusten met een camera?

Het tweede dossier is dat van het alarmsysteem. Het gaat om een vrij eenvoudig systeem waarmee men 1100 voertuigen in regie en 1200 bij exploitanten zou uitrusten. Het is een ‘stil’ alarm: door een verborgen bediening activeert de chauffeur het alarm. Niet enkel het systeem treedt dan in werking, er is ook automatisch radiocontact met de dispatching, die gedurende 50 seconden kan meeluisteren. Als er camera’s zijn, beginnen die onmiddellijk te draaien. Het materiaal voor die 2300 voertuigen is geleverd, zegt de tekst van 2006. De installatie ervan is begonnen. Hoe ver staat men ermee? Op welke voertuigen staan er vandaag al camera’s? Op welke voertuigen zullen ze tegen eind dit jaar staan?

Een volgend element is de inzet van bijkomend begeleidingspersoneel. Of dat nu lijnspotters zijn of begeleiders, de vakbonden vragen dat zij op alle probleemlijnen worden ingezet. Wij steunen die vraag. Mevrouw Berx deed dat al in 2006. Waarom doen bepaalde gemeenten

niet mee aan het federale systeem van de gemeenschapswacht?

Er is twee jaar geleden gevraagd om de oprichting van een veiligheidsdienst. Waarom heeft dat zo lang geduurd? Veel langer dan bij MIVB en NMBS. Wanneer zal men effectief eigen veiligheidspersoneel kunnen inzetten conform het KB?

Ik wil tot slot een algemene bedenking formuleren. Wij investeren zeer veel in openbaar vervoer. De dekkinggraad, het verschil tussen inkomsten en uitgaven, was bij de oprichting van De Lijn 34 percent, nu is het 14 percent. Het openbaar vervoer is dus bijna gratis geworden. Moeten we het tarievenbeleid niet eens gaan herdenken? Moeten we De Lijn blijven steunen in haar obsessie, haar zoektocht naar steeds meer reizigers? Moeten we niet eens terugkeren naar de oorspronkelijke doelstellingen van het openbaar vervoer? Bijna alles is gratis, de abonnementen kosten bijna niets meer. Ik heb het niet over de senioren, maar over de jongeren die de bus zijn gaan beschouwen als openbaar domein. Ze springen op en af bus en tram zoals op en af een voetpad. Ze zitten in die gesloten ruimte samen met andere reizigers, en creëren een sfeer die een voetganger op de straat perfect kan ontwijken. Als zich op de straat of voor een café een opstootje of een vechtpartij voordoet, kan men de straat oversteken. Op de bus kan men niets ontwijken. Men is omwille van het gratis karakter van deze openbare dienst – die veel geld kost, die erop gericht is mensen een verplaatsing te laten maken, waarbij comfort en veiligheid essentieel zijn – een soort openbaar plein gaan maken. Er bestaat geen ruimte om weg te vluchten.

Wij vragen dat dit eens herbekeken wordt, zodat de basisvoorwaarden van een goed openbaar vervoer, namelijk sociale veiligheid en comfort, terug kunnen komen. Eventueel moet worden gestreefd naar iets minder reizigers, zodat ze de verplaatsingen op een comfortabele manier kunnen maken en kunnen genieten van een openbare dienst. De aanwezigheid van extra personeel in uniform kan daarbij helpen, dat blijkt uit alle studies.

Ik hoop dat het debat open gevoerd kan worden. In de media was vorige week sprake van een zwijgplicht voor het personeel, maar dat zou totaal fout zijn. Het zou echt verkeerd zijn indien men geen cijfers meer durft te geven van gewelddaden, dat het personeel de eigen ervaringen niet meer naar buiten mag brengen en dat een goed-nieuwsshow over De Lijn voorrang moet krijgen op de rest. Zet dat idee aan de kant. 'Facts and figures' zijn nodig: harde feiten die de basis vormen waarmee wij, de Vlaamse verantwoordelijken, de juiste beleidsstappen kunnen zetten. (*Applaus bij CD&V, Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, mijnheer de

minister, laat me beginnen met de parabel van de rozenstruik. Het 'gewelddadige gedrag' van jongeren leert ons iets over de samenleving waarin we leven. Jongeren zijn de rozenstruiken van de samenleving. Ik gebruik dat beeld graag om de relatie tussen de samenleving en kwetsbare jongeren duidelijk te maken.

In het zuiden van Frankrijk plant een verstandige wijnbouwer rozenstruiken tussen zijn druivenranken. Hij doet dit omdat rozenstruiken kwetsbare planten zijn die op voorhand mogelijke ziektes in de wijngaard aangeven. De wijnbouwer kijkt elke dag naar zijn rozen. Hij kijkt niet alleen naar de mooie bloemen, maar wil vooral nagaan of zijn rozen sporen van ziektes vertonen. Als dat het geval is, dan grijpt hij onmiddellijk in: dan behandelt hij zijn wijngaard preventief tegen de opkomst zijnde ziektes.

De jongeren waar we het over hebben, zijn de rozenstruiken van onze samenleving. Het zijn mooie, maar kwetsbare bloemen die aangeven wat er misloopt. Wat geven ze aan? Het gaat om thuisloosheid, ontwrichting en wereldloosheid. 95 percent van hen signaleert zich niet meer verbonden te voelen met de samenleving. Ze voelen zich verlaten in de drukke en steeds anoniemer wordende context waarin ze leven. Ze hebben niet het gevoel deel uit te maken van een gemeenschappelijk project of mee te bouwen aan een wereld die een thuis biedt.

Steeds meer mensen – niet alleen jongeren – hebben deze ervaring. Hannah Arendt, een joodse politiek filosofe, spreekt van "een toename van wereldloosheid, een verdampen van het in-between, de sociale woestijn". Volgens de onlangs in Leuven gelauwerde professor, John Braithwaite, een eminent criminoloog, is de anonieme en van persoonlijke relaties ontdane samenleving de voedingsbodem voor geweldpleging en normoverschrijding. Als we de evolutie naar meer geweldpleging – en die is er – ten gronde willen aanpakken, moeten we het daarover hebben.

Het gaat dus om de samenlevingsopbouw in de brede zin van het woord, naast de directe aanpak van jeugdcriminaliteit. Dat betekent onder meer dat we de jongeren moeten betrekken bij de opbouw van onze samenleving via allerlei projecten, het stimuleren van het oplossen van conflicten, het aanpakken van normoverschrijding via familieconferenties en zovele andere methodieken.

Daarnaast is een snelle en duidelijke reactie op normoverschrijding belangrijk, maar, waarde minister van Welzijn, de jeugdconsulenten en -rechters zitten met de handen in het haar, want telkens als er jongere met een probleem 'binnenkomt', kunnen ze beginnen aan een uitzichtloze zoektocht naar een opvangplaats in een instelling of een intense ambulante begeleiding. Het kan

toch niet dat het soms meer dan een jaar duurt voor er iets gebeurt met de jongere, voor een behandeling of begeleiding start, want dan is er tijd genoeg – of te veel – om van kleine feiten op ernstige misdrijven over te stappen.

Het Globaal Plan moet nog sneller worden geïmplementeerd en worden uitgebreid. Er is haast bij. ‘Too little, too late’, mijnheer de minister. Wij van spirit kunnen niet anders dan naar u kijken, want het is uw verantwoordelijkheid.

Spirit wil een consequente, ondersteunende aanpak, en daarom kunnen we – daarnaast – leven met een minimaal en zeer beperkt aantal plaatsen voor jeugd-detentie. Het mag niet zijn zoals in Nederland, waar meer dan 2000 plaatsen jeugd-detentie voorzien zijn. De jeugd-criminaliteit is er daar niet minder op geworden, integendeel.

Laat er geen twijfel over bestaan: er is een kleine groep criminele jongeren met een haast uitzichtloos perspectief. Voor die groep zijn er weinig of geen alternatieven. Heel veel werkers op het terrein ervaren hoe constructief het is om de mensen te betrekken bij het zoeken naar oplossingen voor conflicten en normoverschrijding. Dat is hoopgevend. We moeten snel kunnen interveniëren. Daar moeten we op inzetten.

We moeten de woestijn aanpakken waarin we leven. Helaas, de rozenstruiken zien er niet goed uit. Er staat schimmel op. Laat ons de planten verzorgen, anders komen er geen beloftevolle wijnjaren aan. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Beste collega's, ik dank u voor een overwegend genuanceerd debat. Het is heel belangrijk dat er op een genuanceerde manier gedebatteerd wordt. Ik heb daar ook onmiddellijk na het incident voor gepleit. Het is niet zo dat ik of iemand anders het geval van agressie heb onderschat of onder de mat heb willen vegen. Integendeel, ik heb onmiddellijk nogal fors gereageerd, net als overigens de directie van De Lijn, de burgemeester van Antwerpen en nog een aantal anderen.

Dergelijk gedrag, of het nu op het openbaar vervoer of op andere openbare plaatsen gebeurt, is onaanvaardbaar en er moet tegen worden opgetreden. Enerzijds moeten we sterk inzetten op veiligheid op het openbaar vervoer. Dat is mijn verantwoordelijkheid. Ik zal die niet ontlopen. Anderzijds zijn er ook grenzen aan wat je kunt op het openbaar vervoer, en daarom is er ook een heel duidelijke taak weggelegd voor de politie. Er zijn daartoe in het veiligheidsplan een aantal zeer duidelijke afspraken gemaakt met de politie. Daarnaast is ook de opvolging van groot belang. We moeten goed opvolgen wat er met

die jongeren gebeurt, zowel in de bijzondere jeugdzorg als in het jeugdsanctierecht.

Met betrekking tot dit agressiegeval heeft de samenwerking tussen de politie en De Lijn overigens goed gefunctioneerd. De politiemann die op het voertuig zat, heeft bijzonder goed gereageerd, maar ook de afhandeling achteraf heeft goed gefunctioneerd.

Ik kom tot de stand van zaken van het veiligheidsplan. Mijnheer Sauwens, ik ben het niet met u eens dat er voor dit incident niets gedaan is voor de veiligheid. Ook voor het overlijden van Guido Demoor werden er binnen De Lijn al inspanningen gedaan en liepen er actieplannen rond veiligheid. Het is wel zo dat het plan twee jaar geleden erg versterkt is. Er is onder meer in het Vlaams Parlement en in de Vlaamse Regering een debat over gevoerd. Er is toen in 20 miljoen euro voorzien. Je moet natuurlijk altijd kijken of je bijkomende initiatieven kunt nemen, en ik sta daar ook voor open. Maar die 20 miljoen euro die de Vlaamse Regering heeft vrijgemaakt, boven op de bestaande initiatieven binnen De Lijn, dat is niet niets.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw de minister, u kunt niet ontkennen dat u zelf en De Lijn pas echt in gang zijn geschoten na het incident met dodelijke afloop in 2006. Dat betreuren wij. Het feit dat u pas zo laat echt bent gestart, betekent ook dat de concrete uitvoering pas later en soms te laat komt.

Minister Kathleen Van Brempt: Het veiligheidsplan van De Lijn bestond toen al. We hebben het drastisch versterkt naar aanleiding van de moord op Guido Demoor. Voor alle duidelijkheid, voordien bestond er ook al een plan: ook toen werd aandacht besteed aan de veiligheid op het openbaar vervoer.

Een bedrag van 20 miljoen euro is geen kleine investering. Dat geld wordt geïnvesteerd in apparatuur en in de aanwerving van bijkomend personeel. Ik wil die balans duidelijk benadrukken.

Het dossier van de camera's is effectief te laat uitgevoerd. Ik kan uitleggen waarom dat is gebeurd. Het heeft te maken met het feit dat de markt eerst nog moest worden verkend. De belangrijkste reden voor de vertraging was echter het feit dat het gaat over een Europese aanbesteding waar heel wat procedures bij komen kijken. Ik had ook liever gehad dat die camera's vroeger werden geïnstalleerd. Tijdens de eerste evaluatie, na een jaar, heb ik dan ook gezegd dat we er alles aan zouden doen om ervoor te zorgen dat tegen midden 2008 de camera's geïnstalleerd zijn.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik vind het ridderlijk dat u toegeeft dat die installatie vertraging heeft afgelopen. Ik vraag me echter af waarom u in die periode van

twee jaar niet samen met uw kabinet hebt overwogen of er geen overgangsmaatregelen mogelijk zijn. Waarom bent u blijven wachten om uw plan uit te voeren? Intussen doen zich andere feiten voor. Ik vind dat u sneller moet optreden.

Minister Kathleen Van Brempt: We hebben alle andere aspecten van het veiligheidsplan wel uitgewerkt. Heel wat maatregelen uit het veiligheidsplan zijn uitgevoerd. Er zijn wel een aantal pijnpunten. Het belangrijkste daarvan is de installatie van de camera's. Ik kan de Europese aanbestedingsprocedures echter niet omzeilen.

De heer Jurgen Verstrepen: U geeft dus eigenlijk toe dat het plan dat in uitvoering is en waarvan de maatregelen wel zijn doorgevoerd, niet werkt. Dat geeft u toch impliciet toe?

De heer Johan Sauwens: U zegt dat de bussen eind dit jaar voorzien zullen zijn van camera's. Over hoeveel bussen gaat het?

Minister Kathleen Van Brempt: In totaal gaat het over 750 trams en bussen.

De heer Johan Sauwens: Zijn er ook plannen op langere termijn? Ik heb begrip voor het feit dat er aanbestedingen moeten gebeuren. Wanneer men natuurlijk pas start in 2006, dan is het normaal dat er vertraging wordt opgelopen. In totaal rijden er ongeveer 4000 bussen. Zullen die eveneens worden voorzien van camera's? Zullen de bussen die vandaag nog geen radioverbinding hebben, daarvan worden voorzien?

Minister Kathleen Van Brempt: Inzake de extra camera's zullen we een evaluatie houden tijdens de zomer. Het gaat hier over veel geld. De vraag is dan ook of het efficiënt is om op alle bussen van De Lijn camera's te installeren. Ik sta sceptisch tegenover die investering op alle bussen.

Iets anders is wat met de trams gebeurt. Bij alle nieuwe trams die worden aangekocht, wordt de facto een camera geïnstalleerd. De doelstelling is dus zeker om op alle trams te zorgen voor cameratoezicht. We moeten het debat voeren of dat voor alle bussen van De Lijn noodzakelijk is. Ik wil die discussie aangaan. Tegelijkertijd sta ik er ook sceptisch tegenover of we die investering moeten doen.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw de minister, u zegt dat er nu op 150 van de 750 bussen en trams camera's zijn. Hoeveel van die 150 voertuigen rijden in de probleemzone Antwerpen? Zoals u weet, gebeurt 40 procent van het vervoer in de provincie Antwerpen.

Minister Kathleen Van Brempt: Ik zal u de cijfers bezorgen. Het gaat om het grote deel ervan.

De heer Jurgen Verstrepen: Het zijn er 150 over heel Vlaanderen? De cijfers voor Antwerpen kent u niet?

Minister Kathleen Van Brempt: Ze rijden vooral in Antwerpen, Vlaams-Brabant en Gent. Het percentage zal ik u bezorgen.

Mevrouw Annick De Ridder: Hoe wordt bepaald welke van die 750 bussen of trams met camera's moeten worden uitgerust? Een jaar geleden had u het over een doorgedreven monitoring, een bevraging bij chauffeurs, reizigers en politiediensten om na te gaan wat de hot spots, de onveilige lijnen zijn. Onmiddellijk na de feiten heeft een handvol chauffeurs verklaard dat lijn 420 toch niet hun favoriete traject is als het donker wordt. Hoe komt het dat daar geen risicolijn van wordt gemaakt? Wat geldt als criterium om een bus met een camera uit te rusten? Gebeurt dat op basis van een bevraging? En hoe komt het dan dat lijn 420 daar geen deel van uitmaakt?

Minister Kathleen Van Brempt: Ik stel voor dat ik mijn lijstje afhandel. Ik heb alle vragen genoteerd.

We zijn volop een veiligheidsmonitor aan het ontwikkelen. Dat staat ook in het veiligheidsplan. Die monitor zal de volgende maanden operationeel worden. Men heeft me gezegd dat dit in mei 2008 zal gebeuren. Dat betekent dat de camera's vandaag worden geïnstalleerd. Die bussen of trams zullen niet altijd op dezelfde lijnen worden ingezet. Ze zullen rijden op trajecten waarvan De Lijn weet dat het hot spots zijn. De veiligheidsmonitor zal ons betere, gefundeerdere en wetenschappelijkere gegevens verstrekken. Als de bussen en trams met camera's steeds op dezelfde lijn worden ingezet, dan verplaatsen de problemen zich vaak.

Het probleem van de radioverbinding houdt verband met de pachters. De heer Sauwens heeft terecht gewezen op het feit dat veel aandacht moet gaan naar de pachters. De mensen zien trouwens het verschil niet tussen een pachter en de regie.

Toen twee jaar geleden het veiligheidsplan werd opgesteld, hebben we vastgesteld dat er nog altijd 250 voertuigen van de pachters waren zonder radioverbinding. We hebben onmiddellijk beslist middelen vrij te maken om die verbinding op alle voertuigen mogelijk te maken. Bij iets meer dan 200 voertuigen is dat ook gebeurd. Bij de overige is dat nog niet gebeurd, omdat de pachters zich nog niet hebben aangeboden. Begin 2008 heeft de overheid een schrijven gericht aan die pachters. Het is hun verantwoordelijkheid om zich aan te bieden. Ik heb aan De Lijn gevraagd om sanctionerend op te treden in die gevallen waar dat niet snel gebeurt. Iedereen moet op de dispatch aangesloten zijn.

Er is nog een punt, waar echter weinigen op gewezen hebben. Een heel belangrijk onderdeel van het

verkeersveiligheidsplan was het versterken van de controledienst, van het controlerend personeel van De Lijn, van de dispatch. Als iedereen op de dispatch is aangesloten, moet die ook meer bemand worden. Er moet ook een aanwezigheid zijn vanaf het vertrek tot de aankomst. Samen met de lijn- en schoolspotters gaat het in totaal om 156 bijkomende personeelsleden. Die zijn ondertussen aangeworven en opgeleid. Een en ander hangt ook samen met de veiligheidsdienst.

Dit heeft tot enige vertraging geleid. Die vertraging betreft niet de aanwerving, maar de opleiding van nieuwe mensen. De minister van Binnenlandse Zaken had immers nog niet alle koninklijke besluiten laten publiceren. Voor alle duidelijkheid wil ik hier benadrukken dat we binnen het kader van de nieuwe veiligheidsdienst werken. We volgen de richtlijnen van de minister van Binnenlandse Zaken. We moduleren de hele veiligheidsdienst. De aanwerving van nieuwe mensen volgt de lijn die door de koninklijke besluiten is uitgezet. Het bestaande veiligheidspersoneel wordt tot een nieuwe veiligheidsdienst omgevormd.

De overlastboetes vormen een belangrijk onderdeel van het veiligheidsplan. De boetes geven immers duidelijk aan waar in het openbaar vervoer de grens ligt. Asociaal en respectloos gedrag wordt niet getolereerd. Dit loopt ondertussen.

Het project 'Vooraan instappen' is belangrijk voor de sociale controle. Dit proefproject is positief geëvalueerd en zal stelselmatig worden uitgebreid. Het is de bedoeling op alle bussen de verplichting vooraan in te stappen in te voeren.

Groen! en het Vlaams Belang hebben gevraagd hoe het met de tweede man op het voertuig zit. Hierover valt veel te zeggen. Ik wil alvast het onderscheid met het discours over de kaartjesknipper maken. Het herinvoeren van de kaartjesknippers kan misschien voor een zinvolle werkgelegenheid op de bus en op de tram zorgen. Het zou in elk geval zinvol zijn in de strijd tegen het zwartrijden. De aanwezigheid van een tweede man die de kaartjes knipt op elke bus en elke tram zou op dit vlak zeker preventief werken. Het aantal zwartrijders zou zeker dalen. Voor het overige zou de aanwezigheid van een tweede persoon ook preventief kunnen werken. We moeten echter duidelijk zijn. Ik krijg soms het verwijt dat de Vlaamse Regering of ikzelf in te veel middelen voor De Lijn voorzien. Ik heb dit altijd als een compliment beschouwd. Ik zal hiervoor blijven ijveren. Ik weet echter waar de grenzen liggen. Ik denk niet dat de Vlaamse Regering een voorstel tot verdubbeling van het personeel van De Lijn en van de pachters zou steunen. Ik ben hier ook geen pleitbezorger van. Het gaat hier trouwens niet om 10 miljoen euro. Indien we een heel groot gedeelte van het openbaar vervoer van een tweede man willen voorzien, zouden we honderden miljoenen euro's moeten vrijmaken. Dat is niet het beleid dat we willen ontwikkelen.

Een andere mogelijkheid is het inzetten van mensen op moeilijke plaatsen. Ik heb het hier opnieuw over het bepalen van hotspots. Die plaatsen kunnen variëren. Ze kunnen zich ook buiten de bus bevinden. Ik denk hier onder meer aan de Rooseveltplaats en het Astridplein in Antwerpen. Ik zal dit tijdens de evaluatie van het veiligheidsplan bijkomend onderzoeken. Tegelijkertijd zal het proefproject met een tweede persoon op het voertuig, dat nu in Antwerpen en in Gent loopt, worden geëvalueerd. Ik ben niet tegen een versterkte inzet. Ik denk evenwel vooral aan een mobiele inzet van mensen op verschillende lijnen, zoals het traject langs de Turnhoutsebaan. Er zijn zeker plaatsen waar dit noodzakelijk en zinvol is.

Er wordt hier enigszins badinerend over dit proefproject gesproken. Het gaat hier nochtans wel degelijk om een zinvol project. We gaan na hoe een dergelijke functie best wordt ingevuld. Past dit al dan niet binnen de veiligheidsdienst? Wat is het profiel van deze mannen of vrouwen? Komt dit profiel overeen met het profiel van onze lijnspotters of gaat het toch meer om een veiligheidsfunctie? Die vragen maken deel uit van de verdere uitwerking van het veiligheidsplan. Aangezien het hier bijkomende investeringen betreft, kan en wil ik me op dit vlak vandaag niet engageren. Dit houdt allemaal verband met de evaluatie, die tegen de zomer zal worden afgerond.

Ik denk dat ik op alle concrete vragen ben ingegaan. Aangezien ik dit zeker van de baan wil, zal ik nog even op het zogenaamde spreekverbod ingaan. Dit moet duidelijk zijn. De directie van De Lijn is op dit vlak trouwens ook duidelijk geweest. Er kan geen sprake zijn van een spreekverbod, noch in het kader van agressieve incidenten, noch in een algemeen kader.

Het is wel zo dat er enige discretie wordt gevraagd als het over een lopend gerechtelijk onderzoek gaat. Dat is normaal. Uiteraard zijn het de woordvoerders die spreken in naam van De Lijn. Dat heeft niets te maken met het feit dat het personeel van De Lijn moet kunnen spreken. Daar mag niet de minste twijfel over bestaan.

Ik ga niet in op de lichte provocaties over de taak en de hoge budgetten van De Lijn, tenzij u daar een debat over wilt voeren. Ik ga dat debat graag aan, maar dan zijn we nog even bezig. Ik zie ook niet meteen de link tussen de mobiliteitspunten, Slimweg en de agressie op het openbaar vervoer. Ik vermoed dat we daar in de commissie op zullen terugkomen.

Er is nu weinig over gezegd, maar de vraag leeft om na te gaan hoe het zit met de mogelijkheid om een verbod te installeren op tram en bus. Ik zie in ieder geval de logica daarvan in. Er kan worden gesteld dat mensen die zich misdragen op het openbaar vervoer en geen respect hebben voor de medereizigers en de chauffeur, daar niet

thuishoren. Van dat soort reizigers moeten we al dan niet tijdelijk kunnen zeggen dat ze niet op het openbaar vervoer thuisshoren. Ik ben daar in principe voor, maar de vraag is hoe we dat uitwerken. Bij voorkeur moet het de rechtbank zijn die dergelijke sancties oplegt.

Ik ben van plan om aan de federale minister van Justitie te vragen of hij een initiatief in die zin kan nemen en kan nagaan of het mogelijk is zo'n verbod op te leggen via de rechtbank. De Lijn zal zeker bereid zijn om mee na te gaan hoe dit het beste wordt ingevoerd.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, dit debat over het meest recente geweldincident lanceert natuurlijk opnieuw een terechte discussie over opvoeding, moreel gezag, maatschappelijke waarden en normen, begeleidingsaanpak en repressief optreden ten aanzien van de jeugd. In het licht van de recente gewelddaden is het van groot belang dat beleidmakers – de hele samenleving, maar zeker beleidmakers – zich dwingen om beredeneerd te blijven, te zoeken naar verklaringen en naar een gerichte en effectieve aanpak, wars van simplismen en steekvlambeslissingen die geen duurzame oplossing voor de samenleving opleveren. Ik heb net als minister Van Brempt het gevoel dat het merendeel van wat we de laatste twee uur hebben gehoord, daar ook van getuigt. Men laat voldoende plaats voor nuance. Ik denk dat dit essentieel is.

Nadat we het hoofd buigen voor diegene die het slachtoffer is in dit recente geweldincident, moeten we nog voldoende nuance overhouden om bijvoorbeeld te onderlijnen dat minderjarigen vandaag nog altijd vaker het slachtoffer van geweld zijn dan dat ze pleger van geweld zijn. Is er plaats voor een voldoende blik op de wortels van geweld en niet alleen op de gewelddaad zelf? Is er plaats om te beseffen dat er een verschil is tussen het verschuiven van problemen en het oplossen van problemen? Is er plaats voor het zien van limieten van het voorkomen van zo'n onvoorspelbaar geweld? Sommigen schijnen te vinden – ik heb maar één spreker dat horen zeggen vandaag – dat de overheid elke gewelddaad zou moeten kunnen voorkomen, misschien op grond van een soort overtuiging van de complete maakbaarheid door de politiek van de samenleving. Dat is een overtuiging die ik niet deel. Diegene die dat vindt en die grossiert in oplossingen van 'men hoeft maar dat te doen', moet minstens de eerlijkheid hebben om te erkennen dat dit op gespannen voet staat met een wat meer libertijnse opvatting over wat de overheid als regels mag opleggen in andere debatten zoals snelheidsovertredingen en dergelijke.

Men moet dus kiezen welke teneur men aan het verhaal wil geven.

Wie gelooft in instantoplossingen is meestal ook diegene die het beeld ophangt van een totaal verloederde samen-

leving waarin men geen enkele vat meer heeft op hardleerse jongeren. Ik wil dat beeld nuanceren en bijsturen. De heer De Bruyn zei het ook: men moet beseffen dat de groep van delictplegers zeer heterogeen is. Het is al te eenvoudig voorbij te gaan aan het cruciale verschil tussen, bijvoorbeeld, een harde kern van veelplegers, jongeren die leeftijds- of situatiegebonden ernstige regels overtreden en jongeren die eerder impulsief en in groep tot een misdrijf overgaan. Zo wordt geen enkel van die misdrijven aanvaardbaar gemaakt of vergoelikt. De overheid zou echter een dwaasheid begaan om in de zoektocht naar een oplossing geen oog te hebben voor de verschillen. Er is een aanpak op maat nodig, zoals ook de heer Caluwé hier heeft gezegd.

Laten we dus niet vervallen in platitudes over "de" criminele jongeren en voorbijgaan aan wetenschappelijke bevindingen. Internationaal onderzoek toont duidelijk aan dat het profiel van jongeren die delicten plegen, piekt in de categorie van de 14- tot 17-jarigen en dat een betekenisvolle groep daarvan al op zeer jonge leeftijd zeer ernstig probleemgedrag vertoont en dat dit mee wordt veroorzaakt door ontspoorde opvoedingssituaties. Het is dus zaak om die specifieke doelgroep van zeer jonge kinderen met een probleemgedrag in een vroeg stadium te detecteren en goed te begeleiden. Dat is trouwens de reden waarom we in het Globaal Plan Jeugdzorg ons volop inzetten voor die doelgroep en hun ouders. Dat gebeurt bijvoorbeeld met STOPP-programma's waarmee kinderen tussen 4 en 7 jaar met problematisch gedrag zowel op school als thuis worden ondersteund.

De heer Caron zei het ook al: jongeren die ernstige gewelddaden plegen, zijn meestal jongeren die op de een of andere manier zijn losgelaten. Ze vinden geen aansluiting meer bij het gezin en de familie, zijn op school ontspoord, hebben geen gezonde vrijetijdsactiviteiten en hun vriendenkring is geen toonbeeld van maatschappelijk aanvaardbaar leven. Een classicus zal me gelijk geven als ik zeg dat de etymologische wortels van het woord "delinquentie" niet voor niets liggen in een woord dat verwijst naar "afstand" en "loslaten". Wat te maken heeft met inbreuken heeft te maken met het creëren van "afstand" en het "loslaten" van mensen. Wie schamper doet over woorden als verbondenheid omdat dat te soft klinkt, moet goed beseffen dat verbondenheid wel degelijk een van de echte maatschappelijke remedies is tegen een gedrag dat tien, vijftien jaar later leidt tot onaanvaardbaar gedrag op bijvoorbeeld een bus.

Hulpverlening moet daar natuurlijk op ingrijpen en we doen dat ook. In Vlaanderen werken we aan CANO's – Centra voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning – waarbij men in die centra heel gericht jongeren terug verbindt met hun context. We hebben een programma uit de Verenigde Staten geïm-

porteed. We hadden het over “boot camps”. Ik vind wel dat diegenen die een Vlaamse variant daarvan willen, daarvoor een Nederlandstalig woord moeten vinden. Wat wij hebben geïmporteerd, is Youth At Risk. We werken sinds 1 jaar met veel inzet van vrijwilligers en hun netwerken en met medewerking van bedrijven met delinquente jongeren. Ze worden een jaar lang begeleid.

Ik ga straks iets vertellen over het resultaat ervan. Dat is iets wat wetenschappelijk ondersteund en aantoonbaar netwerkherstellend is. Gerichte studies naar de effectiviteit en de efficiëntie zijn noodzakelijk in de zoektocht naar en de keuze van de juiste strategie, ook voor de hulpverlening ten aanzien van jongeren en kinderen in problematische opvoedingssituaties en voor de aanpak van jongeren die als misdrijf omschreven feiten plegen. Ik wil er u nog eens aan herinneren dat 85 percent van de jongeren in de Bijzondere Jeugdbijstand terecht komen omdat ze in een problematische opvoedingssituatie verkeren – lees: omdat ze in een zeker opzicht in de eerste plaats slachtoffer zijn – en 15 percent jongeren een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Laat ons dat altijd goed voor ogen houden. In ieder van deze contexten is de behoefte voor studie naar wat echt werkt, bijzonder groot. We doen dat ook. In het globaal plan zetten we volop in op onderzoek naar effectieve programma's.

Internationaal onderzoek toont ons dat snelle, eenvoudige oplossingen die geen rekening houden met de complexiteit van de situaties, op middellange termijn geen effecten sorteren. Onderzoek toont aan dat ongeveer 70 percent van de jongeren die ernstige delicten plegen, hervallen ondanks bestraffing en afschrikking. Loutere detentie of enkelvoudige programma's zonder rekening te houden met de complexiteit van de situaties hebben, zo blijkt, onvoldoende effect. Natuurlijk moeten jongeren die een gewelddelict plegen, een gepaste sanctie of straf krijgen in evenredigheid met hun daden. U hoort me niets anders zeggen.

Ik meen dat de hervormde jeugdbeschermingswet de jeugdrechters mogelijkheden biedt om gepast op te treden. De waaier aan mogelijke maatregelen werd uitgebreid met herstelbemiddeling en huisarrest. Voortaan kan een uitgebreide jeugdkamer zelfs detentiestrafpen opleggen. Ik benadruk dat een snel en effectief inzetten van de mogelijkheden aan herstelgerichte en constructieve maatregelen hier echt grote toepassingsmogelijkheden kent. Ik reageer hier positief op het voorstel van minister Van Brempt om De Lijn op te nemen als een werkplaats voor de uitvoering van prestaties van opvoedkundige aard en algemeen nut. Ik noteer dat de arrondissementale HCA-diensten of herstelgerichte constructieve afhandelingdiensten, er dankbaar gebruik van zullen maken en afspraken zullen maken met de lokale vertegenwoordigers van De Lijn.

Het huidige kader van de jeugdwet bevat krachtige handvaten om jeugdmagistraten toe te laten herstellende,

pedagogische, responsabiliserende en ook sanctionerende en maatschappijbeveiligende maatregelen op te leggen. Een terechte maatschappelijke reactie op geweldpleging vertaalt zich in het opleggen van een sanctie of zelfs straf, rekening houdend met de aard van de delictpleger. Ten aanzien van de minderjarige moet deze actie altijd gepaard gaan met het verstrekken van inzicht in het gepleegde delict en met een herstel van de toegebrachte schade. Wie kiest voor een model dat jongeren wil uitsluiten, moet zich als samenleving klaar houden, gelet op de levensverwachting van deze jonge gasten, om 60 of 70 jaar cipiers te betalen. Zolang jonge mensen nog op het betere spoor kunnen worden gebracht, kunnen we als samenleving nog altijd beter investeren in herstel.

Dat het hulpaanbod moet uitbreiden, is zeker. Sommige sprekers hebben er ook op gewezen. Ze hebben vragen gesteld waar ze soms zelf het antwoord op kennen. Het hulpaanbod wordt uitgebreid en versneld uitgebreid. Ik zal wat details meegeven, al zijn ze een paar weken geleden ook al aan bod gekomen toen we spraken over de extra inspanning van het globaal plan, de 14 percent extra aanbod en de versnelling die al van in de zomer 2007 is doorgevoerd door wat in 2008 moest worden uitgevoerd al in 2007 te beslissen. U zegt me een tandje bij te steken, maar dat tandje is al bijgestoken.

U zegt dat u nog op die twintig plaatsen wacht, maar die twintig plaatsen zijn er al, gedeeltelijk in containers. Ik onderga daarvoor allicht terecht de democratische en parlementaire controle als u vraagt of dit een terechte oplossing is. Maar ik wil minstens een erkenning van het feit dat de versnelling reeds gebeurd is.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, ik wil mijn waardering uitspreken voor de inspanningen die gebeuren. Maar in alle eerlijkheid, zelfs met alle inspanningen die er nu gebeuren, zullen de problemen die een quick response vragen – en u geeft heel goede voorbeelden van zeer zinvolle en interessante methoden en projecten – nog niet opgelost zijn. Het is te weinig. We zullen meer moeten doen om het potentiële begin van een criminele carrière om te buigen naar een zinvol leven voor die jongeren.

Ik wil die verantwoordelijkheid niet alleen in uw schoenen schuiven. We moeten dit met z'n allen bekennen. We zullen bij wijze van spreken nog een globaal plan 'Plus' moeten maken om daaraan te beantwoorden, net omdat de veranderende en veranderde samenleving van vandaag veel meer verwacht van de hulpverlening en dus ook van de overheid die die hulpverlening financiert.

De heer Ludo Sannen: Ik ben het eens met alle goede initiatieven en met het feit dat er al een versnelling is.

Jongeren zijn vaak zelf het slachtoffer omdat ze uit problematische opvoedingssituaties komen, wat kan leiden tot gedrag dat ongeoorloofd is. Als je dergelijke jongeren op dat moment als straf in een gesloten instelling plaatst, maar dit niet gebruikt als heropvoedingselement door ze eerst terug te sturen naar huis en pas na enkele maanden begeleiding en gezinsondersteuning aanbiedt, dan is dat onaanvaardbaar. Het is verloren moeite.

Jongeren die voor een probleem hebben gezorgd, moeten heel kort worden opgevolgd en het hele traject van heropvoeding en heroriëntering moet aansluitend zijn. Anders bestaat het risico dat ze hervallen en dat ze, vooraleer de begeleiding kan beginnen, opnieuw een daad hebben gesteld die leidt tot opsluiting.

Minister Steven Vanackere: U riskeert me te dwingen opnieuw te zeggen hoezeer we doen wat u vraagt, hoezeer we inzetten op meer dan alleen maar de extra plaatsen in de gemeenschapsinstellingen. Die plaatsen maken trouwens een absolute minderheid uit van het aanbod in de bijzondere jeugdbijstand.

Natuurlijk zou het nog meer kunnen zijn. U kunt me gerust vertellen over situaties waarbij jonge mensen te lang moeten wachten op een vorm van begeleiding vanuit een gemeenschapsinstelling. Maar u kunt niet naast de realiteit kijken dat deze Vlaamse Regering het budget voor bijzondere jeugdzorg gevoelig heeft laten stijgen. Het is nog altijd maar een derde van het budget van De Lijn, maar we leven op hoop. We zullen blijven inzetten op meer middelen.

U dwingt me om nog eens te zeggen hoe we in het globaal plan hebben ingezet op omkadering en extra plaatsen. Het aantal appels op de bijzondere jeugdbijstand stijgt met zo'n 1000 jongeren per jaar. Geen enkele overheid zal daar een adequaat antwoord op geven.

U mag me terecht aanmoedigen om sneller te gaan. Ongeduld is een goede brandstof voor goede politiek. U mag me zeggen dat er nog meer mag worden gedaan. Maar u kunt niet naast de realiteit kijken dat er een versnelling is gekomen dankzij het plan van Inge Vervotte dat 25 miljoen euro extra heeft ingezet. In de zomer van 2007 hebben we beslist om het plan van Inge Vervotte nog versneld uit te voeren.

Vergeet ook niet dat het grote deel van het aanbod in de Bijzondere Jeugdbijstand vanuit private organisaties komt. Zij hebben tijd nodig om een en ander te realiseren. We doen er alles aan om het hen makkelijk te maken: een VIPA-procedure die wat eenvoudiger is en zorgen dat we zoveel mogelijk de budgetten met grote zekerheid in het vooruitzicht kunnen stellen. Een van de grootste koepelorganisaties zet zelf op de website dat we zo snel gaan als we kunnen.

Het aanbod vanuit de overheid betreft de gemeenschapsinstellingen. Mevrouw Vogels, u zei dat er helemaal

klaar lag in 2005. Alles was schijnbaar helemaal rond, maar het was op een grond waarvan men moest vaststellen dat er niet op gebouwd kon worden. Er moeten toch een paar criteria worden vervuld alvorens men kan zeggen dat iets helemaal rond is, om vervolgens te zeggen dat we het niet hebben uitgevoerd.

In het globaal plan ligt de nadruk op preventie. Internationaal onderzoek toont ondubbelzinnig aan dat preventie een afremmende impact heeft op de instroom naar de Bijzondere Jeugdbijstand. We doen daar via programma's als Triple P, het oprichten van veertien opvoedingswinkels in de Vlaamse steden, het STOPP-programma, de versterking van de werking met steungezinnen, de 55 extra plaatsen in centra voor kindercrisis- en gezinsondersteuning en de netwerken crisis-hulp van de integrale jeugdhulp – waarmee we ervoor zorgen dat er geen onzorgvuldige instroom naar de Bijzondere Jeugdbijstand is – al van alles aan.

Naast preventie is er natuurlijk de uitbreiding van de opvangcapaciteit. We spreken altijd over het globaal plan, maar ook al voor het globaal plan was een eerste uitbreiding gerealiseerd, alles samen 161 plaatsen met VIA-middelen en 48 plaatsen extra begeleiding en crisishulp aan huis.

Maar dan kwam er de extra input van het globaal plan. Ik zal daar kort over zijn, want we hebben daar enkele weken geleden al over gesproken. Er zijn 158 bijkomende plaatsen in het residentiële hulpaanbod, 228 plaatsen in het semi-ambulante hulpaanbod, 63 plaatsen in de OOC's, 15 bijkomende residentiële plaatsen voor de opvang van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen en 220 plaatsen begeleiding en crisishulp aan huis. Wie wil zeggen dat dat druppels op hete platen zijn, moet toch eens vergelijken met wat in het verleden werd gedaan. Ik durf te zeggen dat er een sterke balans is van extra inspanningen in de Bijzondere Jeugdbijstand.

Naast de private initiatiefnemers is er natuurlijk nog de gerealiseerde uitbreiding van het aanbod in de gemeenschapsinstellingen. In Mol hebben we 20 bijkomende plaatsen gerealiseerd. Die moeten wat mij betreft ook in een betere, duurzame context gecontinueerd worden. Ik ben bezig met het realiseren van een oplossing om te zorgen dat het op een duurzame manier kan gebeuren.

Ik heb dan nog niets gezegd over het feit dat we met de herstelgerichte constructieve afhandeling ook een enorme uitbreiding hebben gerealiseerd, een stijging van 48 voltijds equivalenten. Alles samen geeft dit nog eens 2000 minderjarige delictplegers die we extra kunnen begeleiden.

Wie me wil zeggen dat het nog niet genoeg is, moet ook willen kijken naar de bron van die enorme toe-

stroom naar de Bijzondere Jeugdbijstand en moet niet alleen zeggen dat ik er enorm veel geld instop, maar dat het nog meer moet zijn. Als we niet kijken naar de wortels van een en ander, riskeren we nog heel lang bezig te blijven.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, u zegt dat er inderdaad bijkomende plaatsen zijn, onder andere in de gemeenschapsinstellingen. Er zijn mensen die zeggen dat het niet voldoende is, maar dat is ook een praktijkervaring. De mensen op het veld wijzen erop dat er wel degelijk een probleem is, niet alleen wat betreft het aantal plaatsen, maar ook wat het personeel moet verwezenlijken op deze manier.

Het gaat niet alleen over het feit of men al dan niet nog plaatsen bij moet creëren. Het gaat vooral over het feit welke kinderen en jongeren waar terechtkomen.

Ik verklaar me nader. Het is duidelijk dat op dit moment heel wat kinderen in de gemeenschapsinstellingen verblijven die er eigenlijk niet thuishoren. Ik bedoel daarmee heel concreet kinderen en jongeren waarvan bewezen is dat er wel degelijk psychische stoornissen aanwezig zijn, maar die geen enkel ander deviant gedrag hebben vertoond. Die kinderen en jongeren horen niet thuis in deze instellingen maar wel degelijk in andere infrastructuren die aangepast zijn aan hun stoornissen. We moeten vandaag duidelijk meegeven dat het niet alleen gaat om het zuiver creëren van extra plaatsen. We weten dat uit het verleden, en u hebt dat zelf aangegeven, waar die extra plaatsen terechtkomen. We hebben absoluut bewezen dat we niet akkoord gaan met dat soort van infrastructuur. Het is zeer belangrijk dat jongeren terechtkomen waar ze moeten terechtkomen. Op die manier krijgen we een herpositionering van de infrastructuur en van de instellingen.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, met alle respect voor uw antwoord, en iedereen hier heeft gelijk, maar we zitten nu echt te discussiëren naast het onderwerp. Ik zit hier drie uur. Er is heel die tijd gesproken over problemen op het openbaar vervoer. Daar wordt nu niets meer over gezegd. Vijf van de zeven fracties hebben naar mijn bescheiden mening gepleit voor spotters. Dat wordt door minister Van Brempt gewoon weggeveegd, want daar gaat ze nog geen uitspraak over doen. Ik vraag me af waartoe dit debat dient. Het gaat er toch niet om jongeren in een centrum te krijgen? Het gaat erom dat mensen zich gedragen op het openbaar vervoer. Zoveel mensen hebben gepleit voor spotters op de bus, en daar wordt opeens niets meer over gezegd. Waar zitten we in godsnaam over te discussiëren?

Minister Steven Vanackere: Mevrouw Hermans, het debat zou aanvankelijk inderdaad alleen gaan over het openbaar vervoer. Het Bureau heeft echter beslist het debat te verbreden. Een aantal fracties hebben immers

heel nadrukkelijk gezegd niet alleen over het openbaar vervoer te willen spreken maar ze wilden absoluut ook dat de minister van Welzijn een verantwoording zou geven over wat er maatschappelijk gebeurt met die jongeren, onder andere in de context van het incident, en de mogelijkheid om ze tijdig in een gemeenschapsinstelling te zetten. Als u aan het hele debat had deelgenomen, had u ongetwijfeld een aantal van die betogen van die fracties gehoord. Ik sta hier in groot respect voor het parlement, dat me vragen stelt, en waar ik zo goed mogelijk op tracht te antwoorden.

Mevrouw De Wachter, ik ben op de hoogte van de jongeren met een psychische problematiek. Het maakt geen deel uit van deze discussie. Zelfs wanneer er een psychische problematiek is, betekent dat niet noodzakelijk dat het niet kan gaan over jongeren in een problematische opvoedingssituatie of jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Ik ben me bewust van het feit dat de personeelsleden van de gemeenschapsinstellingen het bijzonder moeilijk hebben om de juiste expertise te kunnen hanteren om die jongeren gepast op te vangen. Daarom trachten we met outreachprogramma's zo goed mogelijk psychiatrische expertise binnen te brengen in onze gemeenschapsinstellingen. Maar dat is toch een ander debat. Hoe dan ook, bijkomende plaatsen betekent natuurlijk ook bijkomend personeel. Het gaat niet alleen over wat meer aanbod, het betekent ook een betere omkadering van die jongeren.

Naast De Overstap te Antwerpen, die op kruissnelheid ongeveer 64 jongeren per jaar begeleidt, wil ik in 2008 bijkomend nog een privaat initiatief gerealiseerd zien voor sterk gestructureerde opvang voor meisjes, met een geschatte begeleidingscapaciteit van 60 per jaar. Ik heb u al gesproken over een aantal vernieuwende projecten, onder andere Youth at Risk. Het eerste jaar van Youth at Risk hebben 25 minderjarigen in dat programma gezeten. Het gaat allemaal over delinquente jongeren die als een alternatief naast een plaatsing in een gemeenschapsinstelling, met groot eigen engagement meedoen aan een intensief traject. Het grootste deel heeft dat traject positief afgerond, dus met minder of geen politiecontacten meer, met uitzicht op of zelfs het hervatten van hun schooltraject, hun werksituatie of het herstellen van het familiecontact.

Afsluitend wil ik met grote overtuiging zeggen dat ik me altijd zeer solidair voel met diegenen die vinden dat er nog meer kan gebeuren. Ik verzet me er echter tegen als men de indruk wil wekken dat de Vlaamse overheid niets doet aan deze problematiek. Ik hoop dat afdoende te hebben aangetoond, door – allicht iets te veel in detail – te zijn ingegaan op een aantal genomen maatregelen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Filip Dewinter: Mevrouw de voorzitter, ik heb de indruk dat de beide ministers er perfect in

geslaagd zijn om de vis te verdrinken. Bij de uiteenzetting van minister Vanackere voelde ik me veeleer op een academisch colloquium voor sociologen dan in het parlement, tijdens een uiteenzetting waarin een minister zich verantwoordt voor zijn beleid.

Het is interessant om een nota van de administratie voorgelezen te krijgen, waarin met cijfers en tabellen wordt uitgelegd hoeveel dit en dat en zus en zo. Dat zegt echter heel weinig over de beleidsopties en de politieke intenties die deze regering ter zake heeft. De regeringsleden zijn niet alleen zaakwaarnemers, die het geld beheren. Ze zijn er vooral om bakens uit te zetten. Iedereen in de meerderheid en de oppositie stelt vast dat het fout loopt met het beleid. Zelfs de heer Sannen doet dat. Het is ver gekomen als zelfs hij hier letterlijk komt verklaren dat het geweld en het jongerengeweld toenemen en dat daar dringend oplossingen voor moeten worden gevonden. Als zelfs de socialisten dat vaststellen, dan moet er toch echt wel aan de alarmbel worden getrokken. Dat doet de regering echter niet: ze beperkt zich tot meer middelen voor zus en zo en meer opvangplaatsen her en der, en dus is het allemaal ok en zit het allemaal wel snor. Niemand durft te opperen dat de beleidsmakers het misschien over een andere boeg moeten gooien, dat er andere beleidskeuzes moeten worden gemaakt. Daar is de regering volkomen aan voorbijgegaan.

Veel verder dan het klassieke geitewollensokken-discours is zeker minister Vanackere niet gekomen. Hij is er een beetje bij gesleurd omdat de meerderheid nu eenmaal vond dat het moest gaan over alle vormen van jongerengeweld en dat men daardoor vooral minister Van Brempt uit de wind moest zetten. Het mocht niet alleen gaan over de problemen qua veiligheid bij De Lijn, maar daar gaat het natuurlijk wel over. Dat is de essentie. De essentie is dat de verantwoordelijke minister tekort schiet in haar beleid. Het veiligheidsplan dat ze medio 2006 heeft uitgestippeld is vandaag, in april 2008, nog niet eens embryonaal uitgevoerd. Als het gaat over andere prestigeprojecten, waarvan ik er een paar heb genoemd, is het wel mogelijk om die op heel korte termijn uit te voeren. Dan denk ik aan de verlenging van de tramlijnen in Antwerpen naar de buitengemeenten. Op drie maanden tijd zijn die aanbestedingen helemaal rond, en die aanbestedingen zijn ingewikkelder dan het aanbesteden van wat veiligheidscamera's. Ik heb de cijfers bij: het heeft geduurd tot 18 december 2007 voor de directie van De Lijn die aanbestedingen rond had. Dat is anderhalf jaar om alleen nog maar de aanbesteding te realiseren, en nu is het wachten tot na de zomer voor die dingen zullen worden geïnstalleerd. Mochten mensen in de privésector of elders zo handelen op cruciale crisismomenten, dan zouden die managers al lang aan de deur zijn gezet. In de politiek kan dat allemaal.

Minister Vanackere heeft de oppositie verweten aan steekvlambeleid te doen. De oppositie zou alleen met

spectaculaire voorstellen komen op het ogenblik dat er alweer een incident is. Neen! De meerderheid en de regering, en zeker De Lijn, worden pas wakker op het ogenblik dat er een incident is. Het heeft moeten duren tot de moord op Guido Demoor alvorens er bijkomende maatregelen en een echt veiligheidsplan op tafel kwamen bij De Lijn. Dat is overigens bevestigd door een lid van de meerderheid, namelijk de heer Sauwens.

En nu staat men nog niet eens in de startblokken om dit allemaal gestalte te geven. Ik heb mijn allergrootste bedenkingen bij de prioriteiten van minister Van Brempt. Zij komt hier geen enkele verantwoording afleggen, ze steekt nooit de hand in eigen boezem, ze durft nooit verantwoordelijkheid nemen en toegeven dat het te traag en te weinig is. Ze komt altijd allerlei redenen aanvoeren waarom het nog niet klaar is. De schuld ligt bij de administratie, bij de procedures, bij Europese aanbestedingsoffertes die ze moet respecteren et cetera. Als men dit wil realiseren, kan men dit op een vlotte efficiënte manier doen. Dat is niet gebeurd.

Ik wil nog even stilstaan, men ging er hier snel over, bij de aanpak van de minister. Het maakt deel uit van haar beleid, en ik noem het 'maximaal minimaliseren'. Ze voert een beleid van maximaal minimaliseren van iedere vorm van geweld, agressie en criminaliteit op het openbaar vervoer, en trouwens ook in heel de samenleving.

Het stilhouden en monddood maken van het personeel van De Lijn maakt daar natuurlijk wel degelijk deel van uit, mevrouw de minister. Ik heb hier het arbeidsreglement van De Lijn in handen, dat de maatschappij per provincie onderhandelt met de vakbond. Artikel 20 handelt over de rechten en plichten in verband met de contacten met de pers. Het is nog niet in alle provincies aanvaard. Bijvoorbeeld in Antwerpen heerst er terecht nog grote discussie omdat nogal wat vakbondsleden de doofpotpolitiek van De Lijn en van de minister beu zijn. Ik lees artikel 20 voor. "De contacten met de pers verlopen via de daartoe door De Lijn aangeduide persverantwoordelijke. Het personeelslid dat gecontacteerd wordt door de pers dient de betrokken journalist door te verbinden met de persverantwoordelijke en zal aan de betrokken journalist de coördinaten doorgeven van de persverantwoordelijke." Dat probeert men nu te slijten aan alle personeelsleden van De Lijn: hou uw mond, zwijg en zorg ervoor dat de communicatie verloopt via persverantwoordelijken. Dat zijn zo'n beetje de regisseurs van de goednieuwsshow, ze mogen alleen maar gestroomlijnd en positief communiceren! Er mogen zeker geen eigen ervaringen meer aan bod komen van chauffeurs of andere personeelsleden. Veiligheids- en vakbondsverantwoordelijken die nog durven te praten, moeten uit de pers wegblijven! Alleen de apparatsjiks van het systeem mogen nog het woord voeren en vertellen wat het politiek correcte beleid graag wil horen.

Dat er wel degelijk allerlei inspanningen worden geleverd, bewijst onder meer het project 'Lijnrecht tegen Racisme'. Daar zijn wel middelen voor ter beschikking. Dat biedt de mogelijkheid om juist het omgekeerde te doen van wat hier vandaag bepleit werd. In Antwerpen heeft De Lijn ook nog de activiteit 'De Lijn is van iedereen'. U voelt met de ellebogen aan waar dat naartoe gaat. Allochtonen jongeren kunnen er buschauffeurs ontmoeten; de allochtonen mogen dan hun visie op het probleem geven.

Ik las in de nieuwsbrief van Lijnrecht tegen Racisme van maart 2008 dat vier jongens en een meisje hun allereerste rapnummer ten beste brachten op een bijeenkomst. Het was een nummer over de lijn, met als titel Respect. U zou kunnen denken dat het gaat over respect van die allochtone jongeren voor het personeel en over het niet beschadigen van materiaal van De Lijn. Welnee, u zit er naast! Het ging over respect voor elkaar, dus ook "voor de allochtonen wanneer ze een beetje opgewonden op de bus stappen en door de buschauffeur worden terechtgevoerd"! Dat soort respect wordt bepleit in rapnummers op bijeenkomsten georganiseerd door Lijnrecht tegen Racisme, gesubsidieerd door het kabinet-Van Brempt. Lees de nieuwsbrief.

Het zou interessant zijn voor de collega's die zich bezighouden met de sociologische uiteenzettingen van minister Vanackere om ook eens de realiteit onder ogen te zien. Dit is de realiteit. Dit is de reden waarom de buschauffeurs en het personeel van De Lijn het kotsbeu zijn. Ze worden de mond gesnoerd via arbeidsreglementen. Ze worden politiek correct geïndoctrineerd om te zeggen wat het beleid – en vooral de socialisten binnen het beleid – graag wil horen: multiculturalisme, minimaliseren van de problemen met geweld op De Lijn en in de maatschappij, respect opbrengen, niet voor de chauffeurs, maar voor de jongeren van allochtone origine die wat opgewonden op de bus stappen.

De chauffeurs moeten respect tonen voor die jongeren, maar de allochtone jongeren moeten respect hebben voor niets, er wordt enkel respect opgebracht voor hun problematiek.

Ik heb niemand in dit halfroond horen vertellen wat de problemen zijn van de weduwe van Guido Demoor. Ze stonden nochtans in de krant. Iedereen kon lezen hoe zij op dit moment centen moet bijeenprokkelen om advocaten te kunnen betalen om een minimale schade te verhalen op de allochtone jongeren, die ervan af zijn gekomen met een werkstraf van 150 uur en twee jaar met uitstel.

Wel worden hier urenlang pleidooien gehouden over wat we moeten doen om de harde kern van probleemjongeren nog beter te begeleiden, en dat niet alleen in de gesloten opvang, maar ook achteraf in de gezinnen. Dat heb ik u

goed horen zeggen, mijnheer de minister en mijnheer Sannen. U stelde dat er nog meer begeleiding moet komen, achteraf in de gezinnen, en dat met nog meer begeleiders en middelen, want daar ligt volgens u het probleem. Dat klopt niet. Het probleem zit hem in het feit dat er geen aandacht is voor de slachtoffers, voor de problemen van de chauffeurs, voor de problemen van de mensen op het terrein die dagelijks met het geweld, de agressie en de criminaliteit te maken krijgen.

Ik heb goed geluisterd naar wat de heer Sauwens zei. Hij is wellicht een meer onverdachte bron dan ik. Zijn persoonlijke ervaring leert hem dat één op drie mensen uit zijn omgeving die van het openbaar vervoer gebruik maken, reeds te maken kreeg met agressie en dergelijke op het openbaar vervoer. (*Opmerkingen*)

Mijnheer de minister, mevrouw de minister, dat is de realiteit van alledag. Dat is wel iets anders dan het minimaliseren van de problemen, het niet nemen van uw politieke verantwoordelijkheid ter zake en het permanent blijven voeren van een geitenwollensokkenbeleid dat ons niet vooruit, maar achteruit helpt in deze precare en steeds moeilijker wordende situatie. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Mevrouw Annick De Ridder: Ik heb nog drie bemerkingen aan het adres van minister Van Brempt. Het debat deze namiddag ging immers over de veiligheid op het openbaar vervoer en nergens anders over.

Mevrouw de minister, ik begin met een positieve noot. Het siert u dat u kunt toegeven dat het dossier van de camerabegeleiding of -plaatsing te laat in uitvoering kwam.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder, ik wil toch eventjes een opmerking maken, want er blijken nogal wat misverstanden te bestaan. De titel van dit actualiteitsdebat luidt "jongerengeweld, naar aanleiding van de recente incidenten op het openbaar vervoer". Het onderwerp is dus wel breder dan u het omschrijft, en dat werd zo beslist door het Bureau.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, inderdaad, het debat gaat over jongerencriminaliteit naar aanleiding van aanwezigheid op het openbaar vervoer. Het is daarom dat ik me richt tot de minister van Openbaar Vervoer.

Mevrouw de minister, ik heb een eerste vraagje over de bepaling van de hotspots. U zegt dat de monitor pas tegen mei 2008 volledig operationeel zal zijn. Ik stel me daarbij de vraag of de huidige aanduiding van hotspots, plaatsen met bijkomende begeleiders en met camera's, dan door de VVM De Lijn met de natte vinger werd gedaan. Als de monitorstudie nog niet klaar

is, op welke basis is de huidige bepaling van de hotspots dan gebeurd?

U stelt, volgens mij terecht, dat u het tussenbeide komen van de agent bewondert. Ik ga er dan ook van uit dat u de vakbonden zult terugfluiten, want zij hebben, nog op de dag van de feiten, de chauffeurs opgeroepen om niet tussenbeide te komen bij conflicten waarvan ze getuige zijn. Als vakbonden alle chauffeurs daartoe oproepen, dan staat dat voor mij gelijk met oproepen tot schuldig hulpverzuim. Het is trouwens een kaakslag voor de mensen die hun medemens wel te hulp schieten.

Mevrouw de minister, mijn laatste bemerking is meer algemeen politiek van aard. U zegt zelf dat u heel veel middelen krijgt, dat u weet waar uw grenzen liggen en dat de Vlaamse Regering niet zou lachen indien u meer middelen zou vragen. Voor alle duidelijkheid, daarover ging mijn betoog niet. Ik zei dat u 1,253 miljard euro krijgt en dat u met dat geld toch wel beter moeten kunnen doen. U moet met dat bedrag kunnen zorgen voor een kwaliteitsvol en veilig openbaar vervoer en volgens mij doet u dat op dit ogenblik niet.

Ik vind het dan ook inriest dat u dat afdoet als een provocatie. Het debat over veilig openbaar vervoer heeft wel degelijk te maken met de juiste prioriteiten in de begroting. Ik noteer ook dat u weigert in te gaan op vragen rond de besteding van middelen bij De Lijn, toch een slordige 50 miljard Belgische frank.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw de voorzitter, als er in dat debat inderdaad niet over De Lijn mag worden gepraat, vraag ik me af wat minister Van Brempt daarnet stond te doen op het spreekgestoelte.

De voorzitter: Dat hebben we niet gezegd, mijnheer Verstrepen, dat is weer iets anders.

De heer Jurgen Verstrepen: Ze heeft een hele uitleg gegeven over De Lijn. Ze moest als minister van Gelijke Kansen antwoorden over de problematiek bij de jongeren, maar ze heeft het gehad over De Lijn. En dus stellen wij vragen over De Lijn.

Mevrouw de minister, ik had wat meer visie verwacht. Ik betreur dat gebrek aan visie. Wij hebben allemaal de moeite gedaan om een stevig debat te voeren, en dan krijgen we zo'n oplijsting van de camera's bij De Lijn. U kunt bovendien niet eens antwoorden hoeveel camera's er in de grootste stad van Vlaanderen op de probleemlijnen geïnstalleerd zijn. Ofwel kunt u mij nu antwoorden, ofwel moet u nog bellen naar uw kabinet en bent u dus niet op de hoogte van het aantal camera's.
(Rumoer)

Het feit dat u niet weet hoeveel camera's er op de risicolijnen in Antwerpen hangen, zegt iets over uw beleid.

Ik onderschrijf de mening van mevrouw De Ridder op dit vlak. De vakbonden mogen hier ook eens vernoemd worden. Ik had vanuit het Vlaams Belang toch een vraag verwacht over de positie van de vakbonden. De vakbonden hebben de chauffeurs de hele tijd opgeroepen om niet tussenbeide te komen. Dan is er inderdaad sprake van plichtsverzuim. Ik weet niet wat de beweegredenen van de vakbond zijn om daartoe op te roepen, maar het is in elk geval een zeer gevaarlijk signaal. U moet niet praten over tussenkomen. De politiemans burger die tussenkwam, verdiende wel een andere behandeling dan dit verhaal.

Blijkbaar wordt daar niet over gediscussieerd. U stuurt iedereen hier met een kluitje in het riet. Daarna hebben we nog een CD&V-minister gehad met de moraliserende praat in het genre van Oprah Winfrey en Dr. Phil dat snelle oplossingen niet kunnen. Snelle oplossingen kunnen blijkbaar wel als het over normen en cultuur gaat, zoals in Temse. Als het gaat over geweld op de bus en over jeugdgedelinquentie, gaat het niet snel.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Dewinter, ik was in eerste instantie verheugd dat u eindelijk eens geluisterd had en gemerkt had dat we niet beantwoorden aan de karikatuur die u altijd van ons maakt. In het vervolg van uw betoog verviel u echter snel weer in karikaturen. De reden ken ik: een echt inhoudelijk debat wenst u niet te voeren. U maakt alleen een karikatuur van de anderen om zo het inhoudelijk debat te vermijden.

De heer Johan Sauwens: Mevrouw Van Brempt, is het mogelijk om ons voor het einde van de maand de documenten te bezorgen die per provincie, per gemeente en per lijn aangeven waar welke camera's, bijkomende radioverbindingen, begeleidingspersoneel en eventuele politiediensten ingezet worden? Ik wil u vragen om dat document over te maken aan de voorzitter van het parlement.

Ik vind het belangrijk om aan de bevolking duidelijk te maken dat er eindelijk werk wordt gemaakt van het dossier en van het veiligheidsplan.

Minister Kathleen Van Brempt: Collega's, ik heb de indruk dat we naar een bedenkelijk niveau aan het zakken zijn. Het heeft weinig zin om in te gaan op de tussenkomst van de heer Dewinter. Ik heb duidelijk gezegd hoe belangrijk ik dit soort incidenten vind en dat ik mijn verantwoordelijkheid daar ten volle in neem. Tegelijk moet ik echter ook durven toegeven dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden binnen het openbaar vervoer om dit soort problemen op te lossen.

Ik verwijs nog eens naar het incident waarbij een politieagent aanwezig was die heel correct heeft opgetreden maar daar spijtig genoeg ook het slachtoffer van is geworden.

De camera's zullen wisselend worden ingezet. Ze worden niet ingezet op een vaste lijn. Dat zal gebeuren op basis van de hotspots die door de veiligheidsmonitor moeten worden bepaald. Dat is een redelijk ingewikkeld procedure die in verschillende fases verloopt.

Tijdens de eerste fase is er een tijdelijke verhoging van de aanwezigheid van het personeel van De Lijn. Tijdens de tweede fase is er een permanente verhoging van de aanwezigheid van het personeel van De Lijn. Tijdens de derde fase is de aanwezigheid van de politie vereist. De veiligheidsmonitor zal trachten de verschillende fases te identificeren en bepalen waar wat nodig is. Vandaag gebeurt dat op basis van de cijfers van De Lijn maar die zijn rudimentair.

Wat het niet ingrijpen van het personeel betreft, ging het om een emotionele reactie van de vakbond, die voor een deel te begrijpen is. Soms voelen de chauffeurs zich geïrriteerd. Het is echter duidelijk dat de chauffeurs moeten helpen in een noodsituatie. In eerste instantie worden ze aangezet om via radiocontact bijkomende hulp in te roepen.

Mijnheer Sauwens, wat de radioverbinding betreft, hebben we met de pachters afgesproken dat die in orde moet zijn. Op elke bus moet een radioverbinding aanwezig zijn. Nu missen we er nog veertig bij de pachters. Die moeten er tegen het eind van de maand zijn. Zo niet zal De Lijn sanctionerend optreden tegenover de pachters.

Mevrouw De Ridder, ik neem akte van uw standpunt over het beleid inzake De Lijn. Als dat het standpunt is van Open Vld, dan is er een probleem binnen de regering. Dit beleid is een beleid van de hele Vlaamse Regering. Het budget wordt goedgekeurd door de voltallige Vlaamse Regering.

Minister Steven Vanackere: Ik ben hier omdat het Bureau van het Vlaams Parlement dat heeft gevraagd, naar aanleiding van een incident op het openbaar vervoer. Er moet immers worden gekeken naar de bredere context van wat de Vlaamse Gemeenschap doet met jongeren die zich in een delinquentiesituatie bevinden. Ik heb respect voor het parlement en kom dan ook antwoorden.

Voor wie vindt dat wat ik te vertellen heb, een hoog geitenwollensokkengehalte heeft of sociologenpraat is, wil ik bevestigen dat ik instaat voor de tekst die ik grotendeels zelf heb geschreven. Mijnheer Dewinter, wanneer u dat verhaal slap vindt, dan zeg ik u dat dit het gezonde verstand is van een samenleving die weet hoe ze zich op lange termijn duurzaam kan beschermen tegen nodeeloos geweld. Een aantal sprekers hebben net als ikzelf gewezen op het belang van de noodzaak om voldoende verbondenheid en verbanden van verantwoordelijkheid en solidariteit tussen mensen te realiseren.

Als u vindt dat dit slap is, dan kan ik enkel afleiden dat de partij die u vertegenwoordigt dat inderdaad niet belangrijk vindt. Ik blijf ervan overtuigd dat u daarmee altijd achter de feiten zult aanlopen en niet op een constructieve manier aan politiek zult kunnen doen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de minister, u vroeg een verduidelijking van mijn standpunt. Voor alle duidelijkheid, dit is wel degelijk het standpunt van mijn fractie. Ik zeg daar niets verkeerd mee. Ik vraag naar een evaluatie van uw beleid. Ik vraag dat nu al vier jaar. Ik ben in blijde verwachting van de tabellen die u ons zult bezorgen naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen gisteren.

U hebt toen gezegd dat u de tabellen zou bezorgen van de evaluatie van uw beleid van 2007. Ik vind het eigenlijk jammer dat u die evaluatie niet spontaan geeft.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw de minister, ik wil nog een verduidelijking. Daarnet zei u dat u me de cijfers betreffende die camera's kon geven. Nu zegt u dat die fluctuerend zijn en dat de voertuigen niet altijd op dezelfde lijn rijden.

Minister Kathleen Van Brempt: 40 percent van de camera's zijn voor Antwerpen.

De heer Jurgen Verstrepen: Vandaag?

Minister Kathleen Van Brempt: Van de camera's die tegen de zomer geïnstalleerd zullen worden.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb het over nu.

Minister Kathleen Van Brempt: Er waren al 100 camera's geïnstalleerd. Voor Vlaams-Brabant zijn er 30 camera's vervroegd geïnstalleerd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Het debat is gesloten.

Actualiteitsmotie

De voorzitter: Door de heren Dewinter en Penris werd tot besluit van dit actualiteitsdebat een actualiteitsmotie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het Parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de nieuwe voordracht van kandidaat-burgemeesters voor de faciliteitengemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem

ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de voordracht van de drie burgemeesters uit de faciliteitengemeenten

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, gisteren heb ik met u in de commissie afgesproken om volgende week een debat te voeren over de stand van zaken inzake de al dan niet benoeming van de burgemeesters van Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem. Ik had die vraag om uitleg vorige week ingediend. Ik had er geen enkel probleem mee dat die vraag volgende week behandeld zou worden. De actualiteit noopt ons om het debat vandaag al te voeren.

Mijnheer de minister, u hebt er een jaar voor nodig gehad om te beslissen drie burgemeesters niet te benoemen. We zullen de redenen daarvoor hier niet herhalen. U hebt toen ook gezegd dat als er nog ooit een kandidatuur van dezelfde personen wordt ingediend, u die zeker niet zult benoemen. Dat is ook nogal wieses.

Op 29 januari 2008 heb ik in de commissie gevraagd hoe het nu zit en of er al een nieuwe voordracht was geweest. U hebt daar ontkennend op geantwoord. U hebt er toen ook aan toegevoegd dat die zaak niet eeuwig mocht blijven aanslepen. Het is nogal logisch dat het niet benoemen van kandidaat-burgemeesters niet tot gevolg mag hebben dat de waarnemend burgemeesters, die ook kandidaat-burgemeester zijn, vijf of zes jaar hun functie blijven uitoefenen. U zei dat u een herinneringsbrief zou sturen naar de gemeentebesturen met de vraag een nieuwe kandidatuur in te dienen.

Blijkbaar is dat nu gebeurd. Ze is in elk geval aangekondigd. Het gaat over die drie zelfde heerschappen. Ik neem aan dat u straks zult antwoorden dat u ze niet zult benoemen. Dat zou er nog maar aan ontbreken.

Minister-president Peeters heeft gisteren in Terzake gezegd dat er geen nieuwe elementen zijn. Hoe zou het ook kunnen! U hebt een beslissing genomen over wat ze in het verleden hebben gedaan. Ze hebben de taalwetgeving manifest aan hun laars gelapt, de gemeenteraden in het Frans laten doorgaan enzovoort. Er kunnen dus geen nieuwe elementen zijn in dat dossier.

Het dossier komt terug op uw tafel. Wat zult u nu doen? U komt hier toch niet alleen zeggen dat u ze niet zult

benoemen? Want dit kan toch niet meer. Ik lees in Le Soir de motivatie die wordt gegeven om dezelfde kandidatuur in te dienen. Zo wordt gesteld dat alleen de federale overheid bevoegd is om de taalwetgeving te interpreteren. Dat is het zoveelste voorbeeld van het feit dat de Franstaligen de uitspraken van de Raad van State zelfs niet respecteren.

Ze voegen eraan toe dat de rondzendbrief-Peeters niet is gevalideerd door de Raad van State. De raad heeft enkel het beroep tegen de interpretatie van die omzendbrief verworpen. Dat betekent niet dat de omzendbrief-Peeters van kracht is, zo wordt gesteld.

Mijnheer de minister, voor de zoveelste keer blijven de Franstaligen het spel politiek spelen als ze het op juridisch vlak niet kunnen halen.

Mijnheer de minister, ik vind dat u nu ook politiek moet ageren. U moet de enige beschikbare mogelijkheid, een mogelijkheid die we in al onze vorige actuele vragen en vragen om uitleg al naar voren hebben geschoven, aanwenden. U moet de betrokkenen in die gemeenten zeggen dat het afgelopen is en dat u niet langer met uw voeten zult laten rammelen. U moet de kandidaat-burgemeesters melden dat u hen niet enkel niet zult benoemen, maar dat u hen ook zult afzetten. U moet artikel 71 van het Gemeentedecreet toepassen en de tuchtprocedure inzetten met het oog op de afzetting van diegenen die nu al maandenlang met uw en met onze voeten spelen. Indien u dit niet doet, dreigen we in een carrousel terecht te komen. We hebben dit vorig jaar trouwens voorspeld. U moet nu opnieuw besluiten ze niet te benoemen. Dit betekent dat ze opnieuw 60 dagen hebben om naar de Raad van State te stappen. Op die manier kunnen ze nog een eindje voort. Het is tijd om te zeggen dat het afgelopen is en dat u de tuchtprocedure wil opstarten, een burgemeester buiten de gemeenteraad wil benoemen of de gemeenten onder de curatele van de Vlaamse Regering wil plaatsen en een regeringscommissaris wil sturen om de zaken in handen te nemen. Met minder zullen wij in elk geval geen genoeg nemen.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mevrouw de voorzitter, op het ogenblik dat Le Soir het bericht heeft verspreid dat de drie niet-benoemde burgemeesters opnieuw door hun gemeenteraden zouden worden voorgedragen, heb ik een vraag om uitleg ingediend. Ik wil me dan ook kort bij deze actuele vraag van de heer Van Hauthem aansluiten.

Mijnheer de minister, we hebben ondertussen uw reactie en de reactie van de minister-president in de Vlaamse en de Franstalige kranten gelezen. Aangezien er geen nieuwe elementen zijn, ziet u terecht geen reden

om deze drie mensen nu wel te benoemen. Op zich is dit niets nieuws. U hebt steeds verklaard dat u ze niet wilde benoemen en dat u ze maanden later ook niet zou willen benoemen. Hoewel de drie kandidaat-burgemeesters weten dat het hier niet om iets nieuws gaat, is hun kandidatuur opnieuw voorgedragen. Dit wijst erop dat ze met uw voeten proberen te spelen. De Standaard heeft het over tartend gedrag. Ik citeer: “Burgemeesters van de rand tarten Marino Keulen.”

Ik wil u even herinneren aan wat u tijdens de vergadering van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden van 20 november 2007 hebt gezegd: “Als men systematisch en herhaaldelijk poogt met mijn voeten te spelen, dan zal ik op een zeker ogenblik niet nalaten wel mijn verantwoordelijkheid te nemen. Ik heb al bewezen dat ik bereid ben mijn verantwoordelijkheid te nemen. Ik heb er absoluut geen schrik van eventueel met een tuchtonderzoek te beginnen.”

Ik herinner u ook graag aan de mogelijkheid die artikel 71 van het Gemeentedecreet u biedt om burgemeesters, schepenen of voorzitters van gemeenteraden te schorsen of af te zetten indien er sprake is van kennelijk wangedrag of van grove nalatigheid.

Aangezien ze niet min zijn, wil ik u tevens kort aan de feiten herinneren. Het bijhouden van taalregisters is een inbreuk op de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De kandidaat-burgemeesters hebben de taalwetgeving herhaaldelijk en zeer bewust overtreden. Ze hebben omzendbrieven niet toegepast. Ze hebben zich verbaal provocatief opgesteld. Ik denk hierbij onder meer aan de oorlogstaal van de heer van Hoobrouck, kandidaat-burgemeester van Wezembeek-Oppem. Verder zijn er nog de kleine, dagelijkse pesterijen waar de burgers en de Vlaamse verenigingen in die gemeenten het slachtoffer van worden.

Volgens mijn rechtvaardigheidsgevoel mogen herhaalde bewuste overtredingen niet worden getolereerd. Een wet, zelfs al gaat het om een taalwet, is democratisch tot stand gekomen. Daar zijn onderhandelingen aan voorafgegaan. Die wetten zijn bedoeld om evenwichten te bereiken en moeten worden toegepast. Indien mensen die wetten niet willen toepassen, moeten de mogelijke sancties worden uitgevoerd of moeten die wetten worden afgeschaft. Het is een van de twee. De wet is er. Ik denk niet dat wij vragende partij zijn om ze af te schaffen. Zolang de wet niet is afgeschaft, moet ze worden toegepast en moeten overtreders worden aangesproken.

Mijnheer de minister, bent u van plan om dit tuchtonderzoek te starten tegen deze drie heren die nu zetelen als schepenen? Wat brengt de onmiddellijke toekomst en de toekomst op middellange termijn? U zult ze niet benoemen, maar wat dan? Er moet dan een nieuwe voordracht komen, maar dat kunnen niet meer dezelfde

mensen zijn. Wat als dit allemaal op zich laat wachten? Wat zult u dan ondernemen? Het kan niet zo zijn dat alles op zijn beloop wordt gelaten. U hebt zelf al verwezen naar de mogelijkheid om een burgemeester van buiten de raad te benoemen. Wilt u dat doen? De inwoners van deze gemeenten hebben per slot van rekening ook recht op duidelijkheid anderhalf jaar na de gemeenteraadverkiezingen. Wat is de stand van zaken in het onderzoek naar schepenen Libert van Sint-Genesius-Rode?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, gisteren hebben we in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden al over dit onderwerp met elkaar van gedachten gewisseld. We hadden ook al een minidebat gehad naar aanleiding van de budgetcontrole. Laat het duidelijk zijn dat ik op mijn standpunt blijf. Er zijn ook geen nieuwe elementen in het dossier. Ik ga de drie afgewezen burgemeesters niet benoemen. Ze hebben dat aangekondigd, maar ik heb nog altijd geen voordrachten ontvangen. Zoals u weet, komen die voordrachten binnen bij de gouverneur van Vlaams-Brabant, en dan pas bij mij. Maar ook daar is nog altijd niets binnen. De feiten waarom ik de drie burgemeesters niet benoemd heb, zijn de overtreding van de taalwetgeving, allerhande incidenten en provocaties, en minstens zo belangrijk is het systematisch en permanent afwijzen van het Vlaamse toezicht. Dat wordt genegeerd en alle hoop wordt op de federale overheid gesteld. Die drie gemeenten zijn een onderdeel van Vlaanderen en dat blijft ook zo.

Wat me sterkt in mijn houding is dat de drie afgewezen burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem nooit beroep hebben aangetekend tegen mijn beslissing bij de Raad van State. Ze hebben gewoon de termijnen laten verstrijken. Dat sterkt me in mijn geloof en overtuiging dat ik op 14 november 2007 een beslissing heb genomen die juridisch is gestoeld op sterke argumenten en alleszins niet op los zand, want anders was de procedure bij de Raad van State door de drie zeker aangevat.

Mevrouw de voorzitter, dames en heren, het is ook heel belangrijk dat we twee mythes uit de wereld helpen. Een ervan is een hardnekkige die steeds terugkeert: de regeringscommissaris. Ik weet niet wie dat ooit heeft bedacht. Ik probeer het altijd goed uit te leggen aan mensen die me daarover ondervragen. We kennen niet het systeem dat een regeringscommissaris permanent en integraal het bestuur van een gemeente overneemt. We hebben dat ooit een keer meegemaakt in de meest onzalige periode in onze geschiedenis: van juli 1944 tot september 1944. Als gevolg van de Duitse bezetting is er een regeringscommissaris gekomen. We kennen het niet in ons land binnen de rechtsstaat, binnen de democratie

dat een regeringscommissaris integraal het bestuur van een gemeente overneemt. Het kan wel dat een regeringscommissaris een onwettelijke beslissing van een bestuur corrigeert. De regeringscommissaris kan ook als een bestuur een beslissing weigert te nemen, in de plaats van dat bestuur die beslissing uitvoeren. Het klassieke voorbeeld is dat als het bestuur om welke reden dan ook weigert om iemand in te schrijven in het bevolkingsregister, de regeringscommissaris ervoor zorgt dat de persoon in kwestie wordt ingeschreven in de gemeente waar hij zich wil vestigen of ondertussen al woont.

Een tweede correctie die ik moet doorvoeren en die ik vandaag ook in de media heb gelezen, is dat er een plafond zou staan op het aantal voordrachten dat men kan doen voor het ambt van burgemeester. Mijnheer van Hauthem, er staat nergens in de wet een cijfer. Er staat nergens dat dit maximaal twee keer mag gebeuren. Er is uiteraard wel politiek een limiet, maar er staat nergens in de wet dat dit maximaal twee keer mag. Ik lees dat vandaag als wetenschap in de kranten.

Laten we dus de mythe dat het kan dat de regeringscommissaris gedurende een bepaalde periode het bestuur van een stad of gemeente integraal waarneemt, definitief uit de wereld helpen: onze wetgeving staat dat niet toe. Hetzelfde geldt voor het cijfer over het aantal voordrachten dat men kan doen voor een lokaal uitvoerend mandaat: de wet heeft op dat vlak niets bepaald.

Wat zal ik verder doen? Ik zal een tactisch verantwoorde houding aannemen. De oud-vice-minister-president, die vandaag gouverneur van Limburg is, schudde in dat verband een goede formule uit de mouw: "Niet jagen met de fanfare op kop". Zij hebben nieuwe stappen aangekondigd. Tot vandaag heb ik nog geen enkel document of voordracht ontvangen. Ik moet dus vandaag geen reactie bekendmaken. Ik heb daarover wel iets gelezen in de pers, maar zal wel zien wat er gebeurt.

Ik hoop wel dat in die drie gemeenten het gezond verstand zegeviert en men een kandidaat-burgemeester voordraagt die kan rekenen op een meerderheid in zijn of haar gemeenteraad maar niet een van de drie afgewezen kandidaten is. Laat dat duidelijk zijn. Het denkspoor om een burgemeester buiten de gemeenteraad te zoeken, is slechts een uiterste piste. Ik zou het zelf een fiasco voor de democratie vinden dat men in een gemeenteraad waarin twintig of dertig mensen zetelen die democratisch zijn verkozen door de inwoners van de gemeente, niemand zou vinden die in staat zou zijn om het ambt van burgemeester uit te oefenen.

Ik lees in de Franstalige pers zaken over wat ik met Libération heb gedaan. Ik heb niets tegen Franstaligen. Wie mij kent, weet dat ik gemakkelijk met andere mensen door één deur kan. Ik heb echter wel mijn principes. Ik handhaaf de rechtsstaat. Ik heb kandidaten benoemd

die zijn voorgedragen door een duidelijke Franstalige meerderheid in Drogenbos, Wemmel en Sint-Genesius-Rode. Ik heb ook mensen een kans gegeven om hun oorspronkelijke fout te herstellen. Mevrouw Myriam Delacroix-Rolin was in 2006 in de fout gegaan met de oproepingsbrieven voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen in Sint-Genesius-Rode. Voor de wetgevende verkiezingen van 2007 heeft ze het wél correct aangepakt. Ze heeft haar herkansing dus gekregen en benut.

Mijnheer Van Hauthem, wat de oproepingsbrieven voor de federale verkiezingen betreft, is niet alleen de federale wetgeving maar zijn ook de omzendbrieven-Peeters en -Martens van toepassing. Het is vreemd dat de burgemeesters altijd verwijzen naar de federale bestuurstaalwetgeving. Wij hebben het ook over de federale wetgeving. Niet dit parlement, de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur of de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden maar de Raad van State heeft gezegd dat die omzendbrieven wettelijk in orde zijn. Wie zijn wij dan om de uitspraken van het hoogste rechtscollege van dit land naast ons neer te leggen?

Kom hier niet vertellen dat ik inschikkelijk ben. De commentaren in de Franstalige pers en de opinie van de drie afgewezen burgemeesters tonen aan dat men allesbehalve vindt dat ik slap reageer. Ik ben correct en handhaaf de rechtsstaat en de wetgeving. U weet dat de Raad van Europa zich erg voor dit dossier interesseert. Tegenover de internationale instellingen maak ik duidelijk dat ik de rechtsstaat aan mijn kant heb. Ik verander niet van koers. De drie hebben stappen aangekondigd. Zodra ze dat ook hebben gedaan, ben ik terug aan zet en maak ik mijn opinie kenbaar.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, u slaagt er steeds opnieuw in om op vragen over dit dossier te antwoorden voor de galerij, maar nooit te antwoorden op de vragen van de parlementsliden zelf. *(Opmerking van minister Keulen)*

U hebt niet geantwoord op de vraag of u bijvoorbeeld overweegt om de tuchtprocedure op te starten. U hebt daar niet naar verwezen. U zegt niets. In feite hebt u vandaag niets gezegd. U hebt gezegd dat u de drie terecht hebt afgezet, en ze even terecht de volgende keer niet zult benoemen.

En als we dan vragen hoelang ze nog met uw voeten gaan spelen en de carrousel nog blijft voortduren, antwoordt u niks. Ik zit op mijn lijn, zegt u. Ik vraag dan welke lijn? U staat daar de rechtsstaat te spelen, en terecht. Ik lees dat niet alleen de heer Maingain, maar ook de heer Reynders zegt dat de Raad van State en de omzendbrief-Peeters allemaal van geen tel zijn. U moet me eens één burgemeester in heel Vlaanderen opnoemen die zich zou kunnen permitteren wat deze drie

heerschappen met de steun van de MR en met de steun van het FDF zich nu al meer dan een jaar permitteren. U hebt een jaar nodig gehad om vast te stellen dat de taalwetgeving geschonden was. U hebt een jaar nodig gehad om vast te stellen dat de oproepingsbrieven niet correct volgens de omzendbrief-Peeters waren verzonden ondanks het arrest van de Raad van State. Een jaar hebt u nodig gehad om te zeggen: “Ik ga ze niet benoemen.”

Dan komen we in januari bij u terug. Ze zijn niet benoemd. Wat gaat u nu doen? Het resultaat van het niet benoemen, is dat ze nog burgemeester zijn. Als u niets doet, blijven ze nog vijf jaar burgemeester. Nu gaan ze opnieuw hun kandidatuur indienen. U zegt dan dat u ze niet gaat benoemen. Dan draait de carrousel nog maar eens een toer voort. Wat zegt de minister dan voor de galerij? Ik zit op mijn lijn, ik ben correct, ik speel de rechtsstaat. Ja, maar daarmee is het probleem nog niet opgelost.

We hebben naar oplossingen gevraagd voor dat probleem. Een van de oplossingen is inderdaad de tuchtprocedure inzetten. U hebt gelijk als u zegt dat er in het decreet geen limiet staat vermeld op het aantal keren dat men dezelfde kandidatuur mag indienen. Dat is juist. Dat bevestigt mijn stelling. Men kan dus nog 35 keren dezelfde kandidatuur indienen. Dat bevestigt u hier, en u hebt gelijk. Mijn vraag is wat u nu gaat doen. Vandaag zegt u dat u niks doet. Mijn vraag is waar u uw instructies vandaan haalt. De MR stelt dat zolang ze niet benoemd zijn, ze niet over de tweede fase van de staatshervorming willen spreken. Dan is het afgelopen. Van wie krijgt u uw instructies? Van de Wetstraat 16? Of van de Melsensstraat? Daarmee is het probleem nog niet opgelost.

We mogen toch wel van u in april 2008 vragen, mijnheer de minister, om die heerschappen alsjeblieft eens af te zetten. U antwoordt niet, ontwijkt de vraag en fietst eromheen. U zegt de voordracht te zullen binnenkrijgen en ze niet te zullen benoemen. Daarmee is het probleem niet opgelost. Met al uw bravoure die u nu al maanden aan een stuk tentoonspreidt, stel ik vast dat u geen oplossing biedt. U ontwijkt de problemen. U ontgoochelt ons, mijnheer de minister. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de minister, ik heb nooit gezegd dat u soepel was. De heer Van Hauthem speelt natuurlijk zijn rol. Ik zet me wat af tegen de teneur van de heer Van Hauthem. In de Franstalige kranten is de teneur helemaal anders. Het feit dat de MR en de FDF dit weer aangrijpen om de komende communautaire besprekingen te hypothekeren, bewijst dat de niet-benoeming zeer diep in hun vlees snijdt. Dat moet niet worden onderschat. Ik heb geen vragen bij uw rechtlijnigheid. Integendeel, maar de vraag blijft wel welke eventuele tuchtsanctie kan worden opgestart.

Ik meen dat het dossier dik genoeg is om er werk van te maken. Ik herhaal wat ik vroeger al heb gezegd. Zijn er

bijkomende elementen voorhanden om dat tuchtdossier op te starten? U zegt dat het niet kan blijven duren, maar dat er geen limiet is op het aantal keren dat men een voordracht kan indienen. Er is echter wel een politieke limiet.

Mijn vraag is wanneer die politieke limiet voor u bereikt is. Dat zou ik wel eens duidelijk willen weten. Ook de inwoners van die betrokken gemeenten hebben stilaan recht op duidelijkheid.

Reken alstublieft niet op het gezond verstand. Wanneer er één gram gezond verstand zou zijn geweest, dan had men nu deze zelfde drie mensen niet voorgedragen. Men speelt hier bewust een politiek spelletje. Men laat bewust de carrousel draaien, maar dat kan niet eeuwig blijven duren. Vroeg of laat is de politieke limiet toch bereikt – en, wat mij betreft, eerder vroeg dan laat.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zou me willen aansluiten bij wat de heer Demesmaeker zegt. Om u gerust te stellen: Verhofstadt zit niet meer in de Wetstraat 16. Leterme zit daar nu.

Er zijn bij mijn weten geen instructies gegeven vanuit de Wetstraat 16 aan onze fractie of aan de minister-president om een andere houding aan te nemen. Onze fractie steunt de minister volledig in de houding die hij tot nu toe heeft aangenomen. Ik denk dat hij heel consequent is geweest. Hij was het op een gegeven moment spuugzat. Hij heeft geen procedurefouten gemaakt. Het zou dus gevaarlijk zijn als hij nu zou zeggen dat hij geen dossier heeft ontvangen of dat hij een regeringscommissaris zal sturen of dat hij een burgemeester buiten de raad zal benoemen.

De Franstaligen wachten op juridische fouten. Ze proberen ons te provoceren. Bovendien proberen ze de martelaar uit te hangen. Ze hebben de wet overtreden en de burgemeesters worden niet benoemd. De minister heeft dat in alle duidelijkheid gezegd. We zullen de volgende weken zien wat dat betekent. Als er een voordrachtsdossier komt, zal hij dat met hetzelfde geduld bekijken als indertijd – en ik ben schaars met lof toe-zwaaien.

In La Libre Belgique lees ik dat de Franstaligen zeggen: “ça vaut une crise”. Wel, het kartel CD&V-N-VA koppelt de niet-benoeming van burgemeesters niet aan de tweede fase van de staatshervorming. Ze moeten zich er geen illusie over maken dat de losprijs voor de tweede fase de benoeming van de burgemeesters zal zijn. Dan is het voor ons: “ça vaut une crise”. Laat ons zeer duidelijk zijn dat die twee niets met elkaar te maken hebben. De minister moet oordelen op basis van een dossier binnen de vastgestelde termijnen. Als men

een tuchtrechterlijke sanctie neemt, mag de termijn ten hoogste zes maanden bedragen.

Laat ons van hen geen martelaren maken. Laat ons niet beginnen met een burgemeester buiten de raad te benoemen. Dat is ooit gebeurd in Voeren door minister Nothomb. Twee dagen later moest de burgemeester ontslag nemen want hij moet natuurlijk ook een meerderheid hebben in de gemeenteraad enzovoort. De heer Droeven is nadien benoemd.

Ik zou dus voorzichtig zijn om zoiets te doen. De heer Van Hauthem vraagt zelfs dat minister Keulen zou aankondigen dat hij iemand buiten de raad zal benoemen. In de oppositie moet je ook eens kunnen zeggen dat iemand iets goed doet. Wel, minister Keulen doet het goed. Hij heeft het tot nu toe onberispelijk gedaan. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb dit dossier gisteren opnieuw aangekaart in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, naar aanleiding van de nieuwe gegevens die opdoken in de media.

Op 24 oktober 2007 hebben we in de plenaire vergadering aan u enkele vragen gesteld over hetzelfde onderwerp. We vroegen toen hoe de procedure verder zou verlopen. Gisteren hebt u in de commissie al gezegd tot u niet zult overgaan tot de benoeming van deze drie burgemeesters. Zes maanden geleden zei u in deze vergadering dat u het beu was en dat u het spuugzat was.

Ik heb u toen de mogelijkheid aangereikt om een regeringscommissaris te sturen, om eindelijk orde op zaken te stellen in die gemeenten en de correcte toepassing van de wetgeving te kunnen bewerkstelligen.

Mijnheer de minister, de voorbije dagen en uren had ik de indruk dat u die piste nog volgde, maar blijkbaar moet ik vandaag vaststellen, en dat betreurt ik, dat de piste van de regeringscommissaris niet echt van toepassing is. Ik kan alleen maar betreuren dat u die piste niet volgt, want het was een degelijke en correcte mogelijke piste om eindelijk orde op zaken te stellen in deze gemeenten.

Minister Marino Keulen: Mevrouw De Wachter, ik heb gisteren ook nog aan een aantal mensen uit de media uitgelegd dat de piste van de regeringscommissaris – buiten de onzalige periode van de bezetting – niet bestaat. In ons wettelijk bestel kan een regeringscommissaris niet het integrale bestuur van een gemeente of stad overnemen. We hebben dat nooit gekend.

Ik vind dat belangrijk, ook voor u als sociaaldemocraat: men kan de democratie niet uitschakelen. Hoogstens kan

een regeringscommissaris een onwettelijke beslissing corrigeren of een beslissing die men niet neemt en behoort te nemen, treffen in de plaats van de verantwoordelijken van de gemeente. Dat is de basis van ons wettelijk bestel. Ik heb dat niet uitgevonden en dat is ook geen interpretatie. Ik zie de piste van de regeringscommissaris geregeld opborrelen. Zelf heb ik die nooit aangesneden en het is hier ook niet van toepassing.

Mijnheer Van Hauthem, u zegt doodgemoedereerd dat ik naar hier ben gekomen en niets heb gezegd. U moet eens praten met de Franstalige pers en de mensen die actief zijn aan de overzijde van de taalgrens. Als ik zeg dat er geen nieuwe elementen zijn in het dossier van de burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem en ik de drie afgewezen kandidaten niet ga benoemen, vinden zij dat allesbehalve nietszeggend. Zij vragen of ik dat meen, en ik blijf inderdaad op mijn lijn. Ik zie geen nieuwe elementen en blijf bij mijn standpunt.

De betrokkenen zijn zelfs nooit in beroep gegaan en hebben geen poging gedaan om mijn beslissing van niet-benoeming aan te vechten bij de Raad van State. Dat geeft aan dat we juridisch solide argumenten hadden, want anders was dat zeker gebeurd.

In de toekomst gaan we niet in provocaties stappen. Zij hebben iets aangekondigd, maar daar moeten we niet meteen op reageren. Het dossier komt terug naar ons en dan zullen we wel onze houding bepalen. Maar ik ga me niet laten provoceren. De wetgeving en de rechtsstaat zijn altijd mijn leidraad.

U vraagt wat die heren zich allemaal mogen permitteren ten opzichte van anderen. Mijnheer Van Hauthem, ze dachten dat ze zich veel mochten permitteren. Dat is nog altijd iets waar ze niet van gekomen zijn. Een van de belangrijkste motivaties om de drie niet te benoemen, is dat ik het voor mezelf niet kon maken dat een wetgeving moet worden gehandhaafd en toegepast door alle burgemeesters in Vlaanderen, maar dat er een soepele variant zou zijn voor de drie in Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem, omdat het anders de heren niet zint.

Het is net omdat zij dachten dat ze zich meer konden permitteren dan hun 305 andere collega's in Vlaanderen, die dag in dag uit in de weer zijn om op het lokale terrein de rechtsstaat te handhaven, dat die drie niet zijn benoemd. Ik denk dat ik allesbehalve nietszeggend ben geweest, maar integendeel heel duidelijk ben. Dat is ook opnieuw aangekomen bij degenen waar de boodschap moet terechtkomen.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, u neemt nu de Franstalige pers als referentie. Als de Franstalige pers op u schiet, bent u naar eigen zeggen goed bezig. Daar komt het ongeveer op neer.

Twee: het juridische karakter. Natuurlijk is uw beslissing van november juridisch zeer goed onderbouwd. Ik stel echter vast dat men ze aan de andere kant van de taalgrens niet aanvaardt. U staat daar rechtsstaat te wezen. Zeven jaar heeft men juridisch geprocedeerd over de rondzendbrief-Peeters, van 1997 tot 2004. De Raad van State heeft gezegd aan de Vlaamse Regering, toen minister Peeters en nu minister Keulen: u hebt gelijk, dat is de juiste interpretatie van de taalwetgeving. Als brave mensen zeggen we dan: we hebben toch juridisch gelijk gehaald. Ik stel dag na dag vast dat de Franstaligen dat zelfs niet aanvaardden.

Minister Marino Keulen: Dat is hun probleem!

De heer Joris Van Hauthem: Dat is uw probleem en ons probleem, dat is niet hun probleem! Elk keer weer zeggen ze: het arrest van de Raad van State aanvaardden we niet! We halen juridisch gelijk, en we zijn hier allemaal tevreden, maar op het politieke terrein aanvaardt men dat niet. Wel, dan moet u politieke maatregelen nemen, mijnheer de minister, en niet zeggen dat het hun probleem is. Het gaat bij die benoeming over net dezelfde zaak. U hebt ze niet benoemd, u zult ze ook niet benoemen, en voorlopig is voor u de kous af. Het gevolg daarvan is dat ze burgemeester blijven. Ze zijn waarnemend burgemeester.

Minister Marino Keulen: Ze zijn het niet! Ze hebben daardoor een schepen minder in hun college.

De heer Joris Van Hauthem: Dat kan hen geen moerschelen. Mijnheer de minister, u hebt een beslissing genomen die juist is. We hebben dat in november tegen u gezegd. Het gevolg daarvan is echter, en dat hebt u niet zo bedoeld, dat ze daar nog altijd als waarnemend burgemeester zitten en dus burgemeester zijn. Nu dienen ze opnieuw hun kandidatuur in om nog eens een toertje op de molen te draaien. Als wij dan vandaag zeggen dat het afgelopen moet zijn, dan zegt u: neen, het is niet afgelopen. Desnoods doen ze dat 35 keer.

Minister Marino Keulen: Als u me citeert, moet u correct zijn. U citeert me niet correct.

De heer Joris Van Hauthem: We vragen u al maandenlang – we zijn niet de enigen, ook mevrouw De Wachter vraagt dat – wanneer u het instrument van de tuchtsanctie boven zult halen, want dat kunt u wel doen. U durft dat niet. U zegt hier: we zullen wel zien. U schuift de zaak voor u uit, mijnheer de minister. Ze blijven nog altijd burgemeester.

Minister Marino Keulen: Ze zijn geen burgemeester en hebben ook een schepen minder.

De heer Joris Van Hauthem: U weigert de instrumenten te gebruiken die u hebt om er iets aan te doen, namelijk de tuchtmaatregelen. Dat is de les die we vandaag

hebben geleerd. Aan de andere kant van de taalgrens zal men nu in zijn vuistje lachen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Mark Demesmaeker: De minister heeft zijn politieke conclusies getrokken door de burgemeesters niet te benoemen. Hem valt in dezen niets te verwijten, hij is onze medestander in dit dossier, niet onze tegenstander. U vergist zich van tegenstander, mijnheer Van Hauthem.

Mijnheer de minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag over de tuchtsancties. Mijn rechtvaardigheidsgevoel zegt me dat we niet kunnen tolereren dat mensen willens en wetens en herhaaldelijk op een provocatieve manier de wetten naast zich neerleggen terwijl ze eigenlijk het voorbeeld zouden moeten geven aan alle burgers van het land. Er zijn redenen genoeg om een dergelijke procedure op te starten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Flor Koninckx tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het fietspadenbeleid

ACTUELE VRAAG van de heer Eloi Glorieux tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de veiligheid van fietsers in het verkeer

De voorzitter: De heer Koninckx heeft het woord.

De heer Flor Koninckx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, geachte collega's, het fietspadenbeleid is de laatste dagen dankzij Het Nieuwsblad in het nieuws. In de krant van maandag staat 'De schande van Vlaanderen', en in de krant van vandaag 'Een fenomenaal succes'. Ik vind dat eigenlijk ook. De aandacht wordt gevestigd op een probleem.

Op de voorpagina lees ik naast de foto van onze minister het volgende: "Vlaanderen smeekt om meer, betere en veiligere fietspaden. Bijna 100.000 lezers hebben gereageerd." Dit thema leeft dus. Ik vind dat we daar de nodige aandacht aan moeten besteden. De Vlaamse Regering heeft op het Fietscongres 2006 beloofd jaarlijks 60 miljoen euro te investeren in de aanleg van fietspaden. De vorige minister van Openbare Werken heeft dat daar toen beloofd.

Dat bedrag van 60 miljoen euro werd verdeeld over een aantal departementen. Zo ging er 30 miljoen euro

naar de modules 12 en 13, verdeeld over de departementen Openbare Werken en Mobiliteit. Van die 30 miljoen euro werd vorig jaar ongeveer 29 miljoen vastgelegd en gebruikt. Voor 2008 is die 30 miljoen euro ook al ingevuld. Tot daar is er geen probleem. Daarnaast werd in 10 miljoen euro voorzien voor het Fietsfonds. De overblijvende 20 miljoen euro zou gaan naar de administratie Wegen en Verkeer, voor eigen investeringen van die administratie.

Met die twintig miljoen euro heb ik eigenlijk een beetje een probleem. Daarover gaat ook mijn eerste vraag. Volgens de informatie die me heeft bereikt, zou dat bedrag van 20 miljoen euro door de administratie Wegen en Verkeer worden geïnvesteerd in het aanpakken van zwarte punten. Een klein deel daarvan heeft inderdaad betrekking op fietspaden: als een kruispunt wordt heraangelegd of een zwart punt wordt weggewerkt, en daar wordt een rotonde van gemaakt, dan is daar natuurlijk ook een mooi en degelijk nieuw fietspad bij, althans hopelijk. Er gaat dus echter maar een fractie van die 20 miljoen euro naar de aanleg van fietspaden. Eigenlijk wordt daar dus geen 60 miljoen euro per jaar aan besteed. Klopt het dat van die 20 miljoen euro eigenlijk slechts een fractie wordt besteed aan de aanleg van nieuwe fietspaden?

Een aantal jaren geleden hebben we beslist een bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk uit te bouwen. In welke budgetten hebt u daarvoor voorzien? Wat is ter zake de jongste jaren gebeurd? Wat is daarvan verwezenlijkt en wat zal in de toekomst worden verwezenlijkt?

Naar aanleiding hiervan en van de massale vraag naar fietspaden in Vlaanderen, kunt u ons voor eens en voor altijd duidelijk zeggen welk bedrag er jaarlijks wordt besteed aan de aanleg van nieuwe fietspaden?

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, in Vlaanderen gebeuren er elke dag twintig ongevallen waarbij fietsers betrokken zijn. Het erge is dat deze trend niet in gunstige zin evolueert: het aantal ongevallen met fietsers neemt eigenlijk nog toe. Dan hebben we het nog maar enkel over een beperkt aantal aangevallen die worden aangegeven. De statistieken ter zake zijn vrij onvolledig.

Daar zijn heel wat redenen voor. We hebben niet op al die redenen vat, maar een belangrijke reden die wordt aangegeven is de snelheid van wagens. Een fietser die wordt aangereden door een wagen die 30 kilometer per uur rijdt, heeft 95 percent kans om dat ongeval te overleven. Als de wagen 50 kilometer per uur rijdt, is de kans dat de bij het ongeval betrokken fietser dit overleeft, nog maar 55 percent. Rijdt de wagen 70 kilometer per uur, dan is de kans dat de fietser het er levend vanaf brengt heel klein geworden.

Dat zijn vaststaande feiten. Een ander zeer recent aan het licht gekomen heikel probleem is de onveiligheid van fietsers bij rotondes. De voorbije jaren zijn heel wat rotondes aangelegd. Nu blijkt dat het aantal ongevallen daar waarbij wagens betrokken zijn daadwerkelijk daalt, maar dat het aantal ongevallen waarbij wagens en fietsers betrokken zijn, blijft stijgen.

De Fietsersbond schuift hiervoor oplossingen naar voren. Hij stelt dat aan rotondes geen aanliggende fietspaden, zonder fysieke afscheiding van de autorijweg, meer mogen worden aangelegd. In de bebouwde kom kan men op ronde punten beter overgaan naar gemengd verkeer, en buiten de bebouwde kom naar vrijliggende fietspaden en zo mogelijk zelfs naar fietstunnels. Hier is een belangrijke opdracht weggelegd voor het beleid.

Een andere reden voor de ongevallen is natuurlijk het ontbreken en/of de slechte staat van fietspaden. We hebben een historische achterstand. Enkele jaren geleden heeft men plannen opgesteld om die achterstand weg te werken maar dat gaat heel traag. Vandaar komt die titel in de krant: 'Nog jaren wachten op degelijke fietspaden.' Ik ga het gegoochel met cijfers niet herhalen. De Vlaamse overheid heeft 60 miljoen euro uitgetrokken. Enkele jaren geleden was dat 75 miljoen euro. Aan dit ritme duurt het nog enkele decennia om onze achterstand in te halen.

Mevrouw de minister, elke week komt er minstens één kind om in het verkeer. Ik ben ervan overtuigd dat zoiets ook u bijzonder na aan het hart ligt. Ik veronderstel dat u hier werk van wilt maken. Is het niet beter dat de Vlaamse overheid het initiatief voor de aanleg van fietspaden opnieuw naar zich toetrekt? De afgelopen 4 jaar werd er amper 173 kilometer fietspaden langs gewestwegen aangelegd op initiatief van gemeenten. Dat is bijzonder weinig.

Welke maatregelen zult u nemen om de onveiligheid voor fietsers – vooral op rotondes – aan te pakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de Vlaamse Regering heeft in 2004 beslist om het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk te hanteren als basis criterium om de prioriteit te bepalen bij de aanleg van nieuwe fietspaden. Het belang van dit netwerk is zo groot omdat het functioneel is. Het maakt het mogelijk om het traject thuis-werk of thuis-school makkelijk en veilig af te leggen. Het is een mooi instrument. Het wordt ook provinciaal aangestuurd. Ik zie geen enkele reden om af te stappen van dat netwerk als beleidsinstrument en -kader.

De Vlaamse Regering heeft in 2004 beslist om ervoor te zorgen dat er jaarlijks zeker 60 miljoen euro wordt

besteed aan de aanleg van fietspaden. Mijnheer Koninckx, ik kan u geruststellen. De 30 miljoen euro voor de modules 11, 12 en 13 wordt jaar na jaar vastgelegd. Ik kan u het overzicht bezorgen, het ene jaar is dat wat minder, het andere jaar wat meer. Dat lukt zonder veel problemen. Er zijn knelpunten, maar de vastleggingen lukken.

De 20 miljoen euro die worden toebedeeld aan AWW komt inderdaad in een grote pot. Die pot bedraagt 100 miljoen euro voor de zwarte punten en 260 miljoen euro voor de gewone investeringen in de wegen. We hebben dus een totaalbudget van 360 miljoen euro waarvan zeker 20 miljoen euro naar de aanleg van fietspaden moet gaan. Dat gebeurt ook. Die parameters worden gehaald. Het is wel zo, als een gewestweg volledig heraangelegd wordt, moet men het bedrag voor het fietspad uit de grote aanbesteding gaan plukken.

Sinds 2006 wordt 10 miljoen euro vrijgemaakt voor het Fietsfonds. Dat fonds wordt samen met minister Van Brempt beheerd. De start verloopt wat aarzelend, maar nu beginnen gemeenten het Fietsfonds te kennen. Het is een prachtig instrument om op lokale wegen die deel uitmaken van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk, tot 80 percent subsidies te krijgen op het eigen lokale patrimonium. We moeten de komende maanden zeker zorgen voor een informatieronde om de gemeenten ertoe aan te zetten de middelen uit het Fietsfonds te gebruiken. In 2006 werd de helft van de middelen besteed, in 2007 minder. Ik leg de oorzaak een beetje bij de start van de nieuwe legislaturen en bij het investeringsritme dat nog op gang moet komen. In elk geval werd met minister Van Brempt de afspraak gemaakt om de niet-bestede middelen te investeren in fietspadgerelateerde projecten van het Vlaamse Gewest. Het is de bedoeling dat de middelen vanaf dit jaar volledig besteed worden. We proberen de gemeenten ertoe aan te zetten om er gebruik van te maken, want ze vormen een belangrijke stimulans voor het realiseren van het bovenlokale netwerk.

Mijnheer Glorieux, u vraagt hoe het nu zit met het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk. Ik geef u wat cijfers mee. Het netwerk is 11.700 kilometer lang en daarvan ligt 3800 kilometer op gewestwegen en 6700 op gemeentewegen. Als we de kwaliteit bekijken, zien we dat op de gewestwegen op 650 kilometer nieuwe fietspaden moet worden aangelegd en dat 1900 kilometer fietspad te optimaliseren is. Dat laatste betekent dat er wel een fietspad is, maar dat er nog aan gewerkt moet worden. Een voorbeeld daarvan is een fietspad dat met stippellijntjes op de weg werd afgebakend en beter wordt vervangen door een vrijliggend fietspad. Ook op de gemeentewegen moeten voor een paar kilometer nog werken worden uitgevoerd.

U vraagt hoe we alles zullen realiseren. Het antwoord is vrij eenvoudig: ofwel via de doortochtprojecten, een

budget van het Vlaamse Gewest, ofwel via de drie modules, dat is het bedrag van 30 miljoen euro per jaar. Tot eind 2007 werd 261 miljoen euro vastgelegd. Voor de modules is er een knelpunt. Vastleggen van middelen is één zaak, maar de realisatie verloopt te traag. Dat ligt niet aan de gemeenten of aan het Vlaamse Gewest, maar aan de problemen die men ondervindt op het terrein, zoals onteigeningsprocedures die heel lang aanslepen. Iedereen die lokaal actief is, weet dat die procedures jaren vertraging kunnen veroorzaken, zeker langs een gewestweg met 150 eigenaars die allemaal een klein stukje onteigend moeten worden. Een ander probleem zijn de nutsleidingen. Fietspaden worden immers aan de kant van de weg aangelegd en daar bevinden zich in veel gevallen nutsleidingen. De verplaatsing ervan is een voorbereidend werk dat moet gebeuren. We moeten proberen om de projecten waarvoor middelen werden vastgelegd, te versnellen. Dat moet onder meer bij de comités van aankoop, die nu nog federaal georganiseerd zijn.

U vroeg me ook wat ik zal doen met de modules 11, 12 en 13. Ze bevatten positieve elementen en de middelen worden elk jaar vastgelegd, maar het lijkt me niet onverstandig om na tien jaar werken met dergelijke modules eens een evaluatie te maken en te bekijken voor welke zaken het Vlaamse Gewest de teugels beter opnieuw zelf in handen neemt. In elk geval werd al een pak middelen vastgelegd en we moeten er in de eerste plaats voor zorgen dat die fietspaden gerealiseerd worden.

U vroeg ook naar de veiligheid op rotondes. Ik heb het probleem bekeken. U weet dat we werken aan een herziening van het vademecum rotondes. Het oude bestaat tien jaar en dat is een geschikt ogenblik om te evalueren. We merken dat de eerste types niet meer voldoen. Bij die types werd een vrijliggend fietspad naast de rotonde aangelegd, maar daarbij werd over het hoofd gezien dat een automobilist vaak geen goed zicht heeft op de fietser die net naast de rotonde fietst. Bij de nieuwe types worden de vrijliggende fietspaden mooi haaks gelegd. We leren echt wel uit de ervaringen van het verleden. Het is evident dat we de fouten uit het verleden niet herhalen bij het aanleggen van vrijliggende fietspaden naast rotondes.

Die kans is natuurlijk niet zo groot, omdat elk fietspadgerelateerd project van het gewest door een provinciale auditcommissie moet. In feite moet gewoon elke gewestweg die heringericht wordt, door zo'n provinciale auditcommissie. De zachte weggebruiker wordt daar sowieso in meegenomen. Dat is dus een garantie dat er ook naar die zachte weggebruiker gekeken wordt.

U hebt het over een masterplan voor de fiets, maar ik ben bang dat we op die manier alles opnieuw in hokjes gaan stoppen. Een fietspad ligt altijd naast een weg en onder die weg liggen er riolen. De gemeenten staan de komende jaren dus voor enorme uitdagingen. Ik vind

het belangrijk dat het fietspad geïntegreerd wordt in elke investeringsbeslissing: als men de riolen opnieuw aanlegt, moet men ook rekening houden met een eventuele heraanleg van het fietspad.

In Dendermonde bijvoorbeeld gaat men naar aanleiding van het herstel van de sluis een fietspasserelle aanleggen over de sluis, waardoor een oude, steile fietsbrug buiten gebruik kan worden gesteld. Dat is een mooi voorbeeld van dergelijke integratie. Dit initiatief wordt in geen enkele statistiek opgenomen, maar zorgt er wel voor dat het comfort voor de fietser verbeterd wordt.

Er zijn heel wat vastgelegde middelen die dringend uitvoering vragen op het terrein. Ik hoop dat we in de komende periode een aantal knelpunten, onder andere met betrekking tot die onteigeningen, kunnen oplossen.

De heer Flor Koninckx: Mevrouw de minister, is het mogelijk om, naast de oplijsting van het aantal kilometers dat nog moet worden aangelegd, een prioriteitenlijst op te stellen en aan te geven wat de echt gevaarlijke punten zijn voor fietsers die prioritair zullen worden aangepakt?

De conclusies en de cijfers in verband met rotondes kloppen natuurlijk wel, maar ik wil toch waarschuwen voor een te negatief beeld. De aanleg van rotondes is een van de meest verkeersveilige ontwikkelingen die we de laatste tien jaar hebben gekend. Bij deze cijfers gaat het om sommige locaties en sommige types van rotondes waarbij we inderdaad opmerkzaam moeten zijn. We mogen dus geen algemene negatieve sfeer creëren rond die rotondes omdat sommige rotondes op sommige locaties slecht zijn voor fietsers.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de minister, het gaat inderdaad niet om een negatieve sfeer rond rotondes in het algemeen, maar wel om de situatie van fietsers op rotondes, die op dit ogenblik wel degelijk negatief geëvalueerd wordt. Daarom is het inderdaad noodzakelijk dat daar bij de aanleg van nieuwe rotondes rekening mee wordt gehouden en dat men technieken ontwikkelt die de situatie voor de fietsers veiliger maken.

Zelfs als we alle aanbestedingen en projecten die op stapel staan in ogenschouw nemen, zitten we nog maar aan een fractie van het aantal fietspaden dat zou moeten worden aangelegd. Als we dan de enorme lijst zien die de burgers de afgelopen dagen zelf hebben aangebracht in de krant, moeten we besluiten dat er nog een veel groter aantal fietspaden is dat moet worden verbeterd of aangelegd.

Er is dus nog meer nodig dan wat we vandaag al doen. Daarom lijkt het mij beter dat u zoveel mogelijk initiatief naar u toe trekt, om mogelijke problemen of inertie op andere vlakken zoveel mogelijk uit de weg te gaan.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de minister, ik sluit me aan bij de uitleg die u geeft voor de vertraging die wordt opgelopen bij de aanleg van fietspaden. De verwerving van de grond is voor alle overheden een probleem. Het ligt dus niet zozeer aan de middelen die daarvoor moeten worden vrijgemaakt. Misschien moet in dat verband worden nagegaan of de procedure nog kan worden vereenvoudigd zonder afbreuk te doen aan de rechten van de eigenaars.

Ik wil echter nog een punt toevoegen aan de discussie. Het standpunt van het BIVV bij monde van de heer De Dobbeleer luidt: "Op doorgangswegen waar auto's 50 kilometer per uur mogen rijden, moeten ze gescheiden worden van de fietsers."

Dat staat haaks op de tot op heden gevoerde politiek terzake. Het vademecum dat tien jaar oud is, is inderdaad misschien aan aanpassing toe. De afgelopen jaren is de snelheid op veel doorgangswegen teruggebracht tot 50 kilometer per uur. Op diezelfde doorgangswegen is het intensieve verkeer van fietsers echter onafgebroken gebleven. Ik weet niet of we toch niet op bepaalde doorgangswegen moeten afwijken van die formule om bij 50 kilometer per uur altijd mengverkeer toe te laten. We moeten misschien een signaal geven aan de studie-bureaus en bijkomend onderzoek vragen.

In de dorpskernen waar mengverkeer wordt toegepast en waar er veel stilstaand verkeer is voor auto's, betekent dat in vele gevallen een hindernis voor de fietsers. Ook daar is mengverkeer dus niet zaligmakend. Als we de fiets willen promoten, dan moeten we ervoor zorgen dat de fietsers zich sneller kunnen verplaatsen dan de wagens.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: In de commissie voor Openbare Werken hebben we twee jaar geleden een evaluatie gemaakt van mobiliteitsconvenants met de bijbehorende modules. De leden van de commissie zullen zich ongetwijfeld herinneren dat daar een diepgaande discussie, analyse en evaluatie over hebben plaatsgevonden.

Mevrouw de minister, u hebt gelijk voor wat de onderbezetting van het aankoopcomité betreft. Het gaat onder meer over gecombineerde dossiers, rioleringsdossiers, zowel ondergronds als wat de boveninrichting betreft, doortochten, fietspaden, verlichtingsarmaturen enzovoort. Al die zaken zitten in verschillende modules en geven aanleiding tot administratieve beslommeringen en vertragingen.

Mevrouw de minister, ik hoor u graag zeggen dat het mobiliteitsconvenant moet worden geëvalueerd. Het lijkt me verstandig om de afdeling Wegen en Verkeer

opnieuw meer verantwoordelijkheid te geven voor de aanleg en de verbetering van de fietspaden. Ik ben ervan overtuigd dat zij de eindverantwoordelijken zijn.

Zij kunnen dat misschien sneller en efficiënter doen dan sommige gemeenten. Ik pleit er tegelijkertijd ook voor dat de gemeenten zeker module 13 moeten kunnen behouden. Er moet immers een zekere graad van vrijheid blijven waarbij de gemeenten kiezen voor bijvoorbeeld de veiligheid van de fietsers via fietspaden langs gewestwegen.

Het lijkt me een goed idee om het in de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie nog eens te hebben over bijvoorbeeld module 11 waarbij opnieuw meer verantwoordelijkheid wordt gegeven aan het Vlaamse Gewest.

De heer Jan Loones: We hebben misschien ook het slechtste fietspad.

Minister Hilde Crevits: Ik bespeur een zekere zenuwachtigheid over waar zich het beste en waar zich het slechtste fietspad bevindt. De krant zal daar wellicht over beslissen.

Mijnheer Koninckx, die prioritisering bestaat. Er is het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk. De subsidiëring is afhankelijk van de prioriteit die een project heeft. Daar bestaan richtlijnen voor.

Wat de kilometers betreft, ben ik zeer duidelijk geweest.

Mijnheer Peeters, wat module 13 betreft, hebt u gelijk. Daar wordt wel over geklaagd, maar ze wordt jaar na jaar vastgelegd. Dat betekent toch dat er gemeenten zijn die geïnteresseerd zijn om die module te gebruiken en er mooie zaken mee te realiseren. Voor module 11 en 12 is er minder interesse dan vroeger. Dat komt misschien omdat veel projecten echt wel gecombineerd zijn.

Mijnheer Schoofs, u had het over het gemengd verkeer. Ik houd daar uiteraard rekening mee. Op dit moment wordt het vademecum herzien. De idee is steeds geweest om in zones waar traag wordt gereden – zone 30, zone 50 – gemengd verkeer mogelijk te maken. Het verkeer moet daar niet perse worden gescheiden. Ik deel de bezorgdheid daarover met minister Van Brempt.

Ik heb er geen zicht op of de provinciale auditcomités al dan niet afwijkingen toestaan op dat principe. Ik vermoed van wel. Ik heb er echter geen concrete cijfers over.

Er wordt gezegd dat heel wat kilometers nog niet gerealiseerd zijn. Ik wil daar toch een opmerking bij maken. Voor het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk moet er geen 11.700 kilometer fietspaden worden aangelegd.

Heel wat lokale wegen die als alternatief dienen voor een grote weg, maken daar deel van uit. Wie denkt langs een landelijke weg een fietspad te moeten realiseren, heeft het

verkeerd voor. Er is maar een beperkt aantal wegen waar echt een fietspad moet worden aangelegd. Het is uiteraard de bedoeling dat we in eerste instantie werk maken van het wegwerken van de ontbrekende schakels en van de gevaarlijke punten.

Tot voor kort hadden we nog geen GIS-toepassing van het functioneel fietsroutenetwerk. Ik moet aan minister Van Brempt vragen of die nu al operationeel is. Dat betekent dat we nog niet via de computer konden nagaan wat al was gerealiseerd en wat nog niet. In het voorjaar van dit jaar zou dat klaar moeten zijn. Ik vermoed dat de oplossing nakend is. Dat zal ons toelaten om de echt grote knelpunten te detecteren en na te gaan hoe de werken vooruit gaan.

Mijnheer Glorieux, u zegt dat de mensen op de site nog veel meer fietspaden vragen. Eén zaak is hier niet aan bod gekomen, namelijk het onderhoud. Heel wat klachten gaan over bestaande fietspaden die er niet optimaal bij liggen. Meer dan vroeger moet het Vlaamse Gewest daar aandacht voor hebben. We hebben een zeer goede handleiding om fietspaden te onderhouden. Het zou nuttig zijn die gegevens ter beschikking te stellen van de gemeentelijke overheden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vervanging van registratierechten op gronden bij nieuwbouw door een btw-heffing van 21 percent

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Loones tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande federale verhoging van de btw op gronden voor nieuwbouw en de gevolgen voor de inkomsten uit registratierechten

ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de geplande federale verhoging van de btw op gronden voor nieuwbouw en de gevolgen voor de inkomsten uit registratierechten

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mevrouw de voorzitter, mijn vraag heeft gisteren aanleiding gegeven tot een groot incident in de Kamercommissie voor Financiën. Ze gaat over de uitvoering van een zesde richtlijn over de btw en een arrest van het Hof van Justitie van juni 2000 in verband met btw-heffing voor grond en nieuwbouw die in één pakket worden aangeboden en verkocht. Mijnheer de minister-president, ik moet u, een groot fiscalist, niet zeggen dat dit problemen creëert. Om te vermijden dat er een dubbele heffing is, moet het registratierecht op dezelfde grond worden vrijgesteld.

Een belangrijke vraag in dit verband betreft de gevolgen voor de bouwers. Door deze btw-heffing op gronden zullen de bouwprijzen stijgen. Het zou in Vlaanderen om 5 percent gaan. Aangezien onze registratierechten dankzij de inspanningen van minister Van Mechelen lager liggen, zou de stijging in Wallonië maar 2,5 percent bedragen. Een tweede vraag betreft de kostprijs voor de Vlaamse begroting. Ik heb vernomen dat deze regeling ons 27 miljoen euro zou kosten. Een derde vraag betreft de meeneembaarheid van de registratierechten. Zou deze regeling de meeneembaarheid eigenlijk niet neutraliseren?

Mijnheer de minister-president, is er overleg geweest? Deze regeling is in de programmawet opgenomen. Is er overleg met de Vlaamse Regering geweest? Wat hebben de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering toen effectief gezegd? Hebt u toen laten weten dat u niet akkoord gaat of hebt u dat, zoals in de pers te lezen staat, stilzwijgend aanvaard? Gaat de federale maatregel verder dan het arrest? Ik heb vandaag gelezen dat de maatregel wordt ingetrokken en dat het bord is afgeveegd. Kan dat zomaar? Hoe kan de federale regering dit ten uitvoer brengen? Leveren deze regeling en onze eigen decreten geen kortsluiting op? Welke maatregelen overweegt de Vlaamse Regering?

Deze maatregel zaait in elk geval veel onrust bij de mensen die willen bouwen. Ik heb in Trends gelezen dat momenteel reeds 43 percent van de kostprijs van een woning in de vorm van heffingen en bijdragen terug naar de overheid vloeit. Het gaat hier in feite om een bijkomende belasting. De eigendomsverwerving is een strijdpunt van de Vlaamse Regering. Minister Van Mechelen en mevrouw Heeren maken hier al jaren werk van. De maatregel van de federale regering zou onze slimme belastingverlaging tenietdoen.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mevrouw de voorzitter, ik zal trachten niet in herhaling te vallen. In Le Soir staat vandaag het volgende te lezen: "Union flamande contre Reynders et la nouvelle TVA". Volgens de Franstalige pers is er weer een oorlogje aan de gang.

De zaak is eigenlijk veel eenvoudiger. Het gaat hier om een maatregel van de regering-Verhofstadt III. Aangezien de betrokken partijen nu tot algemeen protest zijn overgegaan, vraag ik me af hoe die maatregel tot stand is kunnen komen.

Het nadeel voor de begroting is duidelijk. Het gaat om 40 miljoen euro, waarvan 27 miljoen euro ten koste van Vlaanderen. Deze maatregel gaat tevens in tegen de Vlaamse woon- en bouwpolitiek. We willen de Vlamingen in staat stellen een eigen woning te bouwen. Ik heb gelezen dat het percentage eigenaars-bewoners van 75 percent tot 80 percent moet stijgen.

Een en ander leidt tevens naar een antisociaal beleid. Vooral de kleine bouwers zullen er het slachtoffer van worden. De anderen zullen allicht fiscale spitstechnologische oplossingen vinden, zoals het opsplitsen van maatschappijen en verkopers. Bovendien gaat deze maatregel tegen de belangen van de ondernemers in. 'Quand le bâtiment va bien, tout va bien'. De Bouwunie staat op haar achterste poten.

Ik vraag me af hoe die maatregel tot stand is gekomen. Tijdens het Overlegcomité van 5 maart 2008 is het onderwerp ter sprake gekomen. De bom is gebarsten. In de Kamer is een incident ontstaan. De minister-president heeft dit incident trouwens zelf aangewakkerd. Hij heeft aan de alarmbel getrokken. Wij steunen hem in deze harde strijd, die onder meer tijdens het Overlegcomité van 23 april 2008 moet worden gevoerd. We hopen dat hij zich zal blijven verzetten.

Ondertussen vragen we ons ook af wat er achter deze maatregel zit. Er is al naar bodemsaneringen en naar het bedrijf ArcelorMittal verwezen.

Het telefoontje vanuit de Wetstraat 16 toen er inderdaad een andere bewoner zat, is vernoemd. Heeft dit te maken met de Waalse voordelen bij de reiniging van brownfields? Wij zijn aan het opruimen sinds 1995, zij sinds 2004. De btw op deze opruiming is aftrekbaar. Dit zijn vragen die ervoor zorgen dat politiek boeiend is, maar waarbij Vlaanderen opnieuw dreigt het slachtoffer te worden. Het is geen kaakslag, maar opnieuw een dossier om zich voor in te zetten. Ik kijk met belangstelling uit naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, het gaat hier over koopkracht. Het gaat hier over de Vlaming die wat meer centen zal moeten ophoesten. Ik wil ook duidelijkheid of het nu gaat over 27,5 miljoen euro of 29 miljoen euro. Het komt erop neer dat die 29 miljoen euro de federale rooftocht is op de Vlaamse schatkist. We hebben hier al argumenten gehoord, maar bepaalde

vragen begrijp ik niet goed. Ik heb de stukken waar die antwoorden eigenlijk al instaan, maar dubbelop is daarom niet slecht.

Het gaat mij om de systematiek in de politiek. U was ervan op de hoogte dat dit allemaal zou gebeuren. De heer Sannen heeft dat in de commissie aangekaart op 18 maart. Ik citeer hem: “Als ik het goed begrijp, onderneemt de federale regering een poging tot hold-up op de Vlaamse middelen voor een bedrag van 27,6 miljoen euro.” Dat was in een vraag aan minister Van Mechelen. Misschien loopt de communicatie tussen u en minister Van Mechelen niet voor 100 percent en heeft hij het u niet doorverteld. Dat klopt dan ook niet want vier dagen na de commissievergadering staat een groot artikel in De Tijd: ‘Btw op gronden treft vooral Vlaanderen’. Daarin wordt een hele uitleg gegeven over wat er zal gebeuren. Vlaanderen zal betalen en het federale niveau hoopt 40 miljoen euro te cashen. Dat zou de doorsnee Vlaming voor een gewoon huisje – dus geen villa à la Jean-Marie Pfaff – met een stukje grond erbij 15.725 euro extra kosten. Dat is geen klein bedrag in deze tijden, waar de koopkracht daalt, waar iedereen de mond vol heeft van belastingverminderingen en waar beloftes zijn gemaakt bij de verkiezingen. Als we de optelsom maken, is het in de twee richtingen een toch wel zeer eigenaardig verhaal.

Is er overleg geweest of niet? Ik moet dan weer minister Van Mechelen citeren: “Het is geagendeerd geweest. Er is overleg geweest.” Als ik dat allemaal hoor, was u perfect op de hoogte. Het is alleen lastig dat dit in de Kamer naar boven is gekomen en dat de pers interesse had voor dit technische dossier. Dan zien we persberichten op Belga verschijnen waarbij ze in Wallonië zeggen dat ze gronden zullen saneren. Dat geld komt dan van die extra federale inkomsten. De rooftocht, de hold-up is bezig. U kijkt ernaar en het geld is aan de andere kant al verdeeld. Het bewijs dat het bestuur paniekerig reageert, hebben we vandaag op de banken gekregen. Het antwoord is een voorstel van resolutie waarin alles een beetje voor zich uit wordt geschoven. Het zal niet helpen.

Mijnheer de minister-president, wat zult u doen om de roofridders van de federale overheid op de Vlaamse schatkist met medeweten van Verhofstadt III, te stoppen? Daar zaten CD&V en Open Vld toch ook in, of heb ik iets gemist de afgelopen maanden? Dat wil zeggen dat uw partij dat wist. Ofwel is er weer een communicatieprobleem en zegt uw partij niet wat ze daar beslist, ofwel doet Verhofstadt zijn ding helemaal alleen en mag u erachter lopen. Wat zult u doen om die rooftocht te stoppen? Als dat uw beeld is van staatshervorming, dan hou ik mijn hart helemaal vast.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik zal, gezien het gevorderde uur,

kort maar duidelijk en krachtig antwoorden. Minister Van Mechelen is hier ook aanwezig. Mocht ik tekortschieten, dan zal hij me zeker aanvullen.

Ik zet alles op een rijtje. Er is het arrest van juni 2000 waarnaar de heer Van Rompuy verwijst. Daarin wordt het probleem behandeld van het regime inzake btw en registratierechten op de woning en de grond. Het Hof van Justitie zei toen dat men op basis van de zesde btw-richtlijn zowel voor de grond als voor de woning – in de meeste gevallen gaat het over appartementen – hetzelfde regime moet toepassen.

Er is daarover geen enkel communicatieprobleem. De heer Verstrepen probeert dat steeds opnieuw te suggereren, maar minister Van Mechelen en ik blijven daar zeer rustig bij. Dat stelt geen problemen. Op 5 maart is de zaak op het Overlegcomité besproken. Zowel minister Van Mechelen als ik was aanwezig. Er is duidelijke taal gesproken. Er is duidelijk gezegd dat het voorstel niet alleen gevolgen heeft voor de kostprijs, maar ook voor het beleid inzake registratierechten en de belangrijke sociale correcties daarin: de meeneembaarheid, een verlaagd tarief van 5 percent voor bescheiden woningen en een abattement of vrijstelling van 15.000 euro. Bovendien is het zo dat wij inkomsten verliezen als wij die registratierechten niet meer kunnen innen. In 2006 ging het over een bedrag van 27 miljoen; vandaag gaat het over ongeveer 29 miljoen.

Wij willen over die drie elementen verder spreken. Het kan niet dat die maatregel zonder verder overleg en duidelijkheid zou worden goedgekeurd. De Vlaamse Regering heeft dit dossier op 21 maart besproken. Alle ministers, van alle fracties, hebben nogmaals akte genomen van wat in het Overlegcomité aan bod is gekomen. Minister Van Mechelen heeft heel duidelijke taal gesproken. De regering vraagt expliciet dat er wordt overlegd en dat er geen beslissingen worden genomen vooraleer het overleg alle kansen heeft gekregen.

Sommigen laten uitschijnen dat de regering hierover geen consensus heeft bereikt. Dat is niet juist: de hele regering wil overleggen en op basis van onze visie een oplossing verkrijgen. Op 23 april is er een bijeenkomst van het Overlegcomité waar het debat kan worden voortgezet. Ik heb er geen probleem mee om de discussie te vervroegen als de federale regering sneller wil overleggen. In elk geval willen we een oplossing voor de drie problemen waarover ik het had. Het wordt onmogelijk om een onderscheid te maken tussen registratierechten op de grond en die op het gebouw, waardoor er een verhoging van 10 naar 21 percent wordt doorgevoerd en de sociale correcties van het btw-regime ongedaan worden gemaakt. Verder is er het probleem van het meeneemrecht, waar ik nu niet verder op inga. Daarover moeten we overleggen.

Gisteren heeft men in de bevoegde Kamercommissie verrast gereageerd. Onze taal was zeer duidelijk.

Dat overleg bereiden we – minister Van Mechelen en ikzelf, samen met de andere collega's – nu zeer grondig voor. We gaan ervan uit dat we overleg houden over wat hier in het Vlaams Parlement is gezegd. We zullen er ook aan dit parlement verslag over uitbrengen en het resultaat van het overleg kenbaar maken. Meer kan ik daarover vandaag niet zeggen. Ik denk dat de meerderheid en de oppositie moeten erkennen dat we bij de pinken waren, en zeker niet hebben geslapen, laat staan dat er geen goede communicatie zou zijn geweest binnen de Vlaamse Regering, of met de federale regering. We moeten nu nagaan hoe we dit probleem voor Vlaanderen op een goede manier kunnen oplossen.

De heer Eric Van Rompuy: Onze minister-president verwoordt perfect wat we ook vanuit het Vlaams Parlement hadden moeten zeggen. De maatregel zoals hij nu voorligt, kan niet en moet worden herbekeken.

Het criterium is dat de stimulering van de eigendomsverwerving moet bewaard blijven. Het kan niet dat de kostprijs voor een nieuwe woning verhoogt. Dat moet het uitgangspunt zijn. De technische modaliteiten daarvoor moeten nog worden uitgewerkt.

We rekenen erop dat de Vlaamse Regering een alternatief kan negociëren met de federale regering, en natuurlijk ook dat CD&V-N-VA-fractie in de Kamer die bepaling in het programmadecreet niet goedkeurt zoals ze nu voorligt. Dat is de duidelijke houding van onze fractie.

De heer Jan Loones: U bent inderdaad bij de pinken geweest, mijnheer de minister-president, op het Overlegcomité van 5 maart. De federale regering heeft simpelweg voortgedaan zoals ze wilde. U bent eigenlijk gerold, tenzij we nu nog kunnen optreden. De vraag is dan of er nog alternatieven voorhanden zijn.

Het komt me eigenaardig voor dat een arrest van 2000 pas nu moet worden uitgevoerd, zo plotseling. Het zal dus wel nodig zijn. Er bestaan duidelijk alternatieven. Men kan alles conformeren naar het registratierecht. Dat is misschien de beste oplossing. Ik heb het al horen vermelden door andere actoren. Men kan alles verlagen naar 6 percent. Er zijn dus alternatieven.

Hoe dan ook verheugt ons de grote eenstemmigheid bij alle partijen. Ik hoop dat we dat kunnen doorzetten en dat het niet tot een belangenconflict moet komen. Dezelfde partijen in de meerderheid als hier moeten er in de Kamer van Volksvertegenwoordigers eensgezind over stemmen. We zullen zien.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb met aandacht naar u geluisterd, mijnheer de minister-president. Er moet mij

iets van het hart, want u vraagt overleg. Het standpunt is hier niet eensgezind, dat zou er nog aan ontbreken.

U vraagt overleg, maar minister Reynders zei gisteren dat er al overleg is geweest. Op de duur kan men er niet meer aan uit. Het Europese arrest dat de hele tijd als excuustruus naar boven wordt gehaald, moet nu niet worden ingeroepen. Dat is het vreemde van het hele verhaal, er loopt geen procedure bij Europa. Ik vraag dan waarom het nu zo plotseling brandt als er toch geen procedure loopt. Er is een arrest van 2000 dat we al acht jaar konden invoeren en nu plots brandt het, al loopt er geen procedure.

Ik heb de indruk dat dit een excuus is. Ik denk dat het iets anders blootlegt en dat het overleg niet werkt. Het werkt niet tussen het Vlaamse en het federale niveau met de bevoegdheden. Ze doen maar wat. Mijn collega zegt het hier ook. U vraagt overleg en zegt dat we het hier niet mee eens zijn. Fijn, en ze doen voort.

Ik heb het voorstel van resolutie bekeken. U vraagt een bijsturing, u vraagt betrokken te worden in het debat. U moet echter een schrapping vragen. U spreekt van bijsturing en iedereen tekent dat met grote sier, terwijl u al op voorhand denkt dat het niet gaat lukken. Ik lees dat u een belangenconflict gaat invoeren. U weet dus al op voorhand dat het niet zal lukken met de resolutie. Als de federale overheid gewoon het been stijf houdt, dan hebt u niets te zeggen. Wat gaat u dan doen? Misschien zullen we dan terug hier moeten komen.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: De heer Loones zegt dat we het arrest moeten invoeren, maar een arrest is geen verordening. Het is wel zo dat elke burger de toepassing van dat arrest kan vragen, wat dan gevolgen heeft in Wallonië.

Wanneer we de btw-verhoging gaan toepassen, stijgen de prijzen met 11 percent ten opzichte van de registratierechten in Vlaanderen. Er is ook nog de vrijstelling van de eerste schijf van 15.000 euro. De sociale correcties voor het verwerven van een woning vallen dus helemaal weg. Daarnaast zullen er verminderde inkomsten voor Vlaanderen zijn omdat men geen btw en registratierechten samen kan heffen.

Ik wil met nadruk vragen om in het overleg de maatregelen te evalueren en eventueel zelfs totaal aan te passen. Er moet zeker rekening worden gehouden met de gevolgen voor de burgers, de sociale correcties bij de aankoop van gronden en het verlies aan inkomsten.

De heer Verstrepen vraagt waarom we niet onmiddellijk een belangenconflict invoeren. We leven nog altijd in een democratie. Als we in overleg wijzigingen kunnen aanbrengen, dan is dat een betere optie.

Mijnheer de minister, ik wens u veel succes toe. Vlaanderen is er niet goed mee, maar de burger is er het grootste slachtoffer van. Daar moet men naar kijken.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op 18 maart heb ik het probleem al aangekaart in de commissie. We kregen toen een heel uitgebreid antwoord van de minister van Begroting en Financiën. Toen wist ik al dat de minister van Financiën niet erg tevreden was met de gang van zaken. Op 21 maart heeft de Vlaamse Regering haar standpunt dan nog eens duidelijk gesteld.

Ik ben toch wel een beetje verbaasd dat dit in een programmawet terecht komt. Ik ga er toch van uit dat CD&V en Open Vld met elkaar praten en dat de mensen binnen een partij met elkaar praten.

Ik ben blij met het standpunt van de Vlaamse Regering dat ze dit toch niet zomaar laat doorgaan. Voor mij gaat het minder over de middelen die Vlaanderen derft maar vooral over het beleid dat we in Vlaanderen voeren. Het beleid was erop gericht om de verwerving van de eerste woning zo makkelijk mogelijk te maken en de belasting erop zo laag mogelijk te houden. Door deze maatregel in de programmawet verhogen CD&V en Open Vld de belasting voor diegenen die een woning willen aankopen. Het verrast me en het gaat duidelijk in tegen het belang en de beleidslijn van Vlaanderen.

Ik heb geen probleem met de resolutie die voorligt. Wij waren ook voorstander van een belangenconflict maar nu ik vernomen heb dat er opnieuw overleg zal zijn, vind ik dat er moet worden overlegd. Het resultaat daarvan moet voor ons zijn dat de status-quo voor de aankoop van een eerste woning minstens behouden blijft. Het mag dus voor de burger niet duurder worden. Als dat het resultaat is van het overleg, is dat des te beter. Als dit niet zo is, moeten we vanuit het Vlaams Parlement een belangenconflict invoeren want deze maatregel gaat duidelijk in tegen het belang en het beleid van Vlaanderen.

In die zin wil ik toch wel voorzichtig zijn. Mijnheer de minister-president, u hebt overleg gevraagd. Als ik het goed begrepen heb, heeft men in de Kamer op dit moment het standpunt ingenomen om voorlopig de bespreking over die artikelen op te schorten. Als men voor het overleg toch opnieuw start met de bespreking van deze artikelen, zijn we wel gedwongen om volgende week al het belangenconflict aan te vragen. Ik wil niet dat we plots in snelheid genomen worden en men dingen laat goedkeuren in het parlement en het overleg op het einde organiseert, zodat we niet eens de kans hebben om in de plenaire vergadering het belangenconflict in te roepen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, laten we zeggen dat we heel blij zijn met het overleg. Mijnheer de minister-president, dat is belangrijk voor de beeldvorming van heel veel gewone Vlamingen die de kranten lezen en het gewoon niet snappen.

Dat wonen duur is, weet iedereen. Dat het bijna onbetaalbaar wordt voor een grote doelgroep in de samenleving, ook voor een groep die tot de middengroep behoort, is ook een feit. Maar we zijn zelf de voorbije jaren ook creatief geweest. We hebben ons steentje in Vlaanderen bijgedragen, vanuit een bepaalde ideologie, als het gaat over duurzaam bouwen. We hebben het energiecertificaat in het leven geroepen en bijkomende maatregelen getroffen voor kandidaat-bouwers, en dat zijn vaak toch jonge gezinnen. We zijn een maatregel getroffen over de veiligheidscoördinator, en ik kan een heel lijstje geven dat bewijst dat de voorbije jaren het bouwen met 10 tot 15 percent is toegenomen.

Zoals de heer Van Rompuy zei, gaat 43 percent van de kosten al naar de schatkist als men bouwt. Mijnheer de minister-president, ik zal u de studie bezorgen, maar vijftien jaar geleden werd al een studie gemaakt over de transfers naar de overheid bij een bouwproject. Voor de overheid is het een vorm van inkomsten om andere dingen te doen.

Ik vraag dan toch of die federale maatregel wel zo sluitend is. U zegt dat het waarschijnlijk zal gaan over appartementsbouw. U weet of u weet niet dat er de voorbije maanden nieuwe tendensen zijn in de vastgoedsector. De grond zal niet meer verkocht worden, maar wel het onroerend goed an sich, zonder de grond, om eigenlijk de prijzen te doen zakken.

Wat kan morgen een firma ervan weerhouden om twee vennootschappen op te richten, waarvan de ene de grond verkoopt en de andere de bouw? Op die manier kan men perfect de kaap nemen. Ik vind persoonlijk dat dat geen goede manier is om aan politiek te doen.

Ik stel me de vraag of de federale overheid zich wel bewust is van wat ze plots wil uitvoeren en of het wel een sluitende oplossing is.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik wil toch nog even benadrukken dat de Vlaamse koper er gemiddeld ongeveer 15.000 euro bij zal inschieten. Voor de Waalse koper zal dat gemiddeld maar 3000 euro zijn. Dat verschil is wel erg groot.

Iedereen heeft verwezen naar het fameuze Breitsohl-arrest. Het verbaast me dat niemand, ook de media niet, zich afvraagt waarom dat arrest nu plots uit de lucht valt, want het lag er al acht jaar. Volgens mij had het even goed nog acht jaar kunnen blijven liggen.

Nu ineens is het Breitsohl-arrest er, en niemand schijnt te weten waarom. Ik zal zeggen waarom. Anderhalf jaar geleden heeft de Waalse afvalstoffenmaatschappij, de SPAQUE, een dossier ingediend bij de rulingcommissie, met de vraag om de btw te kunnen recupereren bij de verkoop van gesaneerde bedrijventerreinen. Begin januari 2008 heeft de SPAQUE daarvoor groen licht gekregen. Op voorwaarde dat de terreinen samen verkocht worden met eender welke constructie, mag de SPAQUE alle btw-kosten aftrekken die gemaakt werden bij de sanering van de gronden.

Deze nieuwe maatregel zou de Openbare Waalse Afvalstoffenmaatschappij alleen al minimum 20 en waarschijnlijk 43 miljoen euro opleveren aan btw-recuperatie. Dat is slechts het topje van de ijsberg, want de SPAQUE houdt zich alleen maar bezig met de sanering van de 36 meest vervuilde sites in Wallonië, terwijl er in Wallonië naar schatting 3500 vervuilde industriële terreinen liggen. Diezelfde perspectieven van btw-recuperatie worden geopend voor alle firma's die zich zullen bezighouden met de sanering van deze vervuilde terreinen in Wallonië, zoals de in 2007 – wat een toeval – opgerichte publiekrechtelijke naamloze vennootschap die door het Waalse Gewest is opgericht, namelijk de SORASI, die zich ook bezighoudt met de sanering van vervuilde industriële gronden.

U moet zich voorstellen welke een gigantische btw-transfer dit tot gevolg zal hebben ten nadele van Vlaanderen. Het Vlaamse Bodemsaneringsdecreet dateert immers van 1995, het Waalse pas van 2004. Vlaanderen staat dus al een heel stuk verder in de sanering van de brownfields dan Wallonië. De conclusie is dus duidelijk: het is geen toeval dat het Breitsohl-arrest nu plots uit de lucht komt gevallen. De Vlamingen die voortaan een nieuwbouwwoning zullen kopen, zullen de sanering van de Waalse vervuilde gronden financieren, dat is de verborgen agenda van minister Reynders. Het triomfantelijke artikel in 'Le Soir' daarover vorige vrijdag, spreekt wat dat betreft boekdelen.

Het is duidelijk dat de Vlaamse Regering zich op het Overlegcomité van 5 maart heeft laten rollen. Mijnheer de minister-president, wie u gisteren goed heeft beluisterd in Terzake – en ik heb dat gedaan – heeft gemerkt dat u hebt toegegeven dat minister Reynders het zeer handig heeft gespeeld en dat de Vlamingen de draagwijdte van de maatregel niet goed hebben ingeschat.

Mijn conclusie is dat de Vlamingen zich weer eens hebben laten rollen. Het zal, de Walen kennende, verdomd moeilijk zijn om deze scheve situatie nog recht te zetten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik sluit me volledig aan bij de minister-president. Laat me over een ding heel duidelijk zijn: we waren er namens Vlaanderen met twee aanwezig, we hebben met twee een zeer duidelijk standpunt ingenomen, namelijk dat deze lastenverhoging voor Vlaanderen onaanvaardbaar was. We hebben ook gezegd dat dit de uitholling betekende van het beleid dat wij voeren op het vlak van de registratierechten sinds we daar via Lambermont bevoegd voor zijn geworden. Ik heb letterlijk aangekondigd dat, indien men daar mee doorgaat zonder overleg, we een belangenconflict zullen inroepen om onze rechten te doen gelden. U weet wat het betekent dat het Vlaams Parlement met een drievierdemeerderheid een belangenconflict instelt tegen een programmawet. Dat heeft zware repercussies. Dat is op 5 maart meegedeeld aan de minister van Financiën. Hij moet het overleg terug op gang trekken de volgende dagen, en aan ons om een standpunt te bepalen. Wat mij betreft kunnen we hierover volgende woensdag opnieuw debatteren.

Minister-president Kris Peeters: Uit de repliek van minister Van Mechelen blijkt dat het voor iedereen duidelijk is dat we ons niet hebben laten rollen, mijnheer Loones. Het is nog niet zo veel voorgekomen dat in de Kamer de bespreking van een programmawet tot wat problemen heeft geleid op basis van een standpunt van de Vlaamse Regering en de acties die wij daaromtrent hebben genomen.

Dat geldt ook voor de heer Verstrepen, die altijd probeert de zaak wat op te juttunen. Bij sommigen lukt dat, bij anderen niet. Zeker bij mij lukt dat niet. Ik ga ervan uit dat we dat overleg met vastberadenheid zullen opstarten. We zullen bekijken wat daarvan het resultaat is. Overleg is overleg. Het is niet zo dat wij kunnen zeggen hoe het is, maar we hebben een belangrijke stok achter de deur, namelijk het belangenconflict. Minister Van Mechelen verwees er al naar.

Mijnheer Sannen, u moet geen politieke spelletjes spelen ten aanzien van CD&V en Open Vld. De verbazing is u gegund, maar ik laat me niet verleiden tot dergelijke gemakkelijke dingen. U zit nu federaal niet meer in de meerderheid. Daarom springt u daar misschien wat gemakkelijker mee om. De Vlaamse Regering zal voort overleggen met de federale regering, omdat dit parlement en de Vlaamse Regering een probleem hebben met dat ontwerp van programmawet, en dat artikel in het bijzonder. De krijtlijnen van dat overleg zijn hier nog eens duidelijk aan bod gekomen. Ik ga ervan uit dat we daar volgende week over zullen voortdiscussiëren of dat dan de zaak tot ieders tevredenheid gesloten zal zijn. Ik ga ervan uit dat we dit zo kunnen afsluiten. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De heer Jan Loones: Mijnheer de minister-president, ik geef u opnieuw gelijk. U hebt zich nog niet volledig laten rollen. De voorwaarde is dan wel dat dit volgende week niet wordt goedgekeurd. Het spijt me: ik kan niets anders dan eenvoudig redeneren en u dus niet alleen aanspreken in uw hoedanigheid van minister-president van de Vlaamse Regering, maar ook als lid van een meerderheidspartij die federaal in de regering zit. (*Opmerkingen*)

Wij hebben een hybride positie. Wij zullen dat niet goedkeuren, hoor. Voor ons is dat geen probleem. Wij zijn één fractie. We zullen dat niet goedkeuren. Ik hoop dus dat Open Vld dat volgende week niet goedkeurt, en CD&V en N-VA al evenmin. Dan is het opgelost. Dan hebben we geen belangenconflict nodig. Dan dreigden we te worden gerold, maar zijn we niet gerold. Laten we dus zien wat er nu zal gebeuren. We hebben wel eens iets anders meegemaakt in dit landje, met partijen die hier ja en daar neen zeiden, en omgekeerd. Ik hoop dat we volgende week al iets meer zullen weten.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer de minister-president, ik heb goed geluisterd en mijn conclusie is voorlopig dat België de Vlaamse schatkist leeg probeert te roven, pogingen die de hele tijd worden ondernomen met toestemming van CD&V en Open Vld. Ofwel zijn die partijen nu ook al gescheiden van tafel en bed naargelang het gaat over het federale of het Vlaamse niveau, en dan moeten jullie twee gebouwen en secretariaten hebben. De linkerhand weet immers niet wat de rechterhand daar doet, of daar wordt geen rekening gehouden met wat er hier gebeurt.

Men moet me dit toch eens uitleggen. Ofwel is het onbekwaamheid van de kabinetten, ofwel is het kwade wil. Daarop heb ik nog altijd geen antwoord gekregen. Als dit wordt goedgekeurd, en u verklaart één partij te zijn, dan kan ik alleen maar concluderen dat Open Vld en CD&V eigenlijk vinden dat de Vlaming meer moet betalen voor zijn woning.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Laurence Libert, de heren Tom Dehaene en Dirk De Cock, mevrouw Else De Wachter en de heren Kris Van Dijck en Johan Sauwens houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging – 1444 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: De heer Verfaillie, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, gezien de grote unanimititeit ter zake in de commissie, wil ik verwijzen naar het schriftelijke verslag.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, het voorliggende voorstel van decreet heeft als doel het vervoer van een stoffelijk overschot mogelijk te maken van een gemeente naar een andere.

Dat is vandaag niet mogelijk. Als een Limburger op een vrijdagnamiddag overlijdt aan de zee, dan moet het stoffelijke overschot daar blijven, minstens tot op maandag. De ambtenaar van burgerlijke stand moet een attest afleveren om het stoffelijke overschot vrij te geven. Deze administratieve last is niet meer van deze tijd, en willen we met dit voorstel van decreet opheffen. We willen mensen die geconfronteerd worden met een overlijden, niet nog extra belasten.

Dit voorstel van decreet heeft een lange moeilijke weg afgelegd. In 2004 werd de eerste tekst al opgesteld hier op Vlaams niveau. De Raad van State heeft toen geoordeeld dat het om een federale materie ging. In 2006 heeft mevrouw Van der Auwera in de Kamer geprobeerd om de regelgeving te wijzigen. Daar heeft men beslist dat het een Vlaamse materie was. Vandaag zullen we eindelijk het vrije vervoer van stoffelijke overschotten kunnen goedkeuren.

Het tweede deel van het voorstel van decreet gaat over het meenemen van de as van familieleden tot en met de tweede graad. Vandaag is dat beperkt tot de eerste graad: ouders en kinderen. In de praktijk kregen begrafenisondernemers de vraag of grootouders ook een symbolische hoeveelheid van de as konden meenemen. Nu zal dat mogelijk zijn. Ik vraag uw goedkeuring voor het voorstel van decreet. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1444/1*).

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Frans Peeters, Jos De Meyer en Flor Koninckx, mevrouw Annick De Ridder en de heren Joris Vandenbroucke en Jan Peumans betreffende het structureel onderhoud van de gewestwegen – 1479 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, de bespreking is geopend.

De heer de Kort, verslaggever, heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mevrouw de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijke verslag.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik wil een korte toelichting geven. Het onderhoud van de wegen is al jaren aan de orde in commissie voor Openbare Werken en sinds kort ook in het halfroond. Dat blijkt uit de vele vragen, interpellaties en interventies bij begrotingsbesprekingen.

Algemeen werd en wordt vaak verwezen naar de moeilijke budgettaire toestand het afgelopen decennium, waardoor op het patrimonium zou zijn ingeteerd. Men ziet een historische verwaarlozing in die periode.

De vorige en huidige minister van Openbare Werken hebben de noodzaak ingezien van voldoende onderhoud. Het budget voor structureel onderhoud werd in de begroting 2008 opgetrokken naar 80 miljoen euro. Bij het begin van de legislatuur bedroeg het slechts 30 miljoen euro. Deze inspanning zou recurrent zijn, verklaarde de minister tijdens de begrotingsbesprekingen.

Bovendien wordt er in de begrotingswijzigingen 2008 nog eens 10 miljoen euro extra uitgetrokken voor het onderhoud van de wegen. De Vlaamse Regering en de minister geven hiermee een uiterst belangrijk signaal, het is een kentering.

De toestand van de wegen wordt door veel technische factoren bepaald. Ik verwijs daarvoor naar het verslag.

Natuurlijk zijn er ook de veiligheidsparameters zoals de versporing, snelheid, stroefheid enzovoort. Rekening houdend met het toenemende verkeer, zowel in aantal als in zwaarte, en rekening houdend met die parameters, kan men stellen dat een correct gedimensioneerde weg nu ongeveer driemaal zwaarder wordt belast. In dat totaalplaatje speelt ook de stijgende kostprijs per kilometer heraangelegde weg mee. Dat beïnvloedt mee de achterstand.

Het gewenste toestandsniveau van het Vlaamse wegennet moet worden vastgelegd. Er moet een kwalitatieve opwaardering en een duurzaam karakter van de gewestwegen worden gerealiseerd.

Dit is uiteraard een taak voor de Vlaamse Regering.

Dit voorstel van resolutie strekt ertoe om inzake het structureel onderhoud een aantal beleidsaanbevelingen te doen. Het gewenste toestandsniveau moet worden vastgelegd. De recurrente middelen moeten terugkomen en liefst ook verhogen. De rapporten over de toestand van het wegennet moeten op periodieke basis worden vastgelegd, ze moeten objectief en vergelijkbaar zijn en ook internationaal geijkt zijn.

De uitgaven voor het wegenonderhoud moeten beter in overeenstemming worden gebracht. Er moet controle zijn op overbelading. Uiteraard moet alles financieel haalbaar zijn. En we vragen ook of kan worden onderzocht of beprijzing van het wegverkeer een bijdrage kan leveren tot het wegwerken van de onderhoudsachterstand.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mevrouw de voorzitter, collega's, onze fractie zal dit voorstel van resolutie goedkeuren, maar wel met de duidelijke waarschuwing dat ondanks het feit dat het budget voor het structureel onderhoud van de gewestwegen wordt opgetrokken, dit niet zal volstaan om zelfs op lange termijn het vooropgestelde doel te bereiken. Met 80 miljoen euro jaarlijks, aangevuld met 10 miljoen euro extra, zal de toestand langzaam achteruitgaan.

Collega's, het Agentschap Infrastructuur heeft becijferd dat zowat 730 kilometer Vlaamse wegen in slechte staat verkeert. Uit allerhande publicaties blijkt dat 15 percent van de verkeersongevallen in ons land te wijten is aan de slechte toestand van het wegdek. Ondanks de geleverde inspanningen, die wij erkennen, investeert Vlaanderen nog steeds beduidend minder in weginfrastructuur dan andere Europese landen zoals Nederland en Frankrijk. Beter iets dan niets, maar er moet meer gebeuren wil men de verkeersveiligheid waarmaken. Wij zullen dit voorstel van resolutie dus goedkeuren, maar onder groot voorbehoud.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

SELECTIEVOORWAARDEN EN SELECTIEPROCEDURE VOOR DE BENOEMING VAN DE VLAAMSE OMBUDSMAN

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de selectievoorwaarden en selectieprocedure voor de benoeming van de Vlaamse ombudsman.

De bespreking is geopend.

De heer Vermeiren, secretaris, heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: Mevrouw de voorzitter, het Vlaams Parlement benoemt een nieuwe Vlaamse ombudsman na een openbare oproep tot kandidaatstelling. Het voorstel van examenreglement ligt op de banken. De voorwaarden en de procedure van de selectie werden unaniem door het Uitgebreid Bureau goedgekeurd.

Ik sta ter beschikking van eenieder die bijkomende inlichtingen wenst, maar ik vermoed dat iedereen akkoord kan gaan met de voorwaarden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de selectievoorwaarden en selectieprocedure voor de benoeming van de Vlaamse ombudsman eenparig zijn aangenomen? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Sven Gatz, Ludwig Caluwé, Ludo Sannen en Jan Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden – 1638 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Lachaert bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heren Gatz, Caluwé, Sannen en Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden.

De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw de voorzitter, beste collega's, zoals reeds werd aangehaald tijdens de

actuele vragen, zijn er twee redenen voor de hoogdringendheid: de pas gestarte behandeling van het ontwerp van programmawet in de Kamer waar de bespreking gisteren met een week werd uitgesteld, en de nieuwe vergadering van het Overlegcomité die zal plaatsvinden op 23 april.

Uiteraard is het hoogdringend om dit voorstel van resolutie te behandelen en erover te stemmen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van de heren Gatz, Caluwé, Sannen en Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Bespreking

Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Gatz, Caluwé, Sannen en Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden

De bespreking is geopend.

De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw de voorzitter, collega's, voor de inhoud verwijs ik naar wat uitgebreid werd toegelicht in de vragen en in het antwoord van de minister-president en de minister van Financiën.

Wat we vragen aan de Vlaamse Regering is om op het Overlegcomité van 23 april, of indien mogelijk eerder, de bewuste artikelen 73 tot en met 80 van het ontwerp van programmawet zo bij te sturen dat het gevoerde Vlaamse beleid inzake het stimuleren van de eigendomsverwerving gewaarborgd blijft en dat de problematiek geïntegreerd wordt in het algemene debat over de financiering van de gewesten en de gemeenschappen, dat tijdens de komende maanden ongetwijfeld zal plaatsvinden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse: Mevrouw de voorzitter, collega's, met dit voorstel van resolutie bleven wij toch wat op onze honger zitten. Om die reden hebben de heer Strackx en ikzelf een uitgewerkt amendement ingediend. Wij hebben zonet de discussie gehoord naar aanleiding van de actuele vragen. We hebben zowel de minister-president als de minister van Financiën en

Begroting gehoord, maar hebben opnieuw geen duidelijkheid gekregen.

De beide ministers ontkenden dat ze in deze kwestie koud gepakt zijn en stelden dat er wel degelijk overleg is geweest en dat ze daarin een duidelijk standpunt hebben ingenomen. Ze hebben in dat overleg gezegd dat dit niet kan. En de reden dat dit niet kan is dat de hele politiek die door deze en de voorgaande regering gevoerd is met betrekking tot het registratierecht en het verwerven van woning, eigendom en dergelijke meer, op de helling komt te staan.

Men spreekt over de vermindering van btw op de bouw en dergelijke, maar dat lost het probleem niet op. Het gaat fundamenteel over het vervangen van het registratierecht door een btw. En daar zit het probleem: niet alleen financieel, voor de Vlaamse begroting, maar ook voor de essentie van de gevoerde politiek. Men kan die maatregel dus niet aanvaarden.

Als ik goed geluisterd heb, proberen zowel de minister-president als de minister van Financiën en Begroting dat ook als zodanig te zeggen. Ze zijn echter bang om nu al expliciet te zeggen dat artikel 2 uit die programmawet van het federale parlement moet. Ze hebben dat eigenlijk ook wel gezegd, zij het niet met zoveel woorden.

Het zijn niet de overwegingen in dit voorstel van resolutie die ons storen. Men heeft in die overwegingen echter niet de transfers naar Wallonië opgenomen die opnieuw zullen plaatsvinden. Geen van de aanwezige ministers heeft het daarover gehad, wat erop wijst dat onze opmerkingen zeer juist zijn. Daar wordt trouwens heel triomfantelijk over gedaan in de Franstalige pers, terwijl er in de Nederlandstalige pers met geen woord over wordt gerept.

Die overwegingen zijn overigens de overwegingen die eigenlijk het voorstel van resolutie van de meerderheid schragen. Wij hebben weliswaar licht afwijkende cijfers – 30 miljoen tegenover 27 miljoen euro – maar het gaat natuurlijk om schattingen. Voor het overige zijn we het eens. Dat neemt niet weg dat niet alleen het verschil tussen 21 en 10 percent moet worden berekend, maar ook voor het klein beschrijf tussen 21 en 5 percent.

Dat kan niet en men moet dat ook durven zeggen, ook tegen de Franstaligen. Zij hebben het gepaste moment gevonden. Het gaat om een arrest dat al acht jaar slaapt en waarop, zoals mevrouw Guns terecht heeft opgemerkt, niemand zich beroept. Niemand zal zich daar in Vlaanderen op beroepen want niemand heeft daar profijt bij. Dat arrest betekent voor iedereen in België een verslechtering. Dat is ook de reden waarom het acht jaar heeft geslapen.

Het arrest is nu gewekt omdat de Franstaligen daar een middel in hebben gevonden voor de transfers. In die

omstandigheden moet het Vlaams Parlement aan de Franstaligen durven zeggen dat dit niet kan. Ik ben benieuwd wat de sp.a-fractie zal doen. Hun collega's in het federale parlement, de heren Vanvelthoven en Van der Maelen, hebben een voorstel van resolutie ingediend om dat artikel te schrappen. Ook wij vinden dat dit artikel moet worden geschrapt. Wij vragen aan de Vlaamse Regering om daar bij de federale regering op aan te dringen en dit als onderhandelingsbasis te nemen. Wij willen daar duidelijkheid over. Al wie dat niet doet, speelt opnieuw verstoppertje. Mijnheer Van Rompuy, u lacht. U zult wellicht het voorstel van resolutie van de meerderheid goedkeuren en niet het onze. Ik wacht echter voornamelijk op een initiatief van sp.a, aangezien zij precies dezelfde vraag stellen in het federale parlement. Wij kunnen slechts een signaal geven.

Wij zullen het voorstel van resolutie van de meerderheid niet goedkeuren omdat dat niets zegt over het voorstel dat zal worden gedaan. Daarin staat dat men tot een oplossing wil komen, maar noch de ministers, noch de indieners van het voorstel van resolutie hebben hier vandaag verduidelijkt wat die oplossing zou kunnen zijn. We zullen ons bij de stemming dan ook onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Deze problematiek is tweërlei. Enerzijds is er het Vlaams beleid waarbij men interfereert, zowel het woonbeleid als de fiscaliteit. Anderzijds is er een probleem voor de burger. Bij de aankoop van een huis moet de burger een hoger percentage belastingen betalen. Door de invoering van het btw-tarief krijgt men twee heffingen op de aankoop van een grond. De voorwaarde is dat grond en woning samen worden verkocht door een en dezelfde persoon, wat eigenlijk niet is toegelaten. Dit zal dan ook moeten leiden tot een afschaffing van de registratierechten, waardoor Vlaanderen 10 percent registratierechten misloopt. Het bedrag wordt geschat op 27,6 miljoen euro.

Door deze maatregel vervalt ook de sociale correctie voor de burger. Door de maatregel komt de meeneembaarheid van de registratierechten in gevaar. Ook de vrijstelling op de eerste schijf van 15.000 euro kan niet meer worden toegepast. Dat geldt voor elke burger. Wat de meeneembaarheid betreft, gaat het meestal om iemand die eerst een kleine woning koopt nadat hij afgestudeerd is. Als hij voldoende heeft verdient, verkoopt hij zijn eerste woning en koopt een nieuwe woonst.

Men kan zeggen dat dit bij de btw ook kan. Dat moet dan wel binnen een periode van twee jaar gebeuren. Ik ken heel weinig mensen die op hun vijfentwintigste eigenaar zijn van een huis en twee jaar later geld genoeg hebben om een groter huis of appartement te kopen.

Stel nu dat we via het overleg met de federale overheid wel een oplossing vinden voor het verlies aan inkomsten voor de Vlaamse overheid en voor de meeneembaarheid van het btw-tarief in plaats van de registratie. Dan nog blijft het voor de burger een enorm dure zaak.

De Vlaamse overheid en Open Vld hebben steeds gesteld dat het verwerven van een eigendom, een woning, een appartement een zeer belangrijke zaak is voor de burger. De verwerving verschaft de burger ook zekerheid op het moment dat hij op pensioen gaat. De Vlaamse overheid en Open Vld willen zich daar garant voor stellen.

De maatregel is tot stand gekomen zonder overleg met de regio's. Dat overleg is noodzakelijk.

Mijnheer De Reuse, u zegt dat het arrest niet kan worden opgelegd aan Vlaanderen. Elke burger kan er wel gebruik van maken.

De heer Herman De Reuse: Niemand heeft daar baat bij.

Mevrouw Dominique Guns: Daar ben ik het niet mee eens.

Het Vlaams beleid komt in het gedrang. De prijzen van de woningen stijgen. De sociale correcties kunnen niet meer worden toegepast. Belangrijk is dat de burgers benadeeld worden. We zullen het voorstel van resolutie dan ook steunen. Er moet overleg worden gepleegd. We moeten nagaan hoe we kunnen zorgen voor een aanpassing, zodat de gevolgen voor het Vlaamse beleid en de burger tot een minimum herleid worden.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, ik voel me verplicht om te reageren op wat de heer De Reuse heeft gezegd. Sp.a heeft in de Kamercommissie duidelijk gevraagd om dat punt te schrappen. Wat zou u anders willen! Men wil op geen enkele manier de belastingdruk verhogen. Als dat het doel is, dan kan men in de Kamer alleen maar het deel in het ontwerp van programmawet dat voor een belastingverhoging zorgt, schrappen.

De heer Herman De Reuse: En ik geef u gelijk.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer De Reuse, in die zin denk ik ook dat de uiteindelijke uitkomst de schrapping ervan zal zijn.

Ik wil nog wel geloven in de creativiteit van onze coalitiepartners in Vlaanderen. Als ze een andere oplossing kunnen vinden dat hetzelfde resultaat geeft, waarbij wordt gezorgd voor een status quo voor degenen die een eerste woning verwerven, dan is er voor ons geen probleem. Het is dat status quo dat we willen behouden. We

willen het op geen enkele manier moeilijker maken voor de Vlaming die een nieuwe woning koopt.

Ik wil afwachten wat de creativiteit van Open Vld en CD&V inhoudt. Als ze een beter voorstel hebben dan de schrapping, dan hebben we daar geen enkel probleem mee.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik ben niet van plan de inhoudelijke discussie te herhalen. Ik heb beide voorstellen van resolutie bekeken. We zullen het voorstel van resolutie van de meerderheid onder sterk voorbehoud goedkeuren. Ik baseer me op de woorden van de minister-president en van minister Van Mechelen. Indien het resultaat niet afdoende is, zullen ze een belangenconflict invoeren. Eigenlijk zeggen ze op voorhand dat ze een belangenconflict zullen invoeren indien ze hun zin niet krijgen. Ik heb het alvast getoet. We kunnen hier altijd nog eens op terugkomen. Gezien het betoog dat ik daarnet heb gehouden, lijkt het me logisch dat we het voorstel van resolutie van het Vlaams Belang niet kunnen afkeuren. We moeten intellectueel eerlijk zijn. We vragen de schrapping van dat onderdeel van de programmawet. Ik geef dit even mee ter verduidelijking van ons stemgedrag.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse: We moeten een oplossing vinden die ertoe leidt dat de situatie voor de gewesten en voor de burger hetzelfde blijft. Waarom zegt hier niemand welke middelen we hiertoe kunnen vinden? Volgens mij kan dit niet. De Vlaamse Regering en de indieners van het voorstel van resolutie zeggen hier niets over. Het zou al te gek zijn deze maatregel in te voeren. Het gaat hier om een maatregel van de Franstaligen en van de federale wetgever. Ze plegen een rooftocht door de gewesten en dan vooral door Vlaanderen.

Mijnheer Sannen, dit heeft geen zin. U mag in uw waanbeelden blijven geloven. We zullen ze later evalueren.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Uit de woorden van de sprekers van de meerderheidspartijen blijkt duidelijk dat hun voorstel van resolutie eigenlijk dient om de bocht voor te bereiden die ze volgende week of binnen twee weken zullen maken. De heer Sannen en mevrouw Guns hebben het over het remediëren aan de maatregel eenmaal die door het federale parlement is goedgekeurd. Ze denken nu al na over een mogelijke min of meer aanvaardbare oplossing.

Wij zeggen, net als de sp.a- en Vlaams Belang-fracties in het federale parlement, klaar en duidelijk dat die maatregel moet worden geschrapt.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Indien in Vlaanderen geen status quo wordt gerealiseerd, zal mijn fractie een belangenconflict inroepen.

De voorzitter: De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Laurence Libert, de heren Tom Dehaene en Dirk De Cock, mevrouw Else De Wachter en de heren Kris Van Dijck en Johan Sauwens houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging – 1444 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Frans Peeters, Jos De Meyer en Flor Koninckx, mevrouw Annick De Ridder en de heren Joris Vandenbroucke en Jan Peumans betreffende het structureel onderhoud van de gewestwegen – 1479 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Sven Gatz, Ludwig Caluwé, Ludo Sannen en Jan Peumans betreffende de problematiek van de nieuwe btw-regeling bij de aankoop van gronden en panden – 1638 (2007-2008) – Nrs. 1 en 2

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de stemming over het amendement van de heren De Reuse en Strackx op het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement wordt niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

De heer Jan Loones: Mevrouw de voorzitter, ik vind dit een prachtige resolutie, maar ik heb me toch onthouden. Ik heb daarnet minstens één belangrijke tenor van de Vlaamse meerderheidspartijen in de federale regering horen verklaren dat dit niet goedgekeurd wordt in de Kamer. De resolutie is dan ook overbodig. Ik heb dat nog eens in het licht willen stellen. We zullen zien wat ervan komt volgende week.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Jan Roegiers, Ludwig Caluwé en Jan Loones en mevrouw Anne Marie Hoebeke tot besluit van de op 11 maart 2008 door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herziening van het Beneluxverdrag en de betrokkenheid van Vlaanderen hierbij – 1604 (2007-2008) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Christian Verougstraete, Karim Van Overmeire, Luk Van Nieuwenhuysen, Stefaan Sintobin en Roland Van Goethem tot besluit van de op 11 maart 2008 door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herziening van het Beneluxverdrag en de betrokkenheid van Vlaanderen hierbij – 1602 (2007-2008) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

ACTUALITEITSMOTIE van de heren Filip Dewinter en Jan Penris tot besluit van het op 9 april 2008 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over jongerengeweld, naar aanleiding van de recente incidenten op het openbaar vervoer – 1640 (2007-2008) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 april 2008 om 10 uur en 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.28 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Erik Arckens, Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Thieu Boutsen, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Sonja Claes, Frank Creyelman, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Tom Dehaene, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Hilde De Lobel, Kurt De Loor, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Marnic De Meulemeester, Stern Demeulenaere, Jos De Meyer, Herman De Reuse, Annick De Ridder, Else De Wachter, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Margriet Hermans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Katleen Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Monique Moens, Fientje Moerman, Marie-Rose Morel, Frans Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Leo Pieters, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Miet Smet, Jos Stassen, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Jef Tavernier, Anissa Tamsamani, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Marleen Vanderpoorten, Wim Van Dijk, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Monica Van Kerrebroeck, Greet Van Linter, Bart Van Malderen, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Jo Vermeulen, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme, John Vrancken, Frans Wymeersch.

Afwezig met kennisgeving

Sabine Poleyn, Stefaan Sintobin: gezondheidsredenen;

Carl Decaluwe, Sven Gatz, Anne Marie Hoebeke, Jacky Maes, Luc Van den Brande, Kris Van Dijk, Karim Van Overmeire, buitenslands;

Martine Fournier, Christian Van Eyken: ambtsverplichtingen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart Martens, Joke Schauvliege, Gerda Van Steenberge, Paul Wille.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Thieu Boutsen, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Frank Creyelman, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Hilde De Lobel, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Herman De Reuse, Annick De Ridder, Else De Wachter, Johan Deckmyn, Tom Dehaene, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Katleen Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Fientje Moerman, Marie-

Rose Morel, Frans Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Leo Pieters, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme, John Vrancken

---

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Thieu Boutsen, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Frank Creyelman, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Hilde De Lobel, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Herman De Reuse, Annick De Ridder, Else De Wachter, Johan Deckmyn, Tom Dehaene, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Katleen Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Fientje Moerman, Marie-Rose Morel, Frans Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Leo Pieters, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme, John Vrancken

---

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Thieu Boutsen, Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Hilde De Lobel, Herman De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Werner Marginet, Katleen Martens, An Michiels, Monique Moens, Marie-Rose Morel, Jan Penris, Leo Pieters, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Greet Van Linter, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, John Vrancken

NEEN-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Robert Voorhamme

---

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Luc Martens, Erik Matthijs, Monique Moens, Fientje Moerman, Frans Peeters, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Thieu Boutsen, Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Hilde De Lobel, Herman De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Pieter Huybrechts, Jan Loones, Werner Marginet, Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Jan Penris, Leo Pieters, Felix Strackx, Erik Tack, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Greet Van Linter, Christian Verougstraete, John Vrancken

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Thieu Boutsen, Louis Bril, Agnes Bruyninckx, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Frank Creyelman, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Hilde De Lobel, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Herman De Reuse, Annick De Ridder, Else De Wachter, Johan Deckmyn, Tom Dehaene, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Werner Marginet, Katleen Martens, Luc Martens, Erik Matthijs, An Michiels, Monique Moens, Fientje Moerman, Marie-Rose Morel, Frans Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Leo Pieters, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Monica Van Kerrebroeck, Greet Van Linter, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Robert Voorhamme, John Vrancken

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Thieu Boutsen, Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Hilde De Lobel, Herman De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Werner Marginet, Katleen Martens, An Michiels, Monique Moens, Marie-Rose Morel, Jan Penris, Leo Pieters, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Greet Van Linter, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, John Vrancken

NEEN-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Robert Voorhamme

---

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Thieu Boutsen, Agnes Bruyninckx, Frank Creyelman, Hilde De Lobel, Herman De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Werner Marginet, Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, Jan Penris, Leo Pieters, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijk, Roland Van Goethem, Greet Van Linter, Christian Verougstraete, John Vrancken

NEEN-stemmen:

Cathy Berx, Jos Bex, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Sonja Claes, Rudi Daems, Piet De Bruyn, Dirk De Cock, Gino De Craemer, Patrick De Klerck, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Else De Wachter, Tom Dehaene, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Stern Demeulenaere, Vera Dua, Hilde Eeckhout, Cindy Franssen, Jaak Gabriels, Eloi Glorieux, Dominique Guns, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Vera Jans, Patrick Janssens, Flor Koninckx, Patrick Lachaert, Jan Laurys, Laurence Libert, Marcel Logist, Jan Loones, Chokri Mahassine, Luc Martens, Erik Matthijs, Fientje Moerman, Frans Peeters, Jan Peumans, Hugo Philtjens, Els Robeyns, Jan Roegiers, Elke Roex, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Hans Schoofs, Herman Schueremans, Helga Stevens, Jef Tavernier, Jul Van Aperen, Marc van den Abeelen, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Monica Van Kerrebroeck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Els Van Weert, Dany Vandenbossche, Joris Vandenbroucke, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Bob Verstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Robert Voorhamme

ONTHOUDINGEN:

Monique Moens, Jurgen Verstrepen
